Nr. 10. **Lublin, dnia 7 czerwca 1927 r.** **Rok VIII.**

DZIENNIK URZĘDOWY WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO

Cena niniejszego numeru wynosi 2 złote. Dziennik wysyłany będzie po wpłaceniu zaliczki na prenumeratę za I półrocze 1927 r. w kwocie 6 zł. Dziennik Urzędowy przyjmuje ogłoszenia instytucyj społecznych i użyteczności publicznej, zaś od osób prywatnych tylko takie, które wynikają ze stosunku do władz rządowych i wymienionych instytucyj. W ogłoszeniach opłata za wiersz drobnego pisma jednoszpaltowego lub jego miejsce wynosi 50 groszy, za szpaltę 30 zł., za stronę 60 zł. Za ogłoszenia o zagubionych dokumentach liczy się 10 groszy od jednego wyrazu. Za ogłoszenie o rejestracji stowarzyszeń 5 zł. Wszelkie należności należy wpłacać do Pocztowej Kasy Oszczędności na konto czekowe Nr. 100.200.

Redakcja i Administracja: Gmach Urzędu Wojewódzkiego Niecała Nr. 14, drzwi 29 (I p.)

TREŚĆ:

A.

180.

Rozporządzenie Wojewody Lubelskiego *w sprawie ujawnienia zapasów żyta na obszarze Województwa Lubelskiego.*

L. 5747/II.

Na zasadzie §§ 1 i 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 9.X.1923 roku w sprawie ujawniania zapasów przedmiotów powszedniego użytku (Dz. U. R. P. Nr. 110 poz. 875 z 1923 r.) zarządzam co następuje:

§ 1. Zapasy żyta w ziarnie, jak i zboże niewymłócone winny być zgłoszone z zachowaniem postanowień poniżej zamieszczonych.

§ 2. Zgłoszeniu podlegają zapasy, znajdujące się u osób (organizacyj) trudniących się zakupem i sprzedażą, dalej w składach fabrycznych (młynach) jakoteż u producentów rolnych, którzy posiadają ponad 20 ha obszaru. Obowiązek zgłaszania ciąży również na tych, którzy przechowują u siebie zapasy, należące do wyżej wymienionych osób.

§ 3. Zgłoszenie winno nastąpić najpóźniej w dniu 4 czerwca r.b. i ma być składane:

a) w miastach powiatowych do właściwego Starostwa osobiście lub przysłane przez pocztę listem poleconym,

b) w innych miejscowościach do właściwego Urzędu gminnego (Magistratu) w taki sam sposób.

§ 4. Winni zastosowania się do przepisów niniejszego rozporządzenia karani będą administracyjnie w myśl art. 4 ustawy z dnia 2 lipca 1920 roku o zwalczaniu lichwy wojennej (Dz. U. Nr. 67, poz. 449) w brzmieniu nadanem w art. 4 ust. z dnia 5 sierpnia 1922 r., a stosownie do §§ 18 i 22 Rozp. Rady Min. z dnia 21.I.1924 roku (Dz. U. Nr. 9, poz. 89) aresztem do 3 mięsięcy i grzywną do 10.000 zł. lub jedną z tych kar. Jednocześnie zapasy niezgłoszone mogą ulec konfiskacie.

§ 5. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Wojewoda Lubelski

(—) *A. Remiszewski.*

Lublin, dn. 25 maja 1927 r.

181.

Obwieszczenie Wojewody Lubelskiego *o utrzymaniu porządku i czystości w miastach i osadach Województwa Lubelskiego.*

L. 2144/IV.

Stwierdziłem, że stan sanitarny miast i osad Województwa Lubelskiego nie odpowiada wymaganiom, nakazanym przez przepisy prawa a ustanowionym w interesie ochrony zdrowia publicznego. Zagraża to w wysokim stopniu zdrowotności publicznej i sprzyja szerzeniu się chorób zakaźnych, wobec czego staje się koniecznem doprowadzenie tych osiedli do należytego stanu, zgodnego z wymaganiami hygjeny i obowiązujących przepisów.

Jednak, by akcja ta dała pożądane wyniki trzeba, żeby ludność sama rozumiała potrzebę zachowywania zasad czystości i porządku, zawartych w tych przepisach, i współdziałała z organami władz państwowych i samorządowych w ścisłem przestrzeganiu tych zasad. Dla ułatwienia współpracy przypominam obowiązujące w tej dziedzinie przepisy, zawarte w rozporządzeniu Naczelnego Nadzwyczajnego Komisarza do Spraw Walki z Epidemjami z dnia 10 czerwca 1921 r. (Dz. U. № 55 poz. 349), rozporządzenia Naczelnego Nadzwyczajnego Komisarza z dnia 19 lipca 1924 r. (Dz. U. № 70 poz. 679), rozporządzeniu NNK. z dnia 25 października 1920 r. (Dz. U. Nr. 102 poz. 677), rozporządzeniu NNK. z dnia 1-go stycznia 1922 r. (Dz. U. № 9 poz. 63) i rozporządzeniu NNK. z dnia 21-go czerwca 1922 r. (Dz. U. № 56 poz. 517).

I. Niezbędne urządzenia sanitarne.

Właściciele względnie osoby, którym zarząd nieruchomości powierzono, obowiązani są przestrzegać, aby w każdym domu znajdowały się:

1. Szczelny **śmietnik,** zaopatrzony w ruchomą, łatwo odmykalną jednakże szczelnie przylegającą pokrywę. Do śmietników wrzucane być mogą tylko śmiecie i odpadki w stanie stałym.

2. **Zlew,** odprowadzający nieczystości płynne i pomyje do kanału lub dołu kloacznego, kanałem krytym, zbudowanym z materjału nieprzepuszczalnego i nieulegającego zepsuciu pod wpływem wilgoci, mającym odpowiedni spad, umożliwiający odpływ i przepłukiwanie.

3. **Miejsca ustępowe** w odpowiedniej ilości zawsze zdatne do użytku, łatwo dostępne, zaopatrzone w nieruchomościach nieskanalizowanych w doły kloaczne, w nieruchomościach skanalizowanych — połączone szczelną rurą odpływową z kanałem. Doły kloaczne powinny być szczelnie zamknięte, tak by ani zawartość, ani wyziewy nie mogły przedostawać się nazewnątrz. Ustęp na dziedzińcu powinien być dostępny dla wszystkich. O ile jest zamykany, to klucz powinien być przez dozorcę wydawany na każde żądanie bez wynagrodzenia.

4. **Spluwaczki** z wodą w klatkach schodowych w kamienicach i budynkach wyższych niż jednopiętrowe.

5. **Urządzenia** w podwórzu **do trzepania** i wietrzenia ubrań, pościeli, dywanów i t. p.

6. W nieruchomościach, w których nie jest zakazane przez Starostów utrzymywanie koni, bydła lub nierogacizny mają być specjalnie na ten cel przystosowane **stajnie i chlewy. Gnojowiska** powinny mieścić się w szczelnych i nieprzepuszczalnych dołach, zaopatrzonych w łatwo odmykalną lecz szczelną pokrywę.

7. Ponadto właściciele nieruchomości powinni posiadać **niezbędne narzędzia do utrzymywania czystości** w nieruchomościach, jakoto miotły, łopaty, taczki i t. p.

8. Na **placach** oraz w **ogrodach publicznych** powinny być urządzone śmietniki oraz ustępy publiczne.

9. O ile w nieruchomości znajduje się **stu-**

dnia, powinna ona odpowiadać następującym wymaganiom:

a) odległość studni od miejsc stale zanieczyszczonych powinna wynosić conajmniej 20 metrów,

b) ściany studzienne powinny być ujęte w szczelną cembrowinę betonową. Używanie cembrowiny drewnianej jest narazie dopuszczalne aż do odwołania,

c) cembrowina powinna się wznosić ponad powierzchnię gruntu conajmniej na pół metra,

d) otwór studni powinien być przykryty stale szczelnym ruchomym wiekiem,

e) dla czerpania wody należy studnię zaopatrzyć w wiadro umocowane stale na łańcuchu lub przy żórawiu. Wiadra przy studniach, umieszczonych przy placach publicznych i targowiskach, na których odbywa się spęd bydła i postój wozów powinny być zaopatrzone z wierzchu w kratę.

Wymagania powyższe z wyjątkiem a) nie tyczą studzien wierconych.

II. Utrzymywanie czystości w domach i na podwórzach.

1. **Bramy sienie, klatki schodowe** jakoteż zejścia do suteryn i piwnic oraz miejsca przeznaczone na składanie śmieci i odpadków we wszystkich budynkach powinny być codziennie starannie oczyszczane, a klatki schodowe i sienie raz na tydzień myte. **Miejsca ustępowe,** przeznaczone do ogólnego użytku należy dokładnie oczyszczać i conajmniej raz dziennie zmywać wodą. Miejsca te powinny być od zmierzchu do chwili zamknięcia bram względnie do godz. 10-ej wieczorem oświetlone.

2. **Podwórza i rynsztoki** powinny być codziennie starannie oczyszczane w godzinach, określonych przez regulaminy sanitarno-porządkowe. Przestrzeganie powyższych przepisów należy w pierwszym rzędzie do obowiązków dozorców domów, a gdzie ich niema, do właścicieli lub administratorów posesyj.

3. **Wszystkim mieszkańcom zabrania się:** a) wystawiać w klatkach schodowych i sieniach kubły i naczynia ze śmieciami, zlewkami i t. p., b) zanieczyszczać klatki schodowe i sienie odpadkami domowemi, plwocinami i wydalinami, c) wyrzucać śmiecie, wylewać pomyje przez okna, drzwi i balkony na dziedzińce, ogrody i ulice, d) zmiatać śmiecie z parapetów i balkonów na ulice, e) trzepać garderobę, meble, dywany i t. p. w oknach i na balkonach zewnętrznych.

4. Właściciele względnie administratorowie nieruchomości obowiązani są przestrzegać, aby znajdujące się w podwórzu zbiorniki jako to **śmietniki i doły kloaczne nie były wypełniane ponad trzy czwarte swej pojemności.** Zawartość dołów kloacznych powinna być wywożona tylko nocą, nie później jednak jak przed godz. 6 rano. Do wywozu używane być mają wozy względnie beczki szczelnie zamknięte. Składanie wywożonych nieczystości w pobliżu domów mieszkalnych lub miejscach uczęszczanych przez publiczność jest bezwarunkowo niedopuszczalne.

5. **Posiadacze zwierząt domowych** powinni dbać o to, aby **zawartość gnojowisk** była przed wypełnieniem dołów usunięta w sposób, nie zatruwający powietrza.

6. Magistraty miast i urzędy gminne osad powinny w regulaminach sanitarno-porządkowych określić w jaki sposób, przez kogo i gdzie ma być wywożona zawartość powyższych zbiorników.

III. Utrzymanie czystości ulic, placów i rynsztoków.

1. Wszystkie **ulice, gościńce, drogi i place,** znajdujące się na terytorjum miast i osad i to tak jezdnie, jak i chodniki, ścieki, rynsztoki i rowy przydrożne należy utrzymywać w porządku i czystości. Staranne zamiatanie ich powinno odbywać się przynajmniej raz dziennie, w porze rannej, po uprzedniem dostatecznem zroszeniu ich wodą. Ponadto powinny być także w ciągu dnia usuwane z tych miejsc wszelkie gromadzące się śmiecie, odpadki i nieczystości.

2. **Miejsca stałego postoju dorożek konnych, platform, furmanek** i t. p. powinny być stale utrzymywane w czystości i codziennie zmywane wodą.

3. **Zabrania się zanieczyszczania wydalinami lub wydzielinami** ulic, placów i ogrodów publicznych, dziedzińców, sieni, parkanów, węgłów domowych tudzież wszystkich tych miejsc, dla których zarządy gmin miejskich i osad podobny zakaz za potrzebny uznają.

4. Wszelka **padlina** w obrębie miasta lub osady powinna być bezwłocznie usunięta do miejsc, na ten cel przeznaczonych.

IV. Korzystanie z urządzeń wodociągowych kanalizacyjnych.

1. Wszystkie **urządzenia wodociągowe i kanalizacyjne** powinny być utrzymywane w stanie zdatnym do użytku i dostępne osobom, dla których są przeznaczone.

2. **Właścicielom i administratorom nieruchomości, dozorcom, jak również i lokatorom zabrania się:**

a) wyłączania urządzeń, doprowadzających wodę do mieszkań,

b) zamykania dostępu wody do mieszkań,

c) zdejmowania i usuwania w całości lub części urządzeń wodociągowych, kanalizacyjnych i ustępowych oraz doprowadzania ich do stanu nieużywalności,

d) utrudniania w jakiejkolwiek innej formie korzystania z wyżej wymienionych urządzeń.

3. **Zabrania się** aż do odwołania **zarządom wodociągów i kanalizacji** wyłączania z ogólnej sieci wodociągowej i kanalizacyjnej połączeń z poszczególnemi nieruchomościami poza wypadkami konieczności czasowego zamknięcia w razie chwilowego braku wody i w razie niezbędnego przeprowadzenia naprawy.

V. Przepisy ogólne.

Poza wymienionemi wyżej przepisami magistraty miast i urzędy gminne osad w drodze re-

gulaminów sanitarno-porządkowych mogą nałożyć na mieszkańców i inne obowiązki, wynikające z wyżej powołanych przepisów prawa.

Każdy uchybiający powyższym przepisom tudzież wydanym przez magistraty i urzędy gminne regulaminom ulegnie w drodze administracyjnej karze grzywny do 100 zł. lub aresztowi do 3-ch miesięcy, względnie obu tym karom łącznie.

Wojewoda Lubelski

(—) *A. Remiszewski.*

Lublin, dn. 20 kwietnia 1927 r.

182.

Okólnik № 77

Wojewody Lubelskiego do Panów Starostów Województwa Lubelskiego *w sprawie współdziałania władz administracyjnych w akcji popierania Komitetu Floty Narodowej.*

L. 5426/II.

Na skutek okólnika Nr. 100 Min. Spr. Wewn. z dn. 6.V.27 r. Nr. SS. 2120/27 zarządzam co następuje:

Komitet Floty Narodowej, istniejący na mocy ustawy z dnia 16 lutego 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 27 poz. 206), na którego czele stoi Prezydjum, składające się z najwyższych przedstawicieli Sejmu i Rządu, przystępuje obecnie do rozwinięcia szerokiej działalności na terenie całej Rzeczypospolitej Polskiej.

Ze względu na doniosły cel Komitetu stworzenie floty polskiej tak handlowej, jak wojennej — usilnie polecam uwadze PP. Starostów działalność Komitetu i proszę o spowodowanie założenia w podległych Panom powiatach miejskich i powiatowych Kół Komitetu, których praca winna być popierana przez Panów wszystkiemi dostępnemi im środkami.

Za najważniejsze uważam uzyskanie dla Komitetu Floty Narodowej członków Korespondentów, któremi winni być w pierwszym rzędzie we wsi pisarze gmin, wójci, sołtysi, nauczyciele szkół powszechnych i t. p., zaś w miastach i miasteczkach: urzędnicy państwowi i samorządowi i to przedewszystkiem ci z nich, którzy mają stałą styczność z ludnością. Zadaniem członków korespondentów jest zbieranie wkładek (conajmniej 1 zł. rocznie), za co przyznawać im można na żądanie odpowiednie wynagrodzenie, które nie powinno jednakże przekraczać 15 proc. od zebranej sumy.

Zechcą P. Starostowie w terminie dwumiesięcznym od dnia otrzymania niniejszego okólnika nadesłać mi sprawozdanie o stanie prac organizacyjnych Kół Komitetu i liczbie członków—korespondentów.

Wojewoda Lubelski

(—) *A. Remiszewski.*

Lublin, dn. 30 maja 1927 r.

183.

Pismo okólne Wojewody Lubelskiego do Panów Starostów Województwa Lubelskiego *w sprawie udzielania plantatorom tytoniu pożyczek na wydatki inwestycyjne.—Instrukcja Dyr. Pol. Mon. Tyt.*

L. 6909/VI.

Przesyłam w załączeniu odpis Instrukcji Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego z dnia 5 kwietnia b. r. L. 5972/IX/27, w sprawie udzielania plantatorom tytoniu długoterminowych pożyczek na pokrycie wydatków inwestycyjnych połączonych z uprawą tytoniu, celem podania do wiadomości plantatorom tytoniu.

Wojewoda Lubelski

5 zał. (—) w/z *Karasiński.*

Lublin, dn. 31 maja 1927 r.

Zał. do L. 6909/VI.

Dyrekcja Polskiego Monopolu Tytoniowego.

L. 5972/IX/27.

Warszawa, dn. 5 kwietnia 1927 r.

Odpis.

INSTRUKCJA

w sprawie udzielania plantatorom tytoniu długoterminowych pożyczek na pokrycie wydatków inwestycyjnych połączonych z uprawą tytoniu.

§ 1.

Długoterminowe pożyczki na pokrycie wydatków inwestycyjnych połączonych z uprawą tytoniu, udziela Dyrekcja Polskiego Monopolu Tytoniowego.

§ 2.

Pożyczki powyższe otrzymać mogą osoby fizyczne i prawne będące właścicielami gruntów lub ich użytkowcami (dzierżawcami), które zobowiążą się uprawiać tytoń w ustalonych przez Ministra Skarbu Okręgach uprawy tytoniu przez okres przynajmniej 5 lat na przestrzeni powyżej 1 ha.

Z pośród powyższych osób, pierwszeństwo do otrzymania pożyczek mają te osoby fizyczne i prawne, które przed staraniem się o pożyczkę uprawiali już tytoń z dodatniemi wynikami.

Jednorazowe zobowiązania na uprawę tytoniu przyjmowane będą wyłącznie na 5 lat lub 10 lat.

§ 3.

Otrzymaną kwotę pożyczkową obowiązany jest pożyczkobiorca użyć na budowę suszarni liści tytoniowych, według typu i rozmiaru ustalonego przez Dyrekcję Polskiego Monopolu Tytoniowego.

Prekluzyjny termin ukończenia przez pożyczkobiorcę budowy suszarni ustala Dyrekcja Polskiego Monopolu Tytoniowego w każdym poszczególnym wypadku. Termin ten

nie może być dłuższy aniżeli do dn. 1 sierpnia roku następnego po roku, w którym udzielono pożyczkę.

W wybudowanej suszarni obowiązany jest pożyczkobiorca przeprowadzać suszenie wyprodukowanych przez niego liści tytoniowych przez cały okres czasu, na jaki pożyczka została udzielona, oraz utrzymywać suszarnię przez powyższy okres czasu w stanie zdatnym do użytku do celów, w jakich została wybudowaną.

Suszarnia może być używana w zasadzie tylko do suszenia ilości tytoniowych. W czasie od zbioru tytoniu do chwili odstawienia tytoniu Monopolowi Tytoniowemu, obowiązany jest pożyczkobiorca używać suszarnię wyłącznie do suszenia liści tytoniowych, przygotowania liści tytoniowych do wykupu i t. p., w innym czasie może pożyczkobiorca przechowywać w suszarni inne artykuły, jednakowoż tylko takie, które nie będą wpływać ujemnie na surowiec tytoniowy.

W razie zniszczenia wybudowanej suszarni przez klęski elementarne (pożar i t. p) lub z innych powodów obowiązany jest pożyczkobiorca odbudować ją własnym kosztem w ciągu $^1/_2$ roku od daty jej zniszczenia. W tym celu obowiązany jest pożyczkobiorca ubezpieczyć wybudowaną suszarnię od ognia przez okres czasu, na jaki pożyczka została udzielona.

§ 4.

Wysokość pożyczki zależną jest od obszaru gruntu, zadeklarowanego pod uprawę tytoniu, gatunku tytoniu, jaki będzie uprawiany na zgłoszonym obszarze gruntu, oraz miejscowych warunków budowlanych.

Wysokość pożyczek w każdem poszczególnym wypadku ustala Dyrekcja Polskiego Monopolu Tytoniowego według własnego uznania.

§ 5.

Pożyczki w przyznanej wysokości wypłaca się w dwóch równych ratach a mianowicie:

a) pierwszą ratę otrzymuje pożyczkobiorca po przedłożeniu Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego żądanych przez nią dokumentów, zabezpieczających opłatę pożyczki i wykonanie złożonych w związku z pożyczką zobowiązań.

b) drugą ratę otrzymuje pożyczkobiorca po stwierdzeniu przez organa Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego został już wybudowany szkielet suszarni (bez pokrycia dachu i ścian bocznych) według typu i rozmiaru, ustalonych przez Dyrekcję Polskiego Monopolu Tytoniowego, oraz że przygotowana ilość materjału budowlanego jest dostateczną do zupełnego wykończenia budowy suszarni.

§ 6.

Od udzielonych pożyczek będą pobierane procenty w wysokości 5 proc. od sta w stosunku rocznym, płatne z dołu jednocześnie z ratami amortyzacyjnemi.

Procenty płatne są od każdorazowego zadłużenia.

§ 7.

Jako zabezpieczenie pożyczek przyjmowane będą zastawy hipoteczne.

Zastaw hipoteczny ustanawiać mogą nietylko pożyczkobiorcy, lecz także osoby trzecie. W ostatnim wypadku osoba ustanawiająca zastaw hipoteczny obowiązana jest przyjąć na siebie solidarną z pożyczkobiorcą odpowiedzialność z całego swego majątku za zobowiązania pożyczkobiorcy, wynikające ze skryptu dłużnego.

Przy udzielaniu pożyczek użytkowcom (dzierżawcom) gruntu przyjmowane będą w zasadzie zastawy hipoteczne, ustanowione przez właścicieli odnośnych dzierżawionych gruntów, wyjątkowo tylko Dyrekcja Polskiego Monopolu Tytoniowego przyjmować będzie według swobodnego uznania zastawy hipoteczne ustanowione przez osoby nie będące właścicielami odnośnych dzierżawionych gruntów.

Zastaw hipoteczny opiewać powinien na kwotę pożyczkową powiększoną o 35 proc. tejże kwoty na ewentualne koszty egzekucyjne, procenty odsetki i kary umowne.

§ 8.

W razie, gdy na realności, mającej stanowić zastaw hipoteczny pożyczki, budują się zabudowania, obowiązana jest osoba, ustanawiająca zastaw hipoteczny, ubezpieczyć zabudowania te od ognia do kwoty pokrywającej w zupełności skarbowe prawo zastawu względnie do kwoty, odpowiadającej szacunkowej wartości przedmiotowych zabudowań.

Ubezpieczenie zabudowań od ognia winno być przeprowadzone w jednej z krajowych finansowo silnych instytucji ubezpieczeniowych z tem, że polisa asekuracyjna ma opiewać na okaziciela względnie, gdyby wydanie takich polis było niedopuszczalne według Statutu Instytucji Ubezpieczeniowej, powinna zawierać klauzulę, że wypłata należytości odszkodowawczej nastąpić może tylko za uprzednią zgodą Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego.

Osoba, ustanawiająca zastaw hipoteczny, obowiązana jest ubezpieczyć zabudowania od ognia przez cały okres czasu na jaki ma być udzielona pożyczka. Polisy asekuracyjne winny być przedkładane Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego do dnia 15 lutego każdego roku. Polisa asekuracyjna na rok w którym udzieloną została pożyczka, winna być przedłożona przed wypłatą pierwszej raty pożyczki.

Ubezpieczenia zabudowań od ognia nie będą wymagane w wypadkach, gdy na realności mającej stanowić przedmiot zastawu hipotecznego, znajdują się wprawdzie zabudowania, jednakże przyjęte przez Dyrekcję Polskiego Monopolu Tytoniowego na zasadzie postanowień § 10 niniejszej Instrukcji wartość samych gruntów bez zabudowań stanowić będzie dostateczne zabezpieczenie wierzytelności Polskiego Monopolu Tytoniowego z tytułu udzielonej pożyczki.

§ 9.

Oszacowanie realności mających stanowić

zastaw hipoteczny winno być na całym obszarze Państwa, z wyjątkiem b. Kongresówki i województw wschodnich, przeprowadzone sądownie. Natomiast na terytorjum byłej kongresówki i woj. wschodnich zamiast wyniku sądowego oszacowania obowiązani są pożyczkobiorcy przedkładać zaświadczenia właściwych władz skarbowych, stwierdzające wysokość oszacowania odnośnej realności przez władze skarbowe przy wymiarze podatku majątkowego.

Tak sądowe oszacowanie, jak i zaświadczenia władz skarbowych winno w wypadku przewidzianym z § 8 (ustęp ostatni) niniejszej instrukcji określać odrębnie wartość szacunkową gruntów, a odrębnie wartość znajdujących się na nich zabudowań (o ile te na gruntach tych się znajdują).

§ 10.

Wysokość kwoty do jakiej może być przyjęty zastaw hipoteczny na zabezpieczenie pożyczki, powiększonej o 35 proc. kwoty pożyczkowej (§ 7 ustęp ostatni) ustala się na $^2/_3$ (dwietrzecie) przy gruntach i na połowę przy realnościach sądownie lub skarbowo oszacowanej wartości nieruchomości po potrąceniu z tych $^2/_3$ wzgl. $^1/_2$ wartości obciążeń hipotecznych i poprzedzających wpis dla zabezpieczenia pożyczki.

Dla określenia wartości przedwojennych obciążeń hipotecznych, wyrażonych w walutach państw zaborczych, stosowane będą postanowienia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 maja 1924 roku w brzmieniu ustalonych rozporządzeniem Ministra Skarbu z dnia 25 marca 1925 roku (Dz. U. R. P, № 30 poz. 213 z r. 1925).

§ 11.

Podania o przyznanie pożyczek (według wzoru A) winny być wnoszone do terytorjalnie właściwych Inspektoratów uprawy tytoniu, Urzędów Wykupu Tytoniu, względnie Państwowych Fabryk Wyrobów Tytoniowych, przy dołączeniu wymienionych we wzorze załączników.

Wniesione podania przedkładają wymienione wyżej urzędy względnie zakłady Polskiego Monopolu Tytoniowego, Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego wraz z odpowiednim, należycie umotywowanym, wnioskiem.

§ 12.

W razie, gdy podanie petenta posiada warunki przychylnego załatwienia, Dyrekcja Polskiego Monopolu Tytoniowego ustala wysokość pożyczki jaka może być udzieloną petentowi na zasadzie postanowień § 4 niniejszej instrukcji. Następnie po stwierdzeniu przez Prokuratorję Generalną Rzeczypospolitej Polskiej, że hipoteka, ofiarowana na zabezpieczenie pożyczki, powiększonej o 35% kwoty, pożyczkowej (§ 7 ustęp ostatni) w sposób dostateczny zabezpiecza interesy Skarbu Państwa, Dyrekcja Polskiego Monopolu Tytoniowego zawiadamia petenta pismem (Wzór B.) o wysokości ustalonej przez nią pożyczki i wzywa go do przedłożenia skryptu dłużnego (według załączonego wzoru C), uchwały hipotecznej z pochodzącym z ostatnich czasów wyciągiem z księgi gruntowej, stwierdzającym wpis prawa zastawu, oraz ewentualnie polisę asekuracyjną (§ 8).

§ 13.

Po przedłożeniu przez petenta żądanych dokumentów następuje wypłata kwoty pożyczkowej na zasadach i warunkach, określonych w § 5 instrukcji za kwitami odpowiednio ostemplowanymi.

§ 14.

Pożyczki wpłacalne są w ten sposób, że

a) część kwoty pożyczkowej z procentami według stanu zadłużenia spłaca pożyczkobiorca przez okres czasu, na jaki zobowiązał się do uprawy tytoniu, w równych rocznych ratach,

b) część zaś pożyczki zwraca się Polskiemu Monopolowi Tytoniowemu w terminie do dni 60, licząc od dnia następnego po dniu uskutecznionego od niego wykupu tytoniu ze zbioru roku ostatniego, w jakim zobowiązał się do uprawy tytoniu.

Stosunek części kwoty pożyczkowej, spłacalnej przez pożyczkobiorcę na określonych wyżej warunkach w czasie, w którym zobowiązał się do uprawy tytoniu, do części kwoty pożyczkowej spłacalnej po powyższym okresie czasu, ustala się w następujący sposób:

1) w razie zobowiązania się do uprawy tytoniu przez okres 5-ciu lat, spłaca pożyczkobiorca:
na zasadach ad a) 30% kwoty pożyczkowej,
na zasadach ad b) 70% kwoty pożyczkowej,

2) w razie zobowiązania się do uprawy tytoniu przez okres 10 lat spłaca pożyczkobiorca,
na zasadach ad a) 50% kwoty pożyczkowej:
na zasadach ad b) 50% kwoty pożyczkowej

§ 15.

Płatność rat amortyzacyjnych, spłacalnych w okresie czasu, na jaki pożyczkobiorca zobowiązał się do uprawy tytoniu, przypada w dniach (terminach), ustalonych przez Dyrekcję Polskiego Monopolu Tytoniowego, jako dnie (terminy) wykupu tytoniu, wyprodukowanego przez odnośnego plantatora—pożyczkobiorcę w każdym poszczególnym roku uprawy.

Powyższe raty amortyzacyjne wraz z procentami (§ 6) potrąca się z należytości, przypadających odnośnemu plantatorowi-pożyczkobiorcy tytułem zapłaty za dostarczony Monopolowi Tytoniowemu tytoń wraz z zapłatami za dowóz i premjami.

O ileby plantator-pożyczkobiorca bądź wcale z jakichkolwiek powodów (zniszczenie plonu tytoniowego i t. p.) nie dostarczył tytoniu, bądź też przyznano mu wynagrodzenie za dostarczony tytoń, dowóz i premje nie wyrównywało pretensji Polskiego Monopolu Tytoniowego z tytułu należnej mu raty amortyzacyjnej z procentami, termin płatności powyższej raty amortyzacyjnej względnie części jej, pozostałej po potrąceniu wskazanego wynagrodzenia, ulega automatycznemu przesunięciu na okres dwutygodni, licząc od dnia następnego po dniu, ustalonym przez Dyrekcję Polskiego Monopolu Tytoniowego, jako termin wykupu tytoniu od odnośnego plantatora.

§ 16.

O ile pożyczkobiorca przed terminem spłaty ostatniej raty amortyzacyjnej w wysokości 70% względnie 50% kwoty pożyczkowej (§ 14, pkt b) zobowiąże się do uprawiania tytoniu przez okres dalszych 5-ciu względnie 10-ciu lat, uprawę zaś tytoniu przez poprzedni okres czasu prowadził z dodatnimi wynikami, może Dyrekcja Polskiego Monopolu Tytoniowego zezwolić odnośnemu pożyczkobiorcy na spłatę powyższej raty amortyzacyjnej na warunkach niniejszej instrukcji w równych rocznych ratach przez okres czasu, na jaki zobowiązał się powtórnie do uprawy tytoniu (skrypt dłużny — wzór D).

Ogólna ilość rat amortyzacyjnych nie może w żadnym wypadku przekraczać cyfry 15.

§ 17.

W razie niewykonania przez plantatora-pożyczkobiorcę jakiegokolwiek z obowiązań, złożonych przez niego w skrypcie dłużnym, względnie jakiegokolwiek z obowiązków, nałożonych na pożyczkobiorców w niniejszej instrukcji, może Dyrekcja Polskiego Monopolu Tytoniowego według własnego uznania zażądać przedterminowego zwrotu pożyczki względnie niespłaconej jej części wraz z procentami.

W tym wypadku przypadająca z powyższego tytułu należność Dyrekcji Pol. Monopolu Tytoniowego winna być spłaconą w ciągu sześćdziesięciu dni od daty doręczenia pożyczkobiorcy wezwania do zapłaty.

Zwrot pożyczki względnie jej części na zasadach niniejszego paragrafu zarządza Dyrekcja Polskiego Monopolu Tytoniowego w każdym razie:

a) gdy pożyczkobiorca ukarany został prawomocnym orzeczeniem karnem — skarbowem za naruszenie przepisów w przedmiocie monopolu tytoniowego i za naruszenie przepisów w przedmiocie opłat celnych i obrotu towarowego z zagranicą (ustawa karna skarbowa z dnia 2 sierpnia 1926 r. Dz. U. R. P. Nr. 105, poz. 609 z r. 1926),

b) gdy pożyczkobiorca z powodów, przewidzianych w rozporządzeniach i przepisach, normujących uprawę tytoniu, wykluczony został orzeczeniem Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego względnie urzędów i zakładów Polskiego Monopolu Tytoniowego do uprawy tytoniu na którykolwiek rok w okresie czasu, na jaki zobowiązał się do uprawy tytoniu (§ 2).

§ 18.

O ile przedterminowe wypowiedzenie pożyczki następuje z powodu niewybudowania przez pożyczkobiorcę suszarni tytoniowej w wyznaczonym mu terminie lub z powodu dobrowolnego odstąpienia do uprawy tytoniu względnie wykluczenia go od tejże uprawy po myśli poprzedniego paragrafu przed okresem czasu na jaki zobowiązał się po uprawy tytoniu przy zaciąganiu pożyczki, albo wreszcie z powodu niedotrzymania zadeklarowanej w skrypcie dłużnym przestrzeni gruntowej pod uprawę tytoniu, uiszcza odnośny pożyczkobiorca ponadto z samego prawa i bez potrzeby stawiania w zwłoce, tytułem ryczałtowego wynagrodzenia szkód i strat poniesionych przez Polski Monopol Tytoniowy, wskutek niewykonania powyższych zobowiązań, karę umowną w wysokości 10% aktualnego zadłużenia, przypadającego z tytułu pobranej pożyczki.

§ 19.

W razie niezapłacenia przez pożyczkobiorcę w wyznaczonych terminach rat amortyzacyjnych (§ 15) względnie w razie niezwrócenia pożyczki lub jej części w terminach, ustalonych w § 14 b) i 17 liczą się z samego prawa i bez potrzeby dalszego wezwania ustawowe odsetki zwłoki od kwoty zaległej od dnia następnego po dniu wyznaczonego terminu zapłaty.

Naczelny Dyrektor

(—) *Ostrowski-Belza.*

Wzór A.

Do

Dyrekcji Polskiego Monopotu Tytoniowego

w Warszawie.

Przez

Urząd Wykupu Tytoniu (Inspektorat Uprawy Tytoniu, Państwową Fabrykę Wyrobów Tytoniowych) w . . . .

Niżej podpisany uprasza Dyrekcję Polskiego Monopolu Tytoniowego o udzielenie mu po myśli postanowień § 23 pkt. 6 (rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 14 grudnia 1926 r. (Dz. U. R. P. № 1 poz. z roku 1927) i instrukcji Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego z dnia 5-go kwietnia 1927 r. L. 5972.IX.27 długoterminowej pożyczki na budowę suszarni tytoniowej w kwocie . . . . . . złotych.

W razie przyznania mi i podjęcia przezemnie pożyczki w ustalonej przez Dyrekcję Polskiego Monopolu Tytoniowego kwocie obowiązuję się:

a) stosować się do wszystkrch obowiązków, nałożonych na pożyczkobierców w wymienionej wyżej instrukcji,

b) z udzielonej mi tytułem pożyczki kwoty wybudować suszarnię tytoniową według typu i rozmiaru, ustalonych przez Dyrekcję Polskiego Monopolu Tytoniowego,

c) uprawiać tytoń na ogólnie unormowanych dla plantatorów tytoniowych warunkach na przestrzeni . . . . ha . . . mtr.^{2} nieprzerwanie przez przeciąg . . . lat, począwszy od roku 192 . .

Uprawę tytoniu, budowę suszarni zamierza przeprowadzić w miejscowości, ewent. majątku gminie . . . . . . powiatu . . . .

Zadeklarowany pod uprawę grunt:

a) jest moją własnością,

b) dzierżawię od (wymienić właściciela) na okres czasu od . . . . do . . . .

(W wypadku ad b) przedłożyć należy uwierzytelniony odpis kontraktu dzierżawy).

Jako zabezpieczenie kredytu służyć będzie zastaw hipoteczny na realności (dokładnie określić realność) będącej własnością . . . . . ,

. . . . Wyciąg hipoteczny odnośnej realności przedkładam przy dołączeniu:

a) o ile objekt mający służyć na zastaw hipoteczny, leży na terytorjum Państwa poza b. Kongresówką i Województwami Wschodniemi, wyniku sądowego oszacowania powyższej realności,

b) o ile objekt, mający służyć na zastaw hipoteczny leży na terytorjum b. Kongresówki i Województw Wschodnich (zaświadczenia własnej Władzy Skarbowej, stwierdzającego wysokość oszacowania powyższej realności przez Władze Skarbowe przy wymiarze podatku majątkowego.

Skrypt dłużny w przepisanej formie oraz odnośną uchwałę hipoteczną z wyciągiem z księgi gruntowej stwierdzającym wpis prawa zastawu na wymienionej wyżej realności oraz ewent. polisę asekuracyjną na dowód ubezpieczenia zabudowań, znajdujących się na realności, ofiarowanej na zastaw hipoteczny, przedłożę na wezwanie Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego.

Data, podpis i adres petenta.

Wzór B.

Dyrekcja Polskiego Monopolu Tytoniowego.

L. . . . Warszawa, d. . . . . 192 . . r.

Do
Pana . . . .
w . . . .

Na podanie z dnia . . . . . 192 . . r. oraz podstawie postanowień § 23 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 14-go grudnia 1926 roku (Dz. U. P. Nr. 1, poz. 3 z roku 1927) i instrukcji Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego z dnia 5 kwietnia 1927 r. L. 5972/11/27 Dyrekcja Polskiego Monopolu Tytoniowego oświadcza niniejszem, że skłonną jest udzielić Panu pożyczki na budowę suszarni liści tytoniowych w kwocie . . . złotych (słownie . . . . . . złotych) na warunkach wyszczególnionych w wymienionej instrukcji, a w szczególności między innymi:

1) Powyższa kwota pożyczkowa wypłaconą będzie Panu w dwuch równych ratach po . . . . złotych (słownie . . . . złotych). Pierwszą ratę otrzyma Pan po przedłożeniu Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytonionego wymienionych niżej dokumentów, zabezpieczających pożyczkę, drugą ratę zaś po urzędowem stwierdzeniu, że z pierwszej raty pożyczki wybudował Pan szkielet suszarni (bez pokrycia dachu i ścian bocznych) według typu i rozmiaru, ustalonych przez Dyrekcję Polskiego Monopolu Tytoniowego oraz, że przygotowana przez Pana ilość materjału budowlanego jest dostateczną do zupełnego wykończenia budowy suszarni.

2) W terminie do dnia . . . . . 192 . . roku przedłoży Pan Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego notarjalnie legalizowany skrypt dłużny według przyległego wzoru oraz uchwałę hipoteczną i uzupełniony, pochodzący z ostatnich czasów, wyciąg z ksiąg gruntowej realności . . . . stwierdzający hipoteczny wpis prawa zastawu na powyższej realności na rzecz Polskiego Monopolu Tytoniowego **w** kwocie . . . . . . zł. (słownie . . . . złotych).

(W wypadku, gdy na realności, mającej stanowić zastaw hipoteczny, znajdują się zabudowania):

3) W wymienionym w punkcie 2) terminie przedłoży Pan polisę asekuracyjną jednej z finansowo poważnych krajowych instytucyj ubezpieczeniowych na dowód ubezpieczenia od ognia na kwotę . . . . zł. (słownie . . . . złotych) zabudowań, znajdujących się na realności, mającej stanowić zastaw hipoteczny na czas od dnia . . . . 192 . . roku do dnia . . . . 192 . . r.

Wspomniana polisa asekuracyjna winna opiewać na okaziciela, względnie, gdyby wydanie takiej polisy było niedopuszczalne według statutu instytucji ubezpieczeniowej, winna zawierać klauzulę, że wypłata należytości odszkodowawczej nastąpić może tylko za uprzednią zgodą Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowegn.

Polisy asekuracyjne na każdy następny rok, obowiązany jest Pan przedkładać Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego w terminie najpóźniej do dnia 15 lutego każdego roku.

W razie niezawiadomienia przez Pana w wymienionym wyżej terminie t.j. do dn. . . . . , . 192 . r. Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego o przyjęciu do wiadomości i zgody treści niniejszego pisma oraz w razie nieprzedłożenia w tymże terminie dokumentów od 1, 2 i 3 niniejsza promesa staje się nieważną.

Podpis

Wzór C.

SKRYPT DŁUŻNY

Ja niżej podpisany . . . . zamieszkały w miejscowości . . . . . w gminie . . . . w powiecie . . . . i za mieszkania prawne dla skutków niniejszego skryptu dłużnego wraz ze wszystkiemi jego konsekwencjami obierający w Warszawie w siedzibie Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego, ulica Nowy-Świat № 4 niniejszem oświadczam, że w dniu dzisiejszym zaciągnąłem od Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego pożyczkę na budowę suszarni ilości tytoniowych w kwocie . . . . zł. (słownie . . . . złotych) na następujących warunkach:

1) Przyznana mi pożyczka w powyższej kwocie wypłaconą mi będzie w dwóch ratach na warunkach, wymienionych w Instrukcji Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego z dnia 5-go kwietnia 1927 r. L. 5972.IX.27 z tem, że na dowód wypłaty każdej raty pożyczkowej służyć będą moje pokwitowania odbioru wypłaconych mi bezpośrednio w Kasie Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego lub przekazanych przez tę Dyrekcję kwot, względnie księgi Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego.

2) Od wypożyczonej kwoty w łącznej wysokości . . . . zł. (słownie . . . . złotych) obowiązuję się opłacać Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego procenty w wysokości

. . . . % od sta w stosunku rocznym, płatne zdołu jednocześnie z ratami amortyzacyjnemi. Procenty obliczane będą od każdorazowego ogólnego zadłużenia.

3) Wypożyczoną mi niniejszą kwotę zobowiązuję się zwrócić Polskiemu Monopolowi Tytoniowemu na następujących warunkach:

a) . . . % kwoty pożyczkowej t. j. kwotę . . . . zł. . . gr. (słownie . . . . złotych . . groszy) obowiązuje się zwrócić Polskiemu Monopolowi Tytoniowemu bez wezwania i stawienia w zwłoce w . . . . różnych rocznych ratach, płatnych w dniach, ustalonych przez Dyrekcję Polskiego Monopolu Tytoniowego jako dnie wykupu, wyprodukowanego przezemnie w latach . . . . Płatność pierwszej raty amortyzacyjnej przypada w dniu ustalonego dla mnie przez Dyrekcję Polskiego Monopolu Tytoniowego wykupu tytoniu ze zbioru roku 19 . .

. . . . % kwoty pożyczkowej t. j. kwotę . . . . zł. . . gr. (słownie . . . . złotych . . groszy) obowiązuje się zwrócić Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego bez wezwania i stawiania w zwłoce w terminie do dni 60 licząc od dnia następnego po dniu (terminu), ustalonym przez Dyrekcję Polskiego Monopolu Tytoniowego, jako terminu wykupu tytoniu, wyprodukowanego przezemnie w roku 19 . .

4) Zgadzam się, by Dyrekcja Polskiego Monopolu Tytoniowego potrącała sobie należność z tytułu przypadających odemnie rat amortyzacyjnych wraz z procentami z należytości, przypadających mi w każdym poszczególnym roku uprawy tytoniu tytułem zapłaty za odstawiony tytoń, należytości za dowóz i premje.

5) W razie, gdybym z jakichkolwiek powodów nie spłacił zupełnie którejkolwiek z rat amortyzacyjnych względnie, gdyby przy spłacie poszczególnych rat amortyzacyjnych wraz z procentami należytość za odstawiony tytoń dowóz i premje nie wyrównywała pretensji Polskiego Monopolu Tytoniowego z tytułu należnej mu raty amortyzacyjnej z procentami, obowiązuję się bez wezwania i stawiania w zwłoce wpłacić do Kasy Polskiego Monopolu Tytoniowego w ciągu dni 14-tu, licząc od dnia następnego po dniu uskutecznionego odemnie w każdym poszczególnym roku wykupu tytoniu, ratę amortyzacyjną w całości względnie odpowiednią różnicę pomiędzy kwotą, należącą się Polskiemu Monopolowi Tytoniowemu z tytułu płatnej raty amortyzacyjnej z procentami a należytościami, przyznanemi przez Polski Monopol Tytoniowy przy wykupie tytoniu.

6) Zobowiązuję się w latach . . . . . . uprawiać tytoń na ogólnie unormowanych przez Ministerstwo Skarbu względnie Dyrekcję Polskiego Monopolu Tytoniowego warunkach uprawy tytoniu w miejscowości . . . . w gminie . . . . . w powiecie . . . . . . na przestrzeni nie mniejszej aniżeli . . . . . ha . . . . mtr.² i zgadzam się, by zmiana miejsca uprawy tytoniu mogła być przeprowadzoną tylko za poprzednią zgodą Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego.

7) Zobowiązuję się wybudować w terminie najpóźniej do dnia . . . . 192 . r. suszarnię liści tytoniowych według typu i rozmiaru, ustalonych przez Dyrekcję Polskiego Monopolu Tytoniowego. W suszarni tej obowiązuję się przeprowadzać suszenie wyprodukowanych przezemnie liści tytoniowych przez cały okres czasu, na jaki zobowiązałem się do uprawiania tytoniu w pkt. 5 niniejszego skryptu dłużnego, oraz obowiązuję się przez powyższy okres czasu utrzymywać suszarnię w stanie zdatnym do użytku.

Obowiązuję się w każdym poszczególnym roku uprawy tytoniu w czasie od zbioru tytoniu z pola do czasu odstawienia tytoniu Polskiemu Monopolowi Tytoniowemu używać suszarni wyłącznie do suszenia liści tytoniowych, przygotowania liści tytoniowych do wykupu i t. p. w innym zaś czasie przechowywać w suszarni tylko takie artykuły, które nie będą wywierały ujemnego wpływu na surowiec tytoniowy.

W razie zniszczenia suszarni przez klęski elementarne (pożar i t. p.) lub z innych powodów obowiązuję się odbudować ją własnym kosztem w ciągu pół roku od daty jej zniszczenia.

W tym celu obowiązuję się ubezpieczać od ognia wybudowaną suszarnię przez okres czasu, na jaki otrzymałem pożyczkę.

8) Jako zabezpieczenie pożyczki służyć będzie zastaw hipoteczny w kwocie . . . . . zł. na realności (dokładnie określić realność) stanowiącą własność . . . . . . , ...

Odnośną uchwałę hipoteczną oraz wyciąg z księgi gruntowej, stwierdzający wpis prawa zastawu załączam.

9) Obowiązuję się ubezpieczyć od ognia budynki, znajdujące się na mającej stanowić zastaw hipoteczny realności, na kwotę . . . . . . zł. na okres czasu, na jaki udzieloną mi została pożyczka. Obowiązuję się wspomniane ubezpieczenie budynków przeprowadzić w jednej z krajowych, finansowo silnych instytucyj ubezpieczeniowych z tem, że polica asekuracyjna opiewać będzie na okaziciela względnie, gdyby wydanie takich polis było niedopuszczalne według statutu instytucji ubezpieczeniowej, będzie zawierała klauzulę, że wypłata należytości odszkodowawczej nastąpi tylko za uprzednią zgodą Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego. Polisę asekuracyjną na dowód ubezpieczenia budynków od ognia za czas od dnia . . . . do dnia . . . . załączam, polisy zaś asekuracyjne na każdy następny rok obowiązuję się przedkładać Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego w terminie do dnia 15 lutego każdego roku.

10) W razie niewypełnienia przezemnie jakiegokolwiek zobowiązania, złożonego w niniejszym skrypcie dłużnym, względnie jakiegokolwiek z obowiązków, nałożonych na pożyczkobiorców w instrukcji Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego z dnia 5 kwietnia 1927 r. L. 5972/IX/27 oraz w razie skazania mnie prawomocnym wyrokiem karnym skarbowym za naruszenie przepisów w przedmiocie monopolu tytoniowego i za naruszenie przepisów w przedmiocie opłat celnych i obrotu towarowego z zagranicą (ustawa karna skarbowa z dnia 2 sierpnia 1926 r. Dz. U. R. P.

Nr. 105 poz. 609 z roku 1926) lub wreszcie wykluczenia mnie z powodów przewidzianych w rozporządzeniach i przepisach, normujących uprawę tytoniu, orzeczenia Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego względnie podległych jej urzędów i zakładów od uprawy tytoniu na którykolwiek rok w ciągu okresu czasu, na jaki zobowiązałem się do uprawy tytoniu (pkt. 6 niniejszego skryptu dłużnego) zobowiązuję się zwrócić Polskiemu Monopolowi Tytoniowemu na jego wezwanie niniejszą pożyczkę wraz z należnymi procentami według faktycznego stanu zadłużenia w danym czasie w terminie do 60-ciu dni, licząc od dnia następnego po dniu otrzymania odnośnego wezwaniz od Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego.

O ile przedterminowe wyprodukowanie mi pożyczki nastąpi z powodu dobrowolnego odstąpienia przezemnie od uprawy tytoniu, względnie wykluczenia mnie od tejże uprawy przed okresem czasu, na jaki zobowiązałem się do uprawy tytoniu w niniejszym skrypcie dłużnym, albo wreszcie z powodu niedotrzymania przezemnie zadeklarowanej niniejszym przestrzeni gruntowej pod uprawę tytoniu, obowiązuję się ponadto zapłacić Polskiemu Monopolowi Tytoniowemu równocześnie z kwotą dłużną i należnemi do niej odsetkami z samego prawa i bez potrzeby dalszego stawiania w zwłoce, tytułem ryczałtowego wynagrodzenia szkód i strat, poniesionych przez Polski Monopol Tytoniowy wskutek niewykonania powyższych zobowiązań, karę umowną w wysokości 10% aktualnego zadłużenia, przypadającego z tytułu pobranej pożyczki.

11) W razie nieuiszczenia w terminach, określonych w niniejszym skrypcie, dłużnym rat amortyzacyjnych z procentami względnie niezwrócenia kwoty pożyczkowej (pkt. 10) liczyć się będą od daty płatności rzeczonych należności ustawowe odsetki zwłoki. Powyższe odsetki zwłoki płatne są przez sam upływ terminu płatności bez konieczności stawiania w zwłoce.

12) Miejsce płatności kapitału, procentów, odsetek zwłoki i kary umownej oznacza się w kasie, Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego w Warszawie wzgl. w kasach Zakładów i Urzędów Polskiego Monopolu Tytoniowego.

13) Wszelkie koszta, połączone z zaciągnięciem i spłatą pożyczki, objętej niniejszym skryptem dłużnym, jak również ewentualne koszta sądowe egzekucyine i wynagrodzenie za prowadzenie sprawy zobowiązuję się pokryć z własnych funduszów.

14) Dla rozstrzygania wszelkich sporów, mogących wyniknąć z niniejszego zobowiązania będą wyłącznie kompetentne Sądy rzeczowo-właściwe w siedzibie (Oddziału) Prokuratorji Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej w . . . . . .

(Miejsce i data wystawienia skryptu dłużnego)

(Podpis pożyczkobiorcy)

(Notarjalna legalizacja podpisu pożyczkobiorcy).

(W wypadku ustalenia zastawu hipotecznego przez osobę trzecią).

Niniejszem stwierdzam, że niezależnie od odpowiedzialności hipotecznej przyjmuję na siebie osobistą solidarną odpowiedzialność z całego swego majątku na zobowiązania, wynikające z niniejszego skryptu dłużnego.

(Podpis osoby, ustanawiającej zastaw (Notarjalna legalizacja podpisu) hipotecznych).

Wzór D.

SKRYPT DŁUŻNY.

1) Ja niżej podpisany . . . . zamieszkały w miejscowości . . . . . w gminie . . . . . . w powiecie . . . . i zamieszkanie prawne dla skutków niniejszego skryptu dłużndgo wraz ze wszystkiemi jego konsekwencjami obierający w Warszawie w siedzibie Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego, ulica Nowy-Swiat Nr. 4, niniejszym oświadczam, że z tytułu niespłaconej reszty pożyczki, udzielonej mi przez Dyrekcję Polskiego Monopolu Tytoniowego w dniu . . . . . 192 . . r. w ogólnej kwocie . . . . zł. . . gr. (słownie . . . . złotych . . groszy) na zasadach instrukcji Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego z dn. 5 kwietnia 1927 r. L. 5972.IX.27 dłużny jestem Polskiemu Monopolowi Tytoniowemu kwotę . . . zł. . . gr. (słownie . . . . złotych . . groszy z . . % odsetkami, biegnącymi od dnia . . . . 192 . r.

2) Jako dowód mego zadłużenia w Polskim Monopolu Tytoniowym służą księgi Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego.

3) Powyższą kwotę dłużną obowiązuję się zwrócić Polskiemu Monopolowi Tytoniowemu bez wezwania i stawiania w zwłoce . . równych rocznych ratach, płatnych w dniach ustalonych przez Dyrekcję Polskiego Monopolu Tytoniowego jako dniu wykupu tytoniu, wyprodukowanego przezemnie w latach . . . . Płatność pierwszej raty amortyzacyjnej przypada w dniu ustalonego dla mnie przez Dyrekcję Polskiego Monopolu Tytoniowego wykupu tytoniu ze zbioru roku 192 . .

4) Od kwoty dłużnej obowiązuję się opłacać Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego procenty w wysokości . . % od sta w stosunku rocznym płatne zdołu jednocześnie z ratami amortyzacyjnemi. Procenty obliczone będą od każdorazowego ogólnego założenia.

5) Zgadzam się, by Dyrekcja Polskiego Monopolu Tytoniowego potrącała sobie należności z tytułu przypadających odemnie rat amortyzacyjnych wraz procentami należytości, przypadających mi w każdym poszczególnym roku uprawy tytoniu tytułem zapłaty za odstawiony tytoń, należytości za dowóz i premje.

6) W razie, gdybym z jakiegokolwiek powodu nie spłacił zupełnie którejś z rat amortyzacyjnych względnie, gdyby przy spłacie poszczególnych rat amortyzacyjnych wraz procentami należytość za odstawiony tytoń i premie nie wyrównywała pretensji Polskiego Monopolu Tytoniowego z tytułu należnej mu raty amortyzacyjnej z procentami, obowiązuję się bez wezwania i stawiania w zwłoce wpłacić do Kasy Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego w ciągu dni 14-tu licząc od dnia następnego po dniu uskutecznionego,

odemnie w każdym poszczególnym roku wykupu tytoniu, ratę amortyzacyjną w całości względnie odpowiednią różnicę pomiędzy kwotą, należącą się Polskiemu Monopolowi Tytoniowemu z tytułu płatnej raty amortyzacyjnej z procentami a należytościami, przyznanemi przez Polski Monopol Tytoniowy przy wykupie tytoniu.

7) Zobowiązuję się w latach . . uprawiać tytoń na ogólnie unormowanych przez Ministerstwo Skarbu względnie Dyrekcję Polskiego Monopolu Tytoniowego warunkach uprawy tytoniu w miejscowości . . . . . . w gminie w powiecie . . . . . . na przestrzeni nie mniejszej aniżeli . . ha . . mtr² i zgadzam się, by zmiana miejsca tytoniu mogła być przeprowadzoną tylko za poprzednią zgodą Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego.

8) W suszarni liści tytoniowych, wybudowanej z kredytu, udzielonego mi przez Dyrekcję Polskiego Monopolu Tytoniowego, obowiązuję się przeprowadzać suszenie wyprodukowanych przezemnie liści tytoniowych przez cały okres czasu, na jaki zobowiązałem się do uprawiania tytoniu w niniejszym skrypcie dłużnym, oraz obowiązuję się przez powyższy okres czasu utrzymywać suszarnię w stanie zdatnym do użytku.

Obowiązuję się w każdym poszczególnym roku uprawy tytoniu w czasie od zbioru tytoniu z pola do czasu odstawienia tytoniu Polskiemu Monopolowi Tytoniowemu używać suszarni do suszenia liści tytoniowych, przygotowania liści tytoniowych do wykupu i t. p. w innym zaś czasie przechowywać w suszarni tylko takie artykuły, które nie będą wywierały ujemnego wpływu na surowiec tytoniowy.

W razie zniszczenia suszarni przez klęski elementarne (pożar i t. p.) lub innych powodów obowiązuję się odbudować ją własnym kosztem w ciągu pół roku od daty jej zniszczenia.

W tym to celu obowiązuję się ubezpieczyć od ognia wybudowaną suszarnię przez okres czasu na jaki otrzymałem pożyczkę.

9) Jako zabezpieczenie pożyczki służyć będzie zastaw hipoteczny w kwocie . . . złotych na realności (dokładnie określić realność) stanowiącą własność . . . .

Odnośną uchwałę hipoteczną oraz wyciąg z księgi gruntowej, stwierdzający wpis prawa zastawu, załączam.

10) Obowiązuję się ubezpieczyć od ognia budynki, znajdujące się na mającej stanowić zastaw hipoteczny realności, na kwotę . . . . . na okres czasu, na jaki udzieloną mi została pożyczka. Obowiązuję się wspomniane ubezpieczenie budynków przeprowadzić w jednej z krajowych finansowo silnych instytucji ubezpieczeniowych z tem, że polisa asekuracyjna opiewać będzie na okaziciela względnie, gdyby wydanie takich polis było niedopuszczalne według statutu instytucji ubezpieczeniowej, będzie zawierała klauzulę, że wypłata należytości odszkodowawczej nastąpi tylko za uprzednią zgodą Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego. Polisę asekuracyjną na dowód ubezpieczenia budynków od ognia za czas od dnia . . . . do dnia . . . . załączam, polisy zaś asekuracyjne na każdy następny rok obowiązuję się przedkładać Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego w terminie najpóźniej do dnia 15 lutego każdego roku.

11) W razie niewypełnienia przezemnie jakiegokolwiek zobowiązania, złożonego w niniejszym skrypcie dłużnym względnie jakiegokolwiek z obowiązków nałożonych na pożyczkobiorców w instrukcji Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego z dn. 5 kwietnia 1927 r. L. 5972 IX.27 oraz w razie skazania mnie prawomocnym wyrokiem karnym, skarbowym, za naruszenie przepisów w przedmiocie monopolu tytoniowego i za naruszenie przepisów w przedmiocie opłat celnych i obrotu towarowego z zagranicą (ustawa karna skarbowa z dnia 2 sierpnia 1926 r. Dz. U. R. P. № 105 póz. 609, z roku 1926) lub wreszcie w razie wykluczenia mnie z powodów, przewidzianych w rozporządzeniach i przepisach, normujących uprawę tytoniu, orzeczeniem Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego względnie podległych jej urzędów i zakładów, od uprawy tytoniu na którykolwiek rok w ciągu okresu czasu, na jaki zobowiązałem się do uprawy tytoniu (pkt. 7 niniejszego skryptu dłużnego), zobowiązuję się zwrócić Polskiemu Monopolowi Tytoniowemu na jego wezwanie niniejszą pożyczkę wraz z należnymi procentami według faktycznego stanu zadłużenia w danym czasie w terminie do dni 60-ciu, licząc od dnia następnego po dniu otrzymania odnośnego wezwania od Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego.

O ile przedterminowe wypowiedzenie mi pożyczki nastąpi z powodu doręczonego odstąpienia przezemnie od uprawy tytoniu, względnie wykluczenia mnie od tejże uprawy przed okresem czasu, na jaki zobowiązałem się do uprawy tytoniu w niniejszym skrypciedłużnym, albo z powodu niedotrzymania przezemnie zadeklarowanej, niniejszym, przestrzeni gruntowej pod uprawę tytoniu, obowiązuję się ponadto zapłacić Polskiemu Monopolowi Tytoniowemu, równocześnie z kwotą dłużną i należnemi odsetkami z samego prawa i bez potrzeby stawiania w złoce tytułem ryczałtowego wynagrodzenia szkód i strat, poniesionych przez Polski Monopol Tytoniowy, wskutek niewykonania powyższych zobowiązań, karę umowną w wysokości 10% aktualnego zadłużenia, przypadającego z tytułu pobranej pożyczki.

12) W razie nieuiszczenia w terminach, określonych w niniejszym skrypcie dłużnym, rat amortyzacyjnych z procentami, względnie niezwrócenia kwoty pożyczkowej (pkt. 11) liczyć się będą ustawowe odsetki zwłoki. Powyższe odsetki zwłoki płatne są przez sam upływ terminu płatności bez konieczności stawiania w zwłoce.

13) Miejsce płatności kapitału, procentów, odsetek zwłoki i kary umownej oznacza się w Kasie Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego w Warszawie względnie w kasach Zakładów i Urzędów Polskiego Monopolu Tytoniowego.

14) Wszelkie koszty, połączone z zaciągnięciem i spłatą pożyczki, objętej niniejszym skryptem dłużnym również ewentualne koszty sądowe, egzekucyjne i wynagrodzenia za prowadzenie sprawy zobowiązuję się pokryć z własnych funduszów.

15) Dla rozstrzygnięcia wszelkich sporów, mogących wyniknąć z niniejszego zobowiązania będą wyłącznie kompetentne Sądy rzeczowo-właś-

ciwe w siedzibie (Oddziału) Prokuratorji Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej w . . . .

(Miejsce i data wystawienia skryptu dłużnego).

(Podpis pożyczkobiorcy)

(Notarjalna legalizacja podpisu pożyczkobiorcy).

W wypadku ustanowienia zastawu hipotecznego przez osobę trzecią.

Niniejszem stwierdzam, że niezależnie od odpowiedzialności hipotecznej przyjmuję na siebie osobistą solidarną odpowiedzialność z całego swego majątku za zobowiązania, wynikające z niniejszego skryptu dłużnego.

(Podpis osoby, ustanawiającej zastaw hipoteczny)

(Notarjalna legalizacja podpisu)

184.

Okólnik № 87

Wojewody Lubelskiego do Panów Starostów Województwa Lubelskiego *w sprawie pouczenia o narzędziach mierniczych w obrocie publicznym.*

L. 5849/II.

Celem ułatwienia podległym Panom, organom należytego współdziałania z Urzędami Miar i czuwanie nad tem, by obrocie publicznym były używane tylko narzędzia miernicze zalegalizowane, podaję w załączeniu do wiadomości nadesłane mi przez Pana Naczelnika Lubelskiego Okręgu Legalizacji Narzędzi Mierniczych wyjaśnienie w sprawie narzędzi mierniczych w obrocie publicznym, oraz wzór protokółu dla funkcjonajuszy P. P. w razie stwierdzenia naruszenia przepisów o miarach i wagach. Na najbliższej odprawie komendantów posterunków P. P. omówi Pan Starosta szczegółowo daną sprawę i odpowiednio pouczy, aby celowo przepisy powyższe były stosowane.

Wojewoda Lubelski

(—) *A. Remiszewski.*

Lublin, dn. 31 maja 1927 r.

Zał. do L. 5849/II.

Narzędzia miernicze w obrocie publicznym (krótkie wyjaśnienia).

W myśl art. 14 Dekretu o miarach (Dz. Praw P. P. 1919 r. Nr. 15 poz. 211) wszystkie narzędzia miernicze jak to: przymiary (miary długości), pojemniki (miary objętości), odważniki, wagi i inne (suwaki miernicze, liczniki energji elektrycznej, areometry, gazomierze, beczki do piwa, menzury, przyrządy do odmierzania płynów i t. p.) stosowane i przechowywane w obrocie publicznym (w zakładach handlowych i przemysłowych, gospodarstwach rolnych, pracowniach, na targach, straganach i t.p.) **winny być zaopatrzone w niewygasłą cechę urzędową na dowód ich zalegalizowania.**

Cecha urzędowa składa się z cechy Urzędu i cechy rocznej. Cecha urzędu przedstawia tarczę z literami UM w środku oraz cyframi Okręgu i Urzędu po obu jej stronach n. p. 2UM1 (to znaczy pierwszy Urząd Miar drugiego Okręgu). Cecha roczna przedstawia dwie ostatnie cyfry roku w ramce n. p. 27 (to znaczy 1926 r.).

Narzędzia miernicze dokładniejsze, wymagane w aptekach, lombardach, zakładach zegarmistrzowskich, jubilerskich i wszędzie tam, gdzie może być ustanawiana wartość przedmiotów cennych, winny być zaopatrzone w cechę posiadającą pod literami UM gwiazdkę n. p. 2UM1

Cecha legalizacyjna ważną jest w ciągu trzech lat, licząc od 1 stycznia tego roku, w którym została na danem narzędziu mierniczem umieszczona.

Legalizacja winna być wznowiona przed upływem ważności cechy.

Narzędzia miernicze, zaopatrzone w niewygasłą cechę winny być utrzymane w należytym porządku i nieuszkodzone, aby nie mogło powstać przypuszczenie, że przestały być rzetelnemi, lub utraciły swą legalność.

Wszystkie narzędzia miernicze, nieodpowiadające któremukolwiek z powyżej wyłuszczonych warunków, winny być zatrzymywane przy sporządzeniu odpowiedniego protokułu.

Zatrzymane w brocie publicznym narzędzia miernicze wraz z protokułem winny być skierowane do Urzędu Miar celem zbadania ich (ekspertyzy) i skierowania sprawy na drogę sądową. **Właściciele lub winni używania i przechowywania narzędzi mierniczych, nieodpowiadających przepisom, ulegną karze sądowej w myśl art. 138 i 363 kodeksu karnego, a narzędzia miernicze zostaną skonfiskowane w myśl art. 36 i 38 kodeksu karnego.**

Do bezpośredniego nadzoru nad obrotem publicznym obowiązane są organa Policji Państwowej i samorządowe inspekcje handlowe w myśl art. 21 Dekretu o miarach i art. 2 Ustawy o Policji Państwowej; do ogólnego zaś nadzoru nad wykonywaniem ustaw o miarach powołany jest Naczelnik Okręgu Legalizacji Narzędzi Mierniczych (bezpośrednio lub przez podwładne mu organa) w myśl art. 10 Statutu Urzędów Miar (Dz. U. 1919 r. Nr. 74 poz. 429).

Wyrób, reparacja i sprzedaż narzędzi mierniczych w myśl art. 20 Dekretu o miarach i rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 14.V.1919 r. (Dz. Pr. Nr. 57 poz. 346) podlegają koncesjonowaniu t. j. wymagają specjalnego zezwolenia (koncesji) Głównego Urzędu Miar w Warszawie.

Wyrób, reparacja i sprzedaż narzędzi mierniczych bez koncesji są wzbronione i podlegają karze z art. 138 kodeksu karnego.

Na podstawie obowiązujących przepisów, przy określaniu masy, długości, powierzchni i ob-

jętości winny być używane następujące legalne jednostki:

1) Przy określaniu masy (wagi — ciężaru): podstawowa jednostka.... kilogram (kg.) oraz wtórne.... tonna = 1000 kg., kwintal = 100 kg., mirjagram = 10 kg., dekagram = $\frac{1}{100}$ kg., gram = $= \frac{1}{1000}$ kg. i miligram = $\frac{1}{1000000}$ kg., a dla przedmiotów cennych (metali szlachetnych, kamieni drogocennych i t. d.) także i karaty metryczne (1 karat = $\frac{1}{5000}$ kg.).

2) Przy określaniu długości podstawowa jednostka.... metr (m) oraz wtórne.... miljametr = = 10000 m, kilometr = 1000 m, decymetr = $\frac{1}{10}$ m, centymetr = $\frac{1}{100}$ m, milimetr = $\frac{1}{1000}$ m i mikron = $\frac{1}{1000}$ milimetra.

3) Przy określaniu powierzchni: podstawowe jednostki — metr kwadratowy (m^2) i AR, oraz wtórne — hektar = 100 arom i centnar = = $\frac{1}{100}$ ara lub kwadraty o bokach równych którejkolwiek z wtórnych jednostek długości.

4) Przy określaniu objętości: podstawowe jednostki — metr sześcienny (m^3) i litr (1) oraz wtórne — kilolitr = 1000 l., hektolitr = 100 l., dekalitr = 10 l., kwaterka = $^1/_4$ l., decylitr = $\frac{1}{10}$ l. i mililitr = $\frac{1}{1000}$ l. lub sześciany o krawędziach równych którejkolwiek z wtórnych jednostek długości.

Wzór.

Policja Państwowa
. . . .
Komisarjat (Posterunek)
w . . . .
dnia 1927
Nr. . . . . .

Kierować do najbliższego Urzędu Miar Lubelskiego Okręgu

Do

Urzędu Miar

w Lublinie.

Poniższy protokuł rewizji u oskarżonego(nej) . . . . przesyła się z prośbą o pociągnięcie go (jej) do odpowiedzialności karnej za przekroczenie art. 14 Dekretu o miarach.

1) Zatrzymane narzędzia miernicze, jako dowody rzeczowe, przy niniejszem załącza się.

2) Zatrzymane narzędzia miernicze, jako dowody rzeczone, złożone na przechowanie w:
a) Urzędzie Gminnym w . . . .
b) Magistracie w . . . .
c) Komendzie (Posterunku) w . . . . . .

Odpowiednie pokwitowanie załącza się.

Niepotrzebne skreślić.

Protokuł Rewizji.

192 . . . r. dnia . . . . o godzinie . . . . w czasie rewizji u . . . . syna (córki) . . . . lat . . . zamieszkałego(łej) w . . . . przy ul. . . . . Nr. . . . .

Nazwa narzędzi mierniczych	Znaleziono		Zatrzymano	Uwagi w tej rubryce należy wykazać wielkości zatrzymanych narzędzi mier.
	Ocechowanych	Nieocechowanych		
1. Przymarów				
2. Pojemników				
3. Odważników				
4. Wag prostych (belkow.)				
5. Wag stołowych				
6. Wag pomostowych				
7.				
8.				

. . . . dn. . . . . 192 . . . r.
Rewizji dokonał . . . .
(podpis)

185.

Okólnik № 68

Wojewody Lubelskiego do Panów Starostów Województwa Lubelskiego *w sprawie doręczania wezwań i zawiadomień, urzędów ziemskich.*

L. 5101/II.

Na skutek wystąpienia Pana Prezesa Okręgowego Urzędu Ziemskiego w Lublinie ogłaszam niniejszem instrukcje o sposobie doręczania przez urzędy gminne i magistraty wezwań i zawiadomień, wysyłanych przez komisje i urzędy ziemskie, z poleceniem czuwania nad ścisłem jej przestrzeganiem przez urzędy gminne i magistraty.

Zarazem przypominam w ślad za mojem pismem okólnem z dnia 15 kwietnia 1926 roku L. 3151/II, że Prezes Okręgowego Urzędu Ziemskiego, odezwą z dnia 19 grudnia 1925 Nr. 1758/K zawiadomił mnie, że Urzędy Gminne opóźniają się z doręczaniem wezwań Okręgowego Urzędu Ziemskiego na posiedzenia Okręgowej Komisji Ziemskiej, a egzemplarze zwrotne tych wezwań stanowiące dowód urzędowy uskutecznionego doręczenia, przesyłają do O. U. Z. często po terminie posiedzenia Okręgowej Komisji Ziemskiej.

Taki stan rzeczy pociąga za sobą konieczność odraczania przez Okr. Komisję Ziemską większości spraw, tamując ich bieg i narażając interesowanych na straty.

Celem zapobieżenia tym niedomaganiom zwróciłem się do Okręgowego Urzędu Ziemskiego z wnioskiem, aby polecenia doręczeń wysyłane do Urzędów Gminnych przez O.U.Z., były przesyłane PP. Starostom w odpisie do wiadomości.

Zechce Pan Starosta, po każdorazowem otrzymaniu wspomnianych zawiadomień, dopilnować ściśle terminowego doręczenia wezwań przez Urzędy Gminne, oraz natychmiastowego zwrotu egzemplarzy zwrotnych.

W wypadkach zauważonych i dowodnie stwierdzonych zaniedbań, lub opieszałości ze strony organów gminnych w terminowej akcji doręczycielskiej zastosują Panowie Starostowie do wójtów odpowiednie dyscyplinarne rygory karne z tytułu zaniedbania swoich obowiązków służbowych względnie niewykonania poleceń władz państwowych, a to na zasadzie artykułu 257 ustawy o samorządzie gminnym zawartej w ustanowieniu organizacji gubernij Królestwa Polskiego (Zbiór Praw cesarstwa rosyjskiego tom II wydania 1892 r.], a mianowicie napomnienie, naganę, karę pieniężną do 5 rb. sr. [10 zł. przeliczone na zasadzie §§ 2 i 6 rozp. R.M. z dn. 21.I.1924 Dz.U.R.P. Nr. 9 poz. 89] lub karę aresztu do 7 dni, względnie przekażą do ukarania odnośnych wójtów i sołtysów, względnie burmistrzów i ławników Wydziałowi Powiatowemu na zasadzie art. 46 dekretu z dn. 4 lutego 1919 roku Dz. Pr. Nr. 13 poz. 141 o tymczasowej ordynacji powiatowej, który przewiduje w takim wypadku karę 1) upomnienia, 2) nagany lub 3) grzywny do 100 złotych.

Zaznaczam, że chcąc dać Urzędom Gminnym możność terminowego doręczania w mowie będących wezwań i zawiadomień równocześnie odnoszę się do Okręgowego Urzędu Ziemskiego w Lublinie z żądaniem, ażeby wezwania i zawiadomienia, które mają być doręczane za pośrednictwem Urzędów Gminnych były przesyłane tymże urzędom gm. przynajmniej na sześć tygodni przed wyznaczonym terminem zwrotu potwierdzonych dowodów doręczenia.

Wojewoda Lubelski
w. z. *Karasiński.*

Lublin, dn. 14 maja 1927 r.

Zał. do L. U. W. 5201/II ex 27.

INSTRUKCJA

dla urzędów gminnych i magistratów o sposobie doręczania wezwań i zawiadomień, wysyłanych przez urzędy ziemskie.

Na zasadzie art. 19 ustawy z dn. 11 sierpnia 1923 r. o zakresie działania Ministra Reform Rolnych i organizacji urzędów i komisji ziemskich (Dz. Ust. № 90 poz. 706) urzędy gmine i magistraty obowiązane są doręczać wezwania, zawiadomienia i odpisy orzeczeń, wysyłane przez okręgowe i powiatowe urzędy ziemskie. Przy doręczaniu tych wezwań, zawiadomień i odpisów należy stosować się do następujących przepisów:

a) W sprawach scaleniowych, załatwianych w trybie ustawy z dn. 31 lipca 1923 r. o scalaniu gruntów [Dz. Ust. z 1926 r. № 39 poz. 244], z wyjątkiem spraw o wdrożeniu postępowania scaleniowego urzędy ziemskie wysyłają tyle odrębnych wezwań w pojedynczych egzemplarzach, ilu jest w danej jednostce administracyjnej (wsi, miasteczku] członków rady uczestników scalenia a nadto jeden egzemplarz nadliczbowy przeznaczony do zwrotu, na którym jest u dołu napis.

„Treść niniejszego wezwania ogłoszono w dniu . . . . . . 192 r. uczestnikom scalenia wsi . . . . . Pieczęć i podpis wójta gminy [burmistrza]". Wójt gminy [burmistrz] obowiązany jest osobiście lub przez sołtysa wsi [urzędnika magistratu] ogłosić publicznie uczestnikom scalenia treść nadesłanego wezwania w sposób odpowiadający miejscowemu zwyczajowi. Na zwrotnym egzemplarzu wezwania należy wpisać datę ogłoszenia uczestnikom scalenia treści wezwania [nie datę doręczenia sołtysowi wezwań dla ogłoszenia] i odesłać ten egzemplarz wezwania zwrotnego z podpisem wójta [burmistrza] i pieczęcią urzędu gminy do urzędu ziemskiego, który wezwania nadesłał. Pozostałe egzemplarze nadesłanego wezwania należy doręczyć członkom rady uczestników scalenia, lub gdy ich niema, innym uczestnikom komasacji, którzy się o to do urzędu gminy [magistratu] zgłoszą, za pokwitowaniem, które należy załączyć do akt urzędu gminy [magistratu].

b) We wszelkich innych sprawach urzędy ziemskie wysyłają każde wezwanie w dwuch egzemplarzach. Na jednym egzemplarzu są nadpisy: u góry „do zwrotu", „u dołu" Wezwanie niniejsze otrzymał dn. . . . . 192 r. (podpis) Wezwanie niniejsze doręczyłem dn. . . . . . 192 r. a) osobiście . . . . . b) pod nieobecność wezwanego do rąk . . . . domownika (podpis doręczającego)". Na drugim egzemplarzu jest u dołu napis: „Doręczono dn. . . . . 192 . r. (podpis doręczającego)". Wezwania mogą być oddane sołtysowi lub funkcjonarjuszowi magistratu dla doręczenia adresatom, lecz sołtys lub inna osoba, doręczająca wezwania, nie powinna na wezwaniu kwitować z odbioru. Sołtys oddaje jeden egzemplarz wezwania osobie lub osobom, których nazwisko figuruje w wezwaniu i na tym egzemplarzu umieszcza u dołu datę doręczenia i swój podpis. Na drugim egzemplarzu, w rubrykach „Wezwanie niniejsze otrzymał . dn. . . . . 192 . r." i „Wezwanie niniejsze doręczyłem dn. . . . 192 r. należy wpisać datę doręczenia wezwania adresatowi lub jego domownikom. Otrzymujący od sołtysa wezwanie kwituje z odbioru, umieszczając swój podpis poniżej słów „Wezwanie niniejsze otrzymał . dnia . . . . . 192 r. i „Wezwanie niniejsze doręczyłem dn. . . . . 192 . r. Jeżeli sołtys nie zastanie adresata w domu, może doręczyć wezwanie jednemu z jego domowników (żonie, dorosłym dzieciom, krewnym, służbie lub innym osobom, które mieszkają razem z adresatem). Wezwania w sprawach o likwidacji służebności (serwitutów), wysyłane do właścicieli majątków, w razie ich nieobecności można również doręczyć administratorowi, rządcy, lub innej osobie, należącej do personelu administracji majątku. W tym wypadku należy zaznaczyć w wezwaniu, jakie stanowisko w administracji zajmuje kwitujący z odbioru wezwania

np. „b) pod nieobecność wezwanego do rąk rządcy . . . . (imię i nazwisko) „i słowo domownika" wykreślić. Jeśli osoba, której sołtys doręcza wezwanie, nie umie pisać. albo z innych powodów nie może lub nie chce pokwitować, sołtys, doręczający wezwanie, powinien na zwrotnym egzemplarzu wezwania, w miejscu, przeznaczonem na podpis odbiorcy, napisać, dlaczego odbiorca zwrotnego egzemplarza wezwania nie podpisał, np.: . . . . (imię i nazwisko odbiorcy wezwania) niepiśmienny „lub" . . . . . . [imię i nazwisko odbiorcy] podpisu odmówił". Adresaci niepiśmienni krzyżykami podpisywać nie powinni. Po doręczeniu wezwania sołtys wpisuje w rubryce a] lub b] zwrotnego egzemplarza [zależnie od tego, czy wezwanie doręczył samemu adresatowi, czy też jego domownikowi] nazwisko osoby, do rąk której wezwanie zostało doręczone i obok słów „podpis doręczającego" wpisuje swoje nazwisko z dodatkiem słów „sołtys wsi . . . .". Po wykonaniu tych czynności sołtys oddaje zwrotne egzempplarze wezwań urzędowi gminy, który powinien przesłać te wezwania niezwłocznie do urzędu ziemskiego, od którego je otrzymał. Jeśli doręczenie wezwania w sposób, wyżej wskazany, okaże się z jakichkolwiek przyczyn niemożliwem, np. gdy adresat we wsi nie mieszka i miejsce jego zamieszkania nie jest urzędowi gminy znane, urząd gminy powinien egzemplarz wezwania, przeznaczony dla adresata, wywiesić na widocznem miejscu w swoim lokalu, i na zwrotnym egzemplarzu wezwania napisać „Niniejsze wezwanie nie zostało doręczone [wymienić dlaczego]. Jeden egzemplarz tego wezwania został wywieszony w dniu . . . . . . 192 . r. w lokalu urzędu gminy" i wezwanie z takim napisem, podpisanym przez wójta i opatrzonym pieczęcią urzędu gminy, przesłać do urzędu ziemskiego. Na zwrotnych egzemplarzach wezwań, przeznaczonych dla kilku osób, należy zebrać podpisy wszystkich odbiorców, względnie przy każdem nazwisku napisać dlaczego osoba wzywana lub jej domownicy z odbioru wezwania nie pokwitowali.

Wysyłane przez urzędy ziemskie zawiadomienia i odpisy orzeczeń należy również doręczyć w sposób wskazany w punktach a] i b] niniejszej instrukcji.

186.

Pismo okólne Wojewody Lubelskiego do Panów Przewodniczących Wydziałów Powiatowych Województwa Lubelskiego *w sprawie gmin wiejskich — niedomagania i nadzór nad niemi.*

L. 4916/III.

Ze sprawozdań przedkładanych mi przez Inspektorów Wojewódzkich wynika, że organizacja urzędów gminnych i wykonywanie obowiązków przez organa tudzież urzędników administracji gminnej nie osiągnęły należytego poziomu.

Przyczyny wskazanego stanu rzeczy tkwią zarówno w wadliwiem zorganizowaniu samego aparatu administracyjnego gminy, jak i w niedostatecznie pilnem przestrzeganiu swych obowiązków przez organa samorządu gminnego i przez urzędników gminy.

Praktyka wskazuje, że w tych powiatach, w których obowiązek wykonywania nadzoru nad gminami jest przez Wydz. Pow. należycie postawiony, a głównie, gdy Insp. Sam. Gminnego należycie doceniają swe funkcje instruktorskie w zakresie organizacyjnym, — stosunki te przedstawiają się znacznie lepiej.

Z ważniejszch niedomagań w działalności samorządowych władz gminnych i w zorganizowaniu inspekcji nad gminami ustalono:

1) Brak wszelkich wytycznych odnośnie zwoływania ogólnych Zgromadzeń Gminnych, rozgraniczenia kompetencji i wzajemnych stosunków pomiędzy niemi, a Radami Gminnemi.

W związku z powyższem i z uwagi na zachodzące często konflikty pomiędzy Ogólnemi Zgromadzeniami Gminnemi, a Radami Gminnemi należy, przez odpowiednie oddziaływanie, dążyć do unikania i łagodzenia tych konfliktów.

2) Nieodbywanie przez Rady Gminne posiedzeń,—świadczy, że poszczególni Inspektorzy Samorządu Gminnego nie zwracają na wskazaną okoliczność uwagi.

3) Treść protokułów, tak Og. Zgm. Gm., jak i Rad Gminnych jest niejasna, a układ protokułów nasuwa trudności przy ustalaniu legalności powziętych uchwał.

W związku ze wskazanemi niedokładnościami, które wywołują często zarzuty fałszowania uchwał zachodzi konieczność opracowania regulaminów obrad, tudzież opracowania szematów uchwał. Nadto Inspektorzy Sam. gminnego powinni w tym względzie udzielać jaknajszczegółowszych informacyj.

4) Działalność Og. Zgr. Gm. i Rad Gminnych faktycznie sprowadzona została do mechanicznego załatwiania sprawy, przygotowania i uchwalenia budżetu. Natomiast z działalności wymienionych organów nie ujawnia się, lub ujawnia się w zakresie zbyt szczupłym, oddziaływanie Insp. Sam. Gm. w kierunku zainteresowania tych organów sprawami w zakresie społecznych i gospodarczych potrzeb gminy.

Dzięki temu ludność nie wykazuje zainteresowania dla powstałych kas pożyczkowo-szczędnościowych, drogi i mosty znajdują się w stanie rozpaczliwym, aktualne sprawy z zakresu popierania rolnictwa i wytwórczości rolnej leżą odłogiem, a szkoły powszechne mieszczą się w lokalach ciasnych i brudnych.

Wskazuję, że dla uzyskania i pogłębienia należytych wyników w zakresie powyżej wymienionych spraw i wywołania odpowiednich nastrojów, Insp. Sam, Gm. powinni wykazywać odpowiednią inicjatywę, otaczać życzliwą opieką wszelkie twórcze poczynania w zakresie gospodarczym i społecznym, ujawniające się na terenach gmin. Nadto w zakresie tym insp. sam. gm. powinni utrzymywać kontakt zarówno z władzami rządowemi, jak i z zrzeszeniami i działaczami społecznymi.

5) Liczne ustalone fakty dopuszczania się przez urzędników gminnych nadużyć pieniężnych, oddawania się przez nich pijaństwu, niewykonywania dozoru nad urzędem gminnym i nietaktownego

traktowania ludności, wymagają zwrócenia szczególnej uwagi na te stosunki i w celu ukrócenia tych objawów — stosowania nietylko jaknajdalej posuniętej represji, lecz i środków wychowawczych, co jednak, jak to naogół stwierdzono, jest stosowane w zbyt minimalnym zakresie.

Środkami wychowawczemi m. in. będzie nawiązanie kontaktu z zrzeszeniem pisarzy gminnych i odpowiednie oddziaływanie na zjazdach (odprawach) wójtów i pisarzy.

W licznych gminach stwierdzono nadto, że jakkolwiek pisarz gminy pozostaje na swem stanowisku od kilkunastu lat, to jednak nie może wykazać się żadnymi realnymi wynikami pracy z dziedziny gospodarczej i społecznej na terenie gminy. Stan taki nadal cierpianym być nie może. Stanowiska pisarzy gminnych w przyszłości muszą być obsadzane osobami, które dają rękojmię, że zajmą się gorliwie nietylko pracą biurowo-formalną, ale także pracą realną, twórczą w gminie.

6) Sesje sołtysów i poborców polegają wyłącznie na komunikowaniu rozporządzeń władz bez równoczesnego udzielania stosownych wyjaśnień. Niedocenianie przez Insp. Sam. Gm. tych sesji zwęża możność oddziaływania na ludność gminy w kierunku propagowania aktualnych dla srosunków gminnych spraw. Pogłębienie poziomu obrad sesji przez możliwie częsty udział w nich Insp. Sam. Gm. i odpowiednie oddziaływanie wpłynęłoby również i na usprawnienie administracji gminnej.

7) Wygląd urzędów gminnych często urąga najprymitywniejszym zasadom czystości i ładu. Urzędy są zbyt skromnie wyposażone w potrzebne inwentarze, w wielu wypadkach stwierdzono, że nie posiadają kompletu wydawnictw oficjalnych (Dziennika Ustaw, Dziennika Urzęgowego Woj.), ustaw, dotyczących organizacji gminy, nie mówiąc już o czasopismach i wydawnictwach, posiadających dla pracowników urzędu znaczenie dydaktyczne.

Zdarzały się również wypadki prawie kompletnej nieznajomości przez pisarzy gminy np. nawet tak zasadniczej ustawy, jaką jest ustawa o tymcz. ureg. finansów komunalnych.

W związku z powyższem należy zwrócić uwagę na wyposażenie urzędów gminnych w potrzebne sprzęty, maszyny do pisania, połączenia telefoniczne, na zachowywanie w urzędzie czystości i przestrzeganie zasady „miejsce dla każdej rzeczy, a każda rzecz na swojem miejscu". Wreszcie należy zwrócić uwagę na to, aby wszystkie gminy prenumerowały Dziennik Ustaw i Dz. Urzędowy Woj. Lub., aby wydawnictwa te były kompletowane i oprawiane, tudzież, aby urzędy gminne zaopatrywały się w czasopisma fachowe (Samorząd) i wydawnictwa, mogące przyczynić się do pogłębienia światopoglądu urzędników gminnych, tak w zakresie spraw gospodarczyah i społecznych, jak i metod i zasad w zakresie administracji.

W tym względzie powinna się ujawnić ze strony insp. sam. gm. odpowiednia zachęta i instruowanie w kierunku wskazywania wydawnictw do nabycia.

Zbiór ustaw, książki, czasopisma i t. p. powinny znaleźć pomieszczenie w specjalnej szafie, oraz zbiory te należy stale uzupełniać i traktować jako zaczątek bibljoteki gminnej, z której korzystać mogliby i mieszkańcy gminy.

8) Prawie, że objawem powszechnym jest objaw nienależytego wymiaru przez organa gminne podatków i tryb ich ściągania. Polega on: a) na uchwalaniu i pobieraniu podatków niemających oparcia o ustawy, b) na powiększaniu rozkładów podatków, które gmina ściąga, bądź z prawa, bądź też z upoważnienia Wydz. Pow. Wskazana manipulacja zdąża do zwiększenia funduszów gminy, lub nawet, jak to praktyka stwierdziła ma na celu korzyści osobiste, c) na niewłaściwem obliczeniu %% zwłoki za nieterminowe opłacanie podatków, d) na niewłaściwem obliczaniu kosztów egzekucyjnych, e) na pobieraniu przez urzędy gminne opłat większych od przewidzianych w odnośnych uchwałach.

Równocześnie stwierdzono, że inspektorzy samorządu gminnego w czasie przeprowadzania lustracji gmin nie zwracają należytej uwagi na omawiane powyżej stosunki.

Z uwagi zatem, że nienależyty wymiar podatków jest, tak ze względów gospodarczych, jak prawnych i finansowych ze wszech miar szkodliwy, wywołuje słuszne zresztą narzekania ludności i podważa zasadę praworządności, należy zwrócić uwagę, aby wymiar podatków dokonywany był zgodnie z ustawami, a opłaty pobierane według obowiązujących norm.

Należy w czasie przeprowadzanych lustracyj gmin, badać sposób ściągania podatków przez poborców i rozrachunki ich z urzędem gminnym, tudzież, w celu umożliwienia kontroli i zabezpieczenia ludności przed ew. nadużyciami, zachodzi konieczność wprowadzenia systemu indywidualnego kwitowania płatników.

Wreszcie należy instruować organa poborowe o obliczaniu %% zwłoki za nieuiszczone w terminie, poszczególne podatki, zestawić i rozpowszechnić tabele tych %%, oraz opracować instrukcję dla czynności wójtów w zakresie egzekucji podatków.

9) Ustalono, że w wielu wypadkach budżet stracił charakter planu, będącego konkretyzacją poczynań gospodarczych i administracyjnych gminy. Gminy w tym względzie dopuszczają się daleko idącej dowolności, tak, że budżet faktycznie stał się tylko formalnym wymogiem, z którym organa wykonawcze gminy, później, po uchwaleniu i zatwierdzeniu takowego absolutnie się nie liczą.

Ta bezplanowość w działalności gminy pociąga za sobą następstwa, wyrażające się m. inn. np. w tem, że wskutek nienależytego wykonywania budżetu, dotkliwie cierpi szkolnictwo powszechne.

Zatem uważając, że jedną z przyczyn podobnego stanu rzeczy jest nierealne zestawianie budżetów, zalecam zwrócenie na wymienioną okoliczność uwagi, przy równoczesnem przestrzeganiu dysponowania preliminowanymi kredytami zgodnie z zasadami budżetowemi i przepisami odnośnych ustaw. Wskazuję, że Rozporządzenia Prezydenta Rzeczyp. z dn. 17.VI.24 r. (Dz. U. Nr. 51, p. 522) i Min. Spr. Wew. z dn. 28,VI.26 r. (Dz. Ust. Nr. 75 poz. 433) nie powinny już wzbudzać wątpliwości, o ile chodzi o sposób pokrywania wydatków i układ budżetu (Pachnowski—Przepisy Budżetowe Bibljoteka Samorządowa wyd. r. 1926).

Nadto, wobec stwierdzenia w wielu wypad-

kach zbyt późnego zatwierdzenia budżetów gminnych, w celu uniknięcia zbyt długiego przeciągania się, a tak szkodliwego dla gospodarki i pociągającego za sobą nienormalne konsekwencje, stanu „ex lex", należy przestrzegać, aby budżety gmin, wiejskich i miejskich były zatwierdzane przez Władze Nadzorcze w ustanowionych terminach.

10) Lustracje przez wielu insp. sam. gm. przeprowadzone są zbyt powierzchownie. Nie zgłębiają one omówionej już powyżej sprawy wymiaru i ściągania podatków, nie wnikają w dostatecznym stopniu w manipulację rachunkowo-kasowc.

Zauważam, że wobec ogłoszenia w Dz. Ustaw Nr. 38, poz. 345 Rozporządzenia Min. Spraw Wew. i Skarbu o kasowości i rachunkowości związków komunalnych, sprawy te powinny znaleźć należyte zabezpieczenie.

Nadto akcja lustracyjna nie posiada ciągłości wskutek nienależytego zwracania uwagi na usuwanie przez gminy ustalonych usterek.

Dalej, z przeprowadzonych lustracji inspektorzy nie przedkładają sprawozdań zawierających skonkretyzowanie zauważonych przejawów w działalności organów gminnych i stosowne wnioski (dotyczy to i dochodzeń).

Gospodarka gmin miejskich nie jest poddawana regularnym lustracjom.

Wreszcie przyjęty w niektórych powiatach system przeprowadzania dochodzeń z powodu działalności urzędów i poszczególnych organów gminnych przez organa policyjne, uważam za niewłaściwy.

11) Stwierdzono nieprzestrzeganie ostemplowywania umów, zawieranych przez gminy i rachunków.

W związku z powyższem należy zaznajomić funkcjonarjuszów gminnych z ust. o opłatach stemplowych z dn. 1.VII.26 r. (Dz. Ust. Nr. 98 poz. 570).

Stwierdzono również, że przedsiębiorcy utrzymujący t. zw. stójkę konną są zbyt hojnie i nieoszczędnie wynagradzani.

12) Uważam, że wobec ogromu zadań, ścielących się w perspektywie działalności inspektorów samorządu gminnego, zadań w skali swej bardzo szerokich i różnorodnych, a zdążających do podniesienia sprawności administracji gminej, wyników jej gospodarki i uspołecznienia szerokich mas, należyte wykonanie tych zadań może być zagwarantowane nietylko przez odpowiepnie obsadzenie stanowisk inspektorów, lecz i przez należyte zorganizowanie ich pracy i ustalenie racjonalnego, uwzględniającego lokalne warunki, planu działalności.

Ze względu zaś na to, że w praktyce, ostatnie z wymienionych momentów, nie są przez P. Przew. Wydz. Pow. należycie doceniane, należy z roku na rok ustalać plan działalności inspektora, uwzględniający równomierne wnikanie jego w poszczególne dziedziny życia zbiorowego gminy, jej gospodarki i administracji.

Działalność inspektora nie oparta na planie, pozostawienie go własnemu losowi, nie skoordynowanie pracy jego z programem Związku, będzie tylko rzucaniem się od wypadku do wypadku, o bardzo problematycznych wynikach.

Powyżej omówione usterki, tak w funkcjonowaniu urzędów i organów gminnych, jak w organizacji inspekcji tych gmin, należy wziąć pod uwagę, zaznajomić z nimi Wydz. Pow. i Insp. Sam. Gm., oraz dążyć do ich usunięcia.

Wojewoda Lubelski

(—) *A. Remiszewski.*

Lublin, dn. 28 maja 1927 r.

187.

Okólnik № 90

Wojewody Lubelskiego do Panów Przewodniczących Wydziałów Powiatowych Wojew. Lubelskiego, oraz Panów Prezydentów m. Lublina i Siedlec *w sprawie wprowadzania wymiaru i poboru samoistnych podatków komunalnych.*

L. 4415/III.

Na skutek reskryptu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 17.V b. r. Nr. S. F. 2166/27, wydanego w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu w celu usunięcia nieprawidłowości, popełnianych przy wprowadzaniu, wymiarze i poborze podatków komunalnych przez związki samorządowe, komunikuję niniejszem, co następuje:

1) Wysokość podatków komun. Podatki komunalne należy ustalać na każdy rok budżetowy w takiej wysokości, w jakiej wymaga oszczędna lecz wydatna gospodarka komunalna, bacząc przytem aby nie przekraczały one zdolności płatniczej ludności i nie podważały egzystencji gospodarczej płatników. Przez stosowanie tej zasady uniknie się konieczności masowych odraczań terminów płatności podatków i generalnego stosowania ulg, co wprowadza zamieszanie do gospodarki związków komunalnych i niejednokrotnie demoralizuje płatników podatków.

Rzecz oczywista, że nawet przy oględnem ustalaniu wysokości podatków zajść może konieczność stosowania nietylko w indywidualnych wypadkach, lecz i generalnie odroczeń i ulg w płatności podatków. Wypadki te jednak zachodzić mogą tylko wyjątkowo (np. wskutek klęsk elementarnych w ciągu roku budżetowego).

2) Termin ustalania wysokości podatków. Wszystkie daniny publiczne, które mają być pobrane w danym roku budżetowym, powinne być z reguły uchwalone przed rozpoczęciem tego roku, o ile oczywiście przepisy obowiązujące wymagają powzięcia tych uchwał na każdy rok podatkowy osobno; dotyczące uchwały powinne być przedstawione władzy nadzorczej najpóźniej razem z budżetem.

Związki komunalne nie mogą wprowadzać nowych podatków za ubiegły już rok budżetowy na podstawie uchwał powziętych po upływie tego roku. Pobór podatków na podstawie takich uchwał byłby sprzeczny z ogólną zasadą, iż prawo nie obowiązuje wstecz; na przeszkodzie stałby również ten wzgląd, iż podatki komunalne mają ścisły związek z budżetem związków komunalnych i że zatem wszystkie podatki, które związek komunalny w danym roku pobiera, muszą być przewidziane w jego budżecie, który nie

może być zmieniany (przez wprowadzenie wpływów z nowych podatków) po jego wykonaniu. Z tych samych względów związki komunalne nie mogą po upływię roku budżetowego podwyższać na rachunek ubiegłego roku budżetowego podatków, przewidzianych w budżecie tego roku.

3) Zatwierdzanie uchwał finansowych związków komunalnych przez władze nadzorcze.

Zatwierdzenia przez władze nadzorcze budżetów i innych uchwał finansowych, a w szczególności uchwał w sprawie podatków, dokonywa się na podstawie oddzielnych aktów administracyjnych, które tylko, jak to wyjaśniono w okólniku Min. Spraw Wewnętrznych № 70 z roku ubiegłego (wyjaśnienia do §§ 59-60 rozporządzenia wykonawczego Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 28 czerwca 1926 r. Dz. Ust. R. P. № 75, poz. 433), mogą być dokonane jednem pismem, o ile władzy nadzorczej przedstawiono do zatwierdzenia jednocześnie z budżetem inne uchwały finansowe związku komunalnego, związane z budżetem.

Z powyższego wynika, że związki komunalne obowiązane są przedstawiać władzy nadzorczej z odpowiedniemi wnioskami o zatwierdzenie nietylko budżetu, lecz i każdą uchwałę, którą wprowadza się wzgl. zmienia poprzednią uchwałę w sprawie daniny publicznej, o ile oczywiście uchwała taka wymaga według obowiązujących przepisów zatwierdzenia władzy nadzorczej; w razie przeciwnym należy przy budżecie przedstawić odnośną uchwałę do wiadomości.

4) Ogłaszanie uchwał finansowych.

Ogłaszanie uchwał (statutów) podatkowych związków komunalnych, wymagane przez art. 47 ustawy z dn. 11 sierpnia 1923 r. o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych, powinno następować niezwłocznie po uprawomocnieniu się tych uchwał (statutów) przyczem w ogłoszeniu należy wskazać, przez jaką władzę nadzorczą, kiedy i za jaką liczbą zatwierdzona została uchwała podatkowa(statut podatkowy) wzgl. wskazać, że uchwała uprawomocniła się w trybie, przewidzianym |w ustępie 3 art. 39 powołanej wyżej ustawy.

W ostatnim wypadku należy również powiadomić o uprawomocnieniu się uchwały (statutu podatkowego) właściwą władzę nadzorczą niezwłocznie po jej uprawomocnieniu się.

5) Wymiar podatku: a) władze wymiarowe.

Stosownie do art. 43 ustawy o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych wymiar samoistnych podatków komunalnych uskutecznia zarząd związku komunalnego lub organ przez ten zarząd upoważniony; wymiar dodatków komunalnych do podatków (opłat) państwowych uskutecznia władza, powołana do wymiaru podatków. Wymiaru dodatków komunalnych do państwowego podatku dochodowego w b. dzielnicy pruskiej dokonywa władza komunalna.

b) przygotowanie wymiaru.

Wymiar podatków poprzedza odpowiednie jego przygotowanie, polegające na zebraniu potrzebnych w tym celu danych (podstaw wymiaru). Celem uzyskania podstaw wymiaru samoistnych danin komunalnych służą organom wymiarowym związku komunalnego prawa, określone w art. 44 ustawy o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych.

c) ustalenie wysokości świadczeń podatkowych.

Po zatwierdzeniu statutów podatkowych przez władzę nadzorczą należy bezzwłocznie przystąpić do ustalenia wysokości świadczeń podatkowych, wynikających z tych statutów, czyli do wymiaru podatków w ścisłem tego słowa znaczeniu. Obowiązek dokonania we właściwym czasie wymiaru samoistnych podatków komunalnych przez odnośne organa związków komunalnych wynika również z przepisu § 50 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 28 czerwca 1926 r. (Dz. Ust. Nr. 75 poz. 433), który stanowi, iż budżet związku komunalnego powinien być wykonany w całości zarówno wydatkach, jak i w dochodach. Dla wykonania zaś budżetu po stronie dochodowej przed upływem roku budżetowego koniecznem jest możliwie wczesne dokonanie wymiaru podatków komunalnych, ażeby następnie było dosyć czasu na inne czynności, mające na celu realizację wymiaru i zapewnienie wpływów z wymienionych podatków.

Wymiaru podatku dokonywa się na okres jednego roku budżetowego.

O ile chodzi o dodatki komunalne do podatków państwowych, to mieć należy na uwadze, iż jakkolwiek wymiaru tych dodatków dokonywują organa, powołane do wymiaru odnośnych podatków państwowych,—ustalenie jednakże wysokości tych dodatków należy w każdym razie do organów związków komunalnych (o ile oczywiście wysokość ta nie jest definitywnie ustalona w ustawie). Rzeczą zatem związków komunalnych jest terminowe ustalenie wysokości tych dodatków, ażeby wysokość ta znana była dotyczącym organom wymiarowym przed przystąpieniem do wymiaru podatków państwowych. W razie niedotrzymania tego terminu wchodzą w zastosowanie przepisy art. 45 ustawy o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych.

Zaniechanie wymiaru podatku, przewidzianego w budżecie, może nastąpić tylko na podstawie odnośnej uchwały organu uchwalającego związku komunalnego, podlegającej zatwierdzeniu władzy nadzorczej, co jest konsekwencją tego, iż w tym samym trybie został sprowadzony podatek i w tym również trybie został ustalony budżet.

6) Zawiadaminnie płatników o wymiarze.

Do skuteczności wymiaru samoistnych danin komunalnych wymagane jest — obok ogłoszenia odnośnych uchwał (art. 47 ustawy o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych) — zawiadomienie płatników o wymiarze.

Związki komunalne powinne dołożyć wszelkich starań, aby o wymiarze wszystkich samoistnych podatków komunalnych, pobieranych za dany rok, płatnicy powiadamiani byli równocześnie. Zawiadomienia o wymiarze podatków (orzeczenia wymiarowe wzgl. nakazy płatnicze) należy z reguły, zgodnie z art. 46 ustawy o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych, dorę-

czać każdemu płatnikowi osobno, o ile ustawy lub statuty podatkowe nie przewidują odmiennego sposobu zawiadamiania o wymiarze podatku (taki odmienny sposób przewidziany jest np. we wzorowym statucie podatku od psów i od posiadania przedmiotów zbytku, ogłoszonym w numerze 36, poz. 390 Dziennika Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej z roku 1924).

7) Treść nakazów płatniczych. Ogólne zasady postępowania administracyjnego wymagają, aby orzeczenia wymiarowe (nakazy płatnicze) zawierały wszystkie niezbędne dane, umożliwiające płatnikowi stwierdzenie słuszności wymiaru i ewentualne skorzystanie z prawa wniesienia odwołania, a więc te dane, które są konieczne dla sprawdzenia przez płatnika legalności poboru podatku i prawidłowości obliczenia należności podatkowej.

Nakazy płatnicze powinne zawierać następujące dane: a) imię, nazwisko i dokładny adres płatnika, b) powołanie uchwały (statutu podatkowego), na podstawie której wymierza się podatek i wskazanie daty uchwalenia statutu (np. statut podatku od psów uchwalony przez sejmik powiatowy w dniu . . .), oraz daty zatwierdzenia go przez władzę nadzorczą względnie daty uprawomocnienia się go w trybie, przewidzianym w ustępie 3 art. 39 ustawy z 11.VIII-1923 r., c) wskazanie czasu i sposobu ogłoszenia statutu (np. ogłoszony w numerze . . . . Dziennika Zarządu miasta . . . . lub rozplakatowany w dniu . . . .), d) oznaczenie przedmiotu podatku (np. podatek od posiadania karety, podatek od placu budowlanego przy ulicy . . .), e) oznaczenie podstawy obliczenia podatku (np. przy podatku od lokali — wysokość przedwojennego komornego po przeliczeniu na złote, przy opłatach drogowych i gminnym podatku wyrównawczym — wysokość (osobno) zasadniczego państwowego podatku od gruntów, ceny świadectw przemysłowych i kart rejestracyjnych oraz państwowego podatku od budynków, przypadająca na danego płatnika), f) oznaczenie stawki podatkowej (np. przy podatku od lokali — 8 proc. przedwojennego komornego przy podatku wyrównawczym i opłatach drogowych — wysokość mnożnika, stosowanego przy obliczaniu należności podatkowej, podstawą czego są podatki państwowe), g) termin i miejsce płatności podatku, h) pouczenie o skutkach niewpłacenia podatku w przepisanym terminie (przymusowe ściąganie, doliczenie kar za zwłokę i kosztów egzekucyjnych) wskazać należy wysokość tych dodatkowych należności wzgl. powołać ustawę, na podstawie której mogą być one pobrane, i) pouczenie o środkach prawnych (dokładne wskazanie władzy odwoławczej, terminu dla wniesienia odwołania i sposobu wniesienia — za pośrednictwem władzy wymiarowej).

Na orzeczeniu wymiarowem (nakazie płatniczym) należy nadto oznaczyć dla celów kontroli wewnętrznej pozycję księgi bierczej, do której został wciągnięty dany wymiar podatku.

8) Doręczanie nakazów płatniczych. Doręczanie ptatnikom orzeczeń wymiarowych na samoiste podatki komunalne (nakazów płatniczych) powinno odbywać się za pokwitowaniem. Zaleca się połączenie pokwitowania z nakazem płatniczym z tem, że po wstawieniu do pokwitowania daty doręczenia i podpisaniu przez odbiorcę, pokwitowanie odrywa się od nakazu i pozostaje w aktach związku komunalnego.

9) Udzielanie wyjaśnień płatnikom podatków. Związki komunalne powinne niezależnie od prawidłowego sporządzania orzeczeń wymiarowych (nakazów płatniczych) udzielać płatnikom na żądanie niezbędnych wyjaśnień dotyczących podstawy prawnej poboru podatku i sposobu ustalenia należności podatkowej. Należy w szczególności umożliwić płatnikom zapoznanie się z odnośną uchwałą (statutem podatkowym) i przepisami wykonawczemi do niej, zwłaszcza gdy płatnik nie ma istotnie możności takiego zapoznania się na podstawie dokonanego ogłoszenia takiej uchwały, wzgl. statutu np. z powodu wyczerpania wydawnictwa, w którem nastąpiło ogłoszenie wzgl. nieobecności w danej miejscowości w tym czasie, gdy ogłoszenie miało miejsce w formie rozplakatowania).

10) Pobór i ściąganie podatków. a) terminy płatności podatków. Wpłacania podatków należy żądać w takich terminach, które są najdogodniejsze dla płatników. Sprawa ta ma szczególnie duże znaczenie dla rolników ze względu na specjalne warunki ich gospodarstw (kwestja przednówka i żniw).

b) wnoszenie odwołań przez płatników. Przeciwko wymiarowi danin komunalnych przysługują płatnikom środki prawne, określone w art. 48 i 49 ustawy o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych.

c) postępowanie władzy wymiarowej z odwołaniami. Władza wymiarowa powinna niezwłocznie po otrzymaniu odwołania dokładnie zbadać zarzuty, podniesione przeciwko wymiarowi i w razie stwierdzenia nielegalności wymiaru powinna sama (więc nawet nie na wniosek odwołującego) bez przesyłania odwołania do władzy odwoławczej cofnąć zaskarżone orzeczenie wymiarowe.

O ileby władza wymiarowa na skutek wniesionego odwołania stwierdziła nielegalność całego aktu wymiarowego, powinna cofnąć cały wymiar (a więc i niezaskarżone orzeczenia wymiarowe.

Władza wymiarowa może również sama zmienić zaskarżone orzeczenie i wydać nowe, o ile uzna w całości za uzasadnione odwołanie co do wysokości wymiaru.

W tym jednak wypadku, gdy władza wymiarowa uzna za możliwe tylko częściowo sprostować wymiar lub też gdy uzna odwołanie za całkowicie nieuzasadnione, powinna bez zwłoki przesłać odwołanie władzy odwoławczej z odpowiednim wnioskiem na odrzucenie wzgl. częściową zmianę wymiaru.

Przesyłając odwołanie władzy odwoławczej zarząd związku komunalnego powinien dołączyć wszystkie akta wymiaru daniny publicznej w kon-

kretnym przypadku, a więc odpis wzgl. referat orzeczenia wymiarowego (zbędne to będzie tylko w tym wypadku, gdy płatnik dołączył orzeczenie wymiarowe do swego odwołania), dowód doręczenia zaskarżonego orzeczenia, akta, na podstawie których ustalono posiadanie przez płatnika przedmiotu opodatkowania (np. deklarację wzgl. wyciąg z deklaracji właściciela nieruchomości o posiadaniu przez płatnika karety) akta, zawierające dane, na podstawie których ustalono podstawę do obliczenia należności podatkowej (np. wyciąg z protokułu posiedzenia komisji, która ustaliła wartość placu budowlanego i materjały, które służyły komisji za podstawę do ustalenia tej wartości). Zarząd związku komunalnego powinien ponadto przedstawić wyjaśnienia na zarzuty, zawarte w odwołaniu, o ile wyjaśnień tych nie będą zawierać przedstawione akta. O ile władzą odwoławczą jest organ rządowy, należy baczyć, by uiszczona była opłata stemplowa.

Władza nadzorcza (odwoławcza) nie powinna w żadnym razie rozstrzygać odwołania wzgl. z urzędu uchylać wymiaru podatku bez uprzedniego zażądania wyjaśnień i aktów od władzy wymiarowej (zarządu związku komunalnego).

d) wstrzymanie wykonania orzeczeń wymiarowych (nakazów płatniczych.

Postanowienie zawarte w ustępie 3 art. 48 ustawy o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych, iż wniesienie odwołania nie wstrzymuje obowiązku terminowego uiszczenia daniny, należy rozumieć w ten sposób, iż nie wstrzymuje wykonania zaskarżonego orzeczenia sam przez się fakt wniesienia odwołania.

Powołane postanowienie nie stoi natomiast na przeszkodzie temu, że w pewnych wyjątkowych wypadkach może być przez odpowiednią władzę wstrzymane wykonanie orzeczenia wymiarowego. Skoro bowiem na podstawie art. 4 ustawy o Najwyższym Trybunale Administracyjnym w brzmieniu, ogłoszonem w numerze 68 Dziennika Ustaw R. P. z roku 1926, może być wstrzymane wykonanie orzeczenia ostatecznego w toku postępowania administracyjnego, nie można uważać za sprzeczne z duchem naszego ustawodawstwa zarządzenia takiego wstrzymania w tym czasie, gdy postępowanie administracyjne jeszcze nie jest ukończone.

Wstrzymać wykonanie orzeczenia wymiarowego może z reguły władza odwoławcza (władza wymiarowa powinna z reguły po zapoznaniu się z odwołaniem i uznaniu go za uzasadnione cofnąć albo zmienić wymiar, patrz wyżej lit. c) i tylko w tych wyjątkowach wypadkach, gdy zachodzi uzasadnione przypuszczenie nielegalności orzeczenia wymiarowego (np. wymiar podatku, nieprzewidzianego wyraźnie w ustawie wzgl. gdy istnieje uzasadnione przypuszczenie, że zasady, na których oparto wymiar podatku, sprzeczne są z obowiązującemi przepisami; drugim warunkiem, ograniczającym władzę przy zarządzaniu wstrzymywania wykonania orzeczenia wymiarowego, jest brak możności rozstrzygnięcia odwołania wobec konieczności przeprowadzenia dochodzeń (żądania wyjaśnień i aktów od władzy wymiarowej, zwłaszcza w tych wypadkach, gdy odwołanie wniesione zostało bezpośrednio do władzy odwoławczej wzgl. w tych wypadkach, gdy władza nadzorcza wkracza z urzędu).

e) przymusowe ściąganie zaległych podatków.

Daniny wymierzone prawomocnie, należy po upływie terminów płatności, ściągnąć bez zwłoki przymusowo.

Brak sprężystości w działaniu aparatu egzekucyjnego powoduje niejednokrotnie trudności w ściągnięciu podatku, powstające m. in. z tego powodu, że pierwotna należność podatkowa zwiększa się znacznie (nieraz dwukrotnie) przez doliczenie kar za zwłokę i że w czasie egzekucji zaległego podatku należy się od płatnika nowy podatek.

O ile jednak zaległości podatkowe wywołane są tem, że na ludność nałożono nadmierne ciężary wzgl. wyznaczono terminy płatności bez liczenia się z właściwościami gospodarstw poszczególnych grup płatników, nietylko że niepowinno się zbyt rygorystycznie stosować przymusowego ściągania, lecz przeciwnie należy zastosować odpowiednie odroczenia, a nawet ulgi podatkowe, a w każdym razie należy liberalnie stosować przepisy o karach za zwłokę. Bliższe wskazówki w tej sprawie zawarte są w okólniku Ministra Spraw Wewnętrznych № 114 z roku 1925.

W wypadkach stwierdzenia dużych zaległości podatkowych powinna wkraczać władza nadzorcza i po stwierdzeniu przyczyny tych zaległości (nierozważne ustalenie wysokości podatków, wadliwe oznaczenie terminów płatności, bądź wadliwe funkcjonowanie aparatu egzekucyjnego) wydawać odpowiednie zarządzenia oczywiście w granicach przepisów obowiązujących.

f) przyjmowanie od płatników należności podatkowej.

Przed przyjęciem od płatnika należności podatkowej zgodnie z orzeczeniem wymiarowem (nakazem płatniczym) należy zawsze, o ile tylko względy techniczne nie stoją temu na przeszkodzie, sprawdzić, czy nie jest on obowiązany uiścić dodatkowych należności (np. kary za zwłokę) i umożliwić mu przez to jednorazowe uregulowanie całej należności z tytułu danego podatku, przez co uniknie się potrzeby osobnego żądania od tegoż płatnika niejednokrotnie drobnych dodatkowych należności, co jest połączone dla niego z dodatkowemi kosztami.

Wpłacone sumy zaliczać należy w każdym razie na pokrycie wspomnianych dodatkowych należności, a pozostałość na poczet właściwej (pierwotnej) należności podatkowej.

g) zwrot płatnikom niewłaściwie pobranych podatków.

Niedopuszczalne, jest, ażeby związki komunalne po uwzględnieniu odwołania zwlekały ze zwrotem nieprawidłowo pobranych podatków komunalnych, o ile oczywiście pobrane sumy nie podlegają zaliczeniu na poczet innych zaległych danin publicznych, przypadających od tychże płatników, którym należy się zwrot. Konieczność natychmiastowego wyrównania nieprawidłowo pobranych podatków wynika z resztą z obowiązku związku komunalnego nieobarczania obywateli ciężarami ponad ustawową miarę.

II) Nadzór władz nadzorczych nad wymiarem podatków komunalnych.

Władze sprawujące nadzór nad samorządem powinne stale czuwać nad prawidłowością wymiaru i poboru przez związki komunalne danin, publicznych sprawdzianem czego jest w dużym stopniu liczba odwołań i zażaleń, uznanych przez władze nadzorcze za uzasadnione, jak również stan zaległości podatkowych.

Wadliwy wymiar i pobór podatków przynosi szkodę zarówno płatnikom jak i związkowi komunalnemu, a nadto przysparza władzom nadzorczym dużo pracy połączonej z rozstrzyganiem odwołań i rozpatrywaniem zażaleń. Z tych względów władze nadzorcze powinne wymagać z całą stanowczością usuwania braków w postępowaniu organów wymiarowych i poborowych związków komunalnych.

Z drugiej strony należy położyć nacisk na szybkie załatwianie odwołań przez właściwe władze, bowiem zwłoka z wydawaniem decyzji podrywa poczucie praworządności i naraża nieraz płatników na niepowetowane straty, wskutek obowiązku wpłacania wymierzonej daniny publicznej pomimo wniesienia odwołania.

Wojewoda Lubelski
(—) *A. Remiszewski.*

Lublin, dn. 29 maja 1927 r.

188.

Pismo okólne Wojewody Lubelskiego do Panów Starostów Województwa Lubelskiego
w sprawie ograniczeń sprzedaży alkoholu.

L. 5571/II.

Podaję do wiadomości trzy orzeczenia Najwyższego Trybunału Administracyjnego, dotyczące interpretacji ustawy z dn. 23.IV.1920 r. w sprawie ograniczeń w sprzedaży napojów alkoholowych:

I. Przepis art. 6 ustawy 23 kwietnia 1920 r. według tekstu, ustalonego Rozp. Min. Zdrowia Publicznego, Spraw Wewn., oraz Skarbu z 10-go kwietnia 1922 r. poz. 299 dz. u., nie wchodzi w zakres kompetencji Komisji do walki z alkoholizmem i jako samoistna norma prawna o charakterze policyjnym winien być stosowany przez władze administracyjne od chwili wejścia w życie tej ustawy (Wyrok z 21 grudnia 1925 r. l. rej. 1435/24).

II. Po 31 grudnia 1922 r. cofnięcie nadliczbowych koncesyj na wyszynk napojów alkoholowych bez odszkodowania przed ich wygaśnięciem na zasadzie art. 5 ustawy z 23 kwietnia 1920 r. jest niedopuszczalne (Wyrok z 16 marca 1926 roku l. rej. 576/24).

III. Przekroczenia, popełnione w związku z wykonywaniem koncesji na wyszynk napojów alkoholowych, nie mogą w myśl art. 8 ust. z dn. 23 kwietnia 1920 r. w brzmieniu ogłoszonem Rozp. Min. Zdrowia Publ., z 10 kwietnia 1922 r. poz. 299 dz. u. powodować utraty koncesji na sprzedaż napojów alkoholowych w naczyniach zamkniętych, uzyskanej po wygaśnięciu koncesji poprzedniej (Wyrok z 7 czerwca 1926 r. l. rej. 2258/25).

W związku z tem sprawy, wynikające z przepisów art. 6 wymienionej ustawy, powinien Pan Starosta załatwiać w zakresie własnej kompetencji bez zasięgania opinji Komisji do walki z alkoholizmem

Za Wojewodę Lubelskiego
Naczelnik Wydziału
(—) *Dr. B. Grużewski.*

Lublin, dnia 28 maja 1927 r.

189.

W Y K A Z

zaraźliwych chorób zwierzęcych, panujących na terenie Woj. Lub. w kwietniu 1927 r.

N o s a c i z n a.

powiat	Biłgoraj,	gmina	Biłgoraj, Księżpol' Potok,
„	Hrubieszów,	„	Werbkowice,
„	Krasnystaw,	„	Zakrzew,
„	Konstantynów,	„	Bohukały,
„	Sokołów,	„	Repki, Sabnie,
„	Tomaszów,	„	Krynice,
„	Węgrów,	„	Grębków,
„	Zamość,	„	Mokre, Tereszpol, Zwierzyniec.

Z o ł z y.

powiat	Łuków,	gmina	Łuków.

Z a r a z a p ł u c n a.

powiat	Lublin,	gmina	Bełżyce, Brzeziny, Jaszczów, Mełgiew
		„	Piaski, Piotrków, Zemborzyce, Wólka
„	Lubartów,	„	Ludwin, Niemce

W ą g l i k.

powiat	Siedlce,	gmina	Tarków,
„	Zamość,	„	Szczebrzeszyn, Suchowola.

W ś c i e k l i z n a.

powiat	Biłgoraj,	gmina	Frampol, Kocudza,
„	Chełm,	„	Chełm, Rejowiec, Siedliszcze, Swierże, Staw, Cyców, Bukowa,
„	Garwolin,	„	Miastków, Osieck.
„	Hrubieszów,	„	Horodło, Miączyn, Miętkie, Moniatycze
„	Konstantynów,	„	Bohukały, Sarnaki, Swinarów, Łysów,
„	Krasnystaw,	„	Gorzków, Łopiennik,
„	Lublin,	„	Jastków,
„	Sokołów,	„	Kudelczyn, Korczew,
„	Tomaszów,	„	Majdan Górny, Poturzyn, Pasieki,
„	Węgrów,	„	Łochów, Ossówno, Stara Wieś,
„	Włodawa,	„	Włodawa,

„	Janów,	„	Gościeradów, Urzędów, Zakrzówek, Annopol,
„	Zamość	m.	Zamość.

Pomór trzody chlewnej.

powiat	Lubartów.	gmina	Chudowola.

Różyca świń.

powiat	Chełm	gmina	Krzywiczki, Staw, Rejowiec, Turka.
„	Hrubieszów,	„	Grabowiec,
„	Janów,	„	Modliborzyce, Kawęczyn, Janów.
„	Łuków,	„	Radoryż,
„	Radzyń,	„	Biała,
„	Sokołów,	„	Jabłonna, Kowiesy
„	Zamość,	„	Krasnobród.

Cholera drobiu.

powiat	Biała,	gmina	Sidorki,
„	Konstantynów,	„	Górki,
„	Radzyń,	„	Milanów,
„	Włodawa,	„	Parczew.

Swierzb koni.

powiat	Garwolin,	gmina	Ułęż.

192.

Pismo okólne Wojewody Lubelskiego do Panów Starostów Województwa Lubelskiego *w sprawie exequatur dla p. Raynaud.*

L. 2656/Pr.

Powołując się na pismo okólne z dn. 19.IV rb. L. 2021/Pr., umieszczone w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubelskiego Nr. 8 z dnia 2.V.1927 r., komunikuję Panom Starostom, że zamianowany na stanowisko konsula francuskiego w Warszawie p. Beguin-Billecocq nie objął urzędowania, oraz, że konsulem francuskim w Warszawie zamianowany został p. Raynaud, którego listy komisyjne przedłożone być mają przez Ambasadę Francuską w czasie najbliższym celem wystawienia exequatur.

Exequatur p. Beguin-Billecocq zostało wycofane.

W związku z powyższem, proszę Panów Starostów o nie stawianie p. Raynaud żadnych przeszkód w wykonywaniu przez niego funkcyj w wyżej określonym charakterze zanim zostanie mu udzielone formalne exequatur.

Wojewoda Lubelski
(—) w/z *Karasiński.*

Lublin, dn. 21 maja 1927 r.

191.

Pismo okólne Wojewody Lubelskiego do Panów Starostów oraz Przewodniczących Wydziałów powiatowych Województwa Lubelskiego *w sprawie pouczenia o spółkach wodnych, meljoracjach rolnych oraz postępowaniu wodnoprawnem.*

L. 5968/II.

Celem ułatwienia Panom Starostom, oraz referentom spraw wodnych, należytego ujęcia, oraz poprowadzenia akcji w zakresie meljoracyj rolnych, tudzież zakładania spółek wodnych, względnie przeprowadzania dochodzeń wodn.-prawnych, ogłaszam uwagi i wskazówki zawarte w poniższych załącznikach do niniejszego pisma okólnego, których celem jest pouczyć Panów o sposobie w jaki zagadnienia te ujmuje Urząd Wojewódzki, a w związku z tem jakie wymagania stawia pod tym względem odnośnym referatom w pierwszej instancji, o ile chodzi o przygotowanie tych spraw do decyzji władzy drugiej instancji. Zaznaczam, że treść tych pouczeń oparta jest na praktyce, judykaturze, oraz na zużytkowaniu literatury naukowej i popularnej tak w zakresie organizacyjnym i formalno-prawnym, jako też technicznym.

Tą drogą spodziewam się osiągnąć zupełną koordynację działalności obu instancji, co zapewni jaknajdalej idące usprawnienie i przyśpieszenie toku załatwiania spraw wodno-meljoracyjnych.

Dla praktycznej informacji zwracam uwagę, że dotychczas przeprowadzeniem meljoracyj zajmują się biura prywatne na podstawie uprawnienia wydanego przez Ministerstwo Rolnictwa.

Biur takich jest niewiele, przeważnie z siedzibą w Warszawie.

Na uwagę zasługują następujące:

1) Krajowe Tow. Meljoracyjne SA. w Warszawie z naczelnym dyrektorem Inż. Powierzą i konsulentem prof. Skotnickim.

2) Centralne Towarzystwo Rolnicze, Sekcja meljoracyjna w Warszawie.

3) Stołeczne Towarzystwo Budowlane S.A. dawniej Ponikowski i Ostrowski w Warszawie,

4) Centralny Związek Kółek Rolniczych w w Warszawie.

Akcja meljoracyjna b. wolno postępuje, a to między innymi także z powodu przeciążenia pracą prywatnych biur mel., które nie mogą podołać nadmiarowi zgłoszonych robót.

Celem wprowadzenia akcji meljoracyjnej na właściwe tory niezbędnem jest ujęcie kierownictwa przez władze państwowe. Dla umożliwienia realizacji tego celu na terenie Lubelszczyzny organizuje się przy Lubelskim Urzędzie Wojewódzkim „Biuro Meljoracyjne“, oparte na funduszach dostarczonych przez pow. związki samorządowe.

Zadaniem biura tego będzie poprowadzenie całej akcji meljoracyjnej a więc przedewszystkiem ścisła kontrola nad robotami przeprowadzonemi przez prywatne przedsiębiorstwa a nadto sporządzanie we własnym zakresie działania swojemi siłami technicznemi lub prywatnemi doraźnie kontraktowanemi projektów technicznych dla umożliwienia zawiązywania Spółek wodno-meljoracyjnych. Obok pomocy technicznej przewidzianą jest także pomoc prawna.

W załączeniu do niniejszego pisma okólneprzylegają następujące pouczenia i referaty:

I) Pouczenie o meljoracjach rolnych i spółkach wodnych opracowane przez Leona Zieglera referendarza Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego uzupełnione praktycznemi wskazówkami, wzorami i przykładami (Nr. 1 — 21, część I); pouczeniem o sposobie opracowania projektu technicznego podanem przez inżyniera Stanisława Szramo-

wicza, referendarza Okręgowej Dyrekcji Robót Publicznych w Lublinie (Część II).

II) Trzy Referaty — wygłoszone na Wojewódzkim zjeździe powiatowych iżynierów w Lublinie w dniu 22 lutego 1927 r., a mianowicie:

a) Referendarza L. Zieglera o uprawnieniach wodnych,

b) Inżyniera S. Szramowicza o stronie technicznej robót meljoracyjnych,

c) Inżyniera Stanisława Mostowskiego o przeprowadzaniu dochodzeń wodno-prawnych przy urządzeniach i zakładach o sile wodnej.

Sądzę, że zapoznanie się z treścią tych pouczeń i referatów przyczyni się do trafniejszego zrozumienia i odpowiedniego pogłębienia znajomości zasad prawa wodnego, sprawy meljoracyjnej, oraz postępowania przy zakładaniu spółek wodnych i uchroni praktykę administracyjną od niejednego dotąd popełnionego błędu, zastępując na razie dotkliwie odczuwany brak rozporządzenia wykonawczego do ustawy wodnej.

Wojewoda Lubelski

(—) *A. Remiszewski.*

Lublin, dn. 31 maja 1927 r.

I.

Pouczenie o meljoracjach rolnych i spółkach wodnych.

Uwagi wstępne,

Państwo i społeczeństwo doceniając znaczenie meljoracji rolnych dla podniesienia gospodarstwa społecznego — podejmują jak najżywszą działalność w kierunku jak najszerszego stosowania w praktyce tej metody ulepszania warstatu pracy na roli.

W tym celu podjęło państwo przedewszystkiem działalność na polu ustawodawczem, której wynikiem było wydanie ustawy wodnej z dnia 27.IX.1922 r., a następnie stworzenie kredytu państwowego na cele meljoracyjne. W parze z tem idzie praca społeczna podejmowana przez poszczególne jednostki zmierzająca do uświadomienia ogółu przez propagandę o znaczeniu meljoracji i ich potrzebie szerzoną przez wydawanie prac oraz wygłaszanie odczytów. Dzięki temu w ostatnich latach zaznaczył się znaczniejszy postęp w rozwoju meljoracji rolnych przeprowadzanych wspólnemi siłami interesowanych przez zakładane w tym celu spółki wodne.

Bliższa obserwacja rozwoju akcji meljoracyjnej nasuwa jednak spostrzeżenia, że są przyczyny, które należyty rozwój tej akcji hamują.

W szczególności znaczniejsze trudności pod tym względem nasuwa — trafna interpretacja postanowień ustawy wodnej, zwłaszcza dotyczących organizacji spółek wodnych, oraz nienależyte sporządzanie projektów technicznych, które zazwyczaj nie uwzględniają w odpowiednim stopniu zasadniczych momentów prawnej natury, skutkiem czego projekty te nie mogą stanowić wystarczającej podstawy do założenia spółek wodnych. Powszechnym brakiem tych projektów jest pominięcie wykazania stopnia korzyści i wysokości udziału poszczególnych członków spółki, jako też należyte i wyczerpujące ujęcie stosunków prywatno-prawnych spółki do osób trzecich — skutkiem czego następuje niepożądany zastój w pracach założycielskich i organizacyjnych, za czem idzie także wstrzymanie samych robót meljoracyjnych. Aby akcję meljoracyjną na terenie Lubelszczyzny będącą w zastoju pchnąć z martwego punktu i nadać jej właściwy kierunek wydał Pan Wojewoda Lubelski szereg celowych zarządzeń, których uwieńczeniem ma być niniejsze pouczenie stanowiące popularne i przystępne ujęcie całokształtu postanowień ustawy wodnej, dotyczących spółek wodnych, wraz z praktycznemi wskazówkami dla ułatwienia stosowania zasad prawnych i opracowania technicznych projektów przy zawiązywaniu spółek wodnych. Uwagi poniższe uzupełnione są całym szeregiem wzorów i przykładów mających ułatwić ich zrozumienie. Sprawa meljoracji rolnych, ich znaczenie dla gospodarstwa narodowego, oraz kredyty na ten cel stworzone, omówione zostały jedynie ogólnikowo, ponieważ kwestje te nadzwyczaj wyczerpująco i przystępnie opracował p. Inż. Marjan Prokopowicz Dyrektor Departamentu w Ministerstwie Robót Publicznych w obszernem dziele pod tytułem „Meljoracje w Polsce". (Toruń 1926), które rozesłane zostało wszystkim p.p. Starostom dla szczegółowego zapoznania się organów administracji powiatowej, tak państwowej jak samorządowej, z zagadnieniem meljoracji.

CZĘŚĆ I.

1. Meljoracje rolne, ich znaczenie i potrzeba ich przeprowadzenia na terenie Województwa Lubelskiego.

Pod meljoracjami rolnemi należy rozumieć w znaczeniu ogólnem zastosowanie **środków technicznych** dla podniesienia wydajności oraz rentowności roli w sposób trwały, to jest, że skutki tego ulepszenia trwają przez dłuższy czasokres.

W szczególności przez przeprowadzenie meljoracji następuje ulepszenie fizycznych właściwości gleby, uregulowanie stopnia wilgotności, oraz przystępu powietrza — a niekiedy zupełna zmiana dotychczasowego sposobu użytkowania.

Celem meljoracji jest zwiększenie i zabezpieczenie produktywności gospodarstwa rolnego i odpowiedniego oprocentowania kapitału w to przedsięwzięcie włożonego. Dlatego też celowość i dążność do osiągnięcia wyników zamierzonych jak najprostrzymi środkami muszą cechować każdy projekt meljoracyjny, który winien być wykonany z niezwykłą sumiennością. Do środków technicznych ulepszających glebę zaliczyć należy przedewszystkiem urządzenia odwadniające i nawadniające — grunta.

Ze względu na nadmiar wilgotności w naszym kraju, najdonioślejsze znaczenie praktyczne dla nas mają urządzenia odwadniające. W szczególności na terenie Lubelszczyzny na 1.580.000 ha ogólnego obszaru gruntów 900.000 ha wymaga odwodnienia. Przyjmując jako wynik przeprowadzenia na tym obszarze prac meljoracyjnych,

zwiększenie produkcji w życie o 3 q z 1 ha. musimy dojść do wniosku, że przy dzisiejszych cenach żyta wzrósłby skapitalizowany dochód z ziemi okrągło o 100 miljonów złotych.

Powyższe obliczenie odnosi się do gruntów ornych. Poza gruntami ornymi mamy na terenie Woj. Lub. 80% łąk wymagających odwodnienia. W samych tylko dorzeczach rzek Bugu i Wieprza znajduje się 210.000 ha bagnisk. Dodając do tego 40.000 ha bagnisk w dorzeczach rzek w zachodniej części Województwa otrzymamy 250.000 ha nieużytków. Przyjmując zwiększenie produkcji z tych gruntów przez zmeljorowanie o 35 rb., z 1 ha czyli obecnie około 150 zł. stwierdzić należy przyrost wartości tych terenów, dotąd bez użytku leżących, o 40 miljonów zł.

Skoro doliczy się do powyższych 140 miljonów nadto wartość słomy oraz uwzględni się lepszą jakość ziarna i traw po zmeljorowaniu można osiągnąć sumę 200 miljonów zł. Równa się to kosztowi wybudowania 5000 km. drogi lub 500 siedmioklasowych szkół.

Do takich wyników można dojść przez meljoracje, w które jednak trzeba włożyć wiele pracy i duży kapitał.

Zadaniem tym najczęściej jednostka pod żadnym warunkiem nie może sprostać samoistnie, ale chcąc je przeprowadzić musi uciec się do współpracy i pomocy finansowej osób bezpośrednio lub pośrednio zainteresowanych w przeprowadzeniu tego przedsięwzięcia. Przez współdziałanie zainteresowanych powstaje wspólne dzieło.

Żeby jednakowoż tak stworzone dzieło nie miało charakteru jedynie przemijającego, zachodzi potrzeba oparcia całej akcji meljoracyjnej na pewnych trwałych podstawach prawno-organizacyjnych jak i technicznych. Taką właśnie formą prawną, w której można zorganizować współpracę zainteresowanych w urzeczywistnieniu urządzeń meljoracyjnych są **„spółki wodne“.**

2. Kredyty meljoracyjne i ich źródła.

Ułatwienie wykonania wyszczególnionych poniżej pod 1 do 5 publicznych meljoracji t. zw. podstawowych jest celem ustawy meljoracyjnej z 26.X.1921, (Dz. U. Nr. 91 poz. 671, znowelizowanej ustawą z dn. 23.VI.1925 r. (Dz. U. Nr. 75 poz. 524 o popieraniu przedsiębiorstw meljoracyjnych. Ustawa wymieniona powołuje do akcji meljoracyjnej samorządy i przewiduje dla nich zasiłki ze Skarbu Państwa na pokrycie kosztów takich robót, których wykonanie leży w interesie publicznym j. np.

1) regulacja rzek i potoków z wyjątkiem żeglowych i granicznych — których wykonanie należy do Państwa (ust. z 9.VII.1919),

2) obwałowanie wszystkich rzek i potoków,

3) osuszanie większych obszarów gruntów za pomocą regulacji potoków zabagniających grunta,

4) nawodnianie większych obszarów łąk i pastwisk, oraz

5) budowa zbiorników dla celów regulacji lub ochrony od wylewów.

Przyjęto zatem zasadę, że nie Państwo lecz samorządowe ciała i spółki mają przeprowadzać i inicjować publiczne roboty meljoracyjne. Udzielenie i wysokość zasiłku ze Skarbu Państwa na pokrycie kosztów takich robót uzależniono od udziału w kosztach samorządu przekazując w tym celu samorządom wojewódzkim ustawodawstwo w dziedzinie meljoracji, oraz pozostawiając otwartą kwestję pomocy technicznej. (Projekt wykonania robót mogą inicjatorzy poruczyć komukolwiek, wymaga on jednak zatwierdzenia Min. Rob. Publ. zaś ustawa wojewódzka, normuje sposób pokrycia kosztów).

Dla wykonania ustawy meljoracyjnej powstał państwowy fundusz meljoracyjny z dniem 1.I.1925 r.

Celem głównym tego funduszu jest umożliwienie przeprowadzenia wspomnianych publicznych meljoracyj, oraz realizacja minimalnego państwowego programu w tej dziedzinie.

Program ten obejmuje w pierwszym rzędzie regulację lewych dopływów rz. Buga od Huczwy do Krzny, niespławnej przestrzeni rz. Wieprza i prawych dopływów Sanu, co zapewnia Województwu Lubelskiemu szybszą możność przygotowania warunków do przystąpienia następnie do szczegółowych drobnych meljoracji prywatnych.

Przeprowadzenie szczegółowych robót meljoracyjnych pozostawia ustawa wodna spółkom wodnym.

Uzyskanie kredytów dla t. zw. szczegółowych meljoracyj normuje ustawa z dnia 22.7.1925 r. (Dz. U. Nr. 88 poz. 609) o państwowym funduszu kredytu na meljoracje rolne. Kredyt taki w formie pożyczek mogą otrzymać w wysokości 50 do 70% sumy kosztorysowej przedewszystkiem spółki wodne lecz jedynie na podstawie uprzednio sporządzonego projektu meljoracyjnego. Uzyskanie takiego projektu technicznego nastręcza interesowanym poważne trudności. Jednakowoż by te przeszkody w rozwoju akcji meljoracyjnej usunąć, przystąpił Pan Wojewoda Lubelski do stworzenia na ten cel osobnego funduszu samorządowego w ten sposób, że poszczególne powiatowe związki komunalne tut. Wojew. wstawiają do budżetów już na rok 1927 pewne kwoty na cele meljoracji odwadniających.

Tak powstałe kwoty stanowią kredyt obrotowy, z którego zainteresowani mieszkańcy danego powiatu będą mogli uzyskać pożyczkę na opłacenie kosztów sporządzenia projektu potrzebnego do uzyskania kredytu z funduszów państwowych i do zawiązania S-ki wodnej.

3. Zarządzenia Pana Wojewody Lubelskiego zmierzające do ożywienia akcji meljoracyjnej.

Celem zrealizowania zamierzeń idących w kierunku ożywienia akcji meljoracyjnej będącej w zastoju wystąpił Pan Wojewoda do PP. Starostów i Przewodniczących Wydziałów powiatowych Woj. Lub. z całym szeregiem zarządzeń, które dla ilustracji podaje się w pełnem brzmieniu następującej treści:

№ 1.

Okólnik № 18 Wojewody Lubelskiego do Panów Starostów Województwa Lubelskiego *w sprawie współdziałania władz administracyjnych w zakresie meljoracji rolnych.*

L. 1372/II.

W zakresie działalności Państwa i społeczeństwa nad podniesieniem poziomu życia gospodarczego wsi polskiej niedoceniono dotychczas jednego bardzo ważnego czynnika mianowicie meljoracji, tak ogólnych (publicznych) jak i szczegółowych (rolnych). Że meljoracje są rzeczą niezbędną do wzmożenia produkcji rolnej w Polsce dowodzi fakt, że na terenie samego tylko b. Królestwa Kongresowego około 4.000.000 ha gruntów ornych (co stanowi około 60% ogólnego obszaru tych gruntów) bez zmeljorowania nie może wydawać należytej ilości plonów i gospodarka rolnicza na tych gruntach zaledwie się opłaca. Stosunki te, jeżeli chodzi o użytki łąkowe i pastwiskowe, przedstawiają się jeszcze mniej pomyślnie, gdyż około 80% ogólnego obszaru łąk i pastwisk w Państwie bez osuszenia i zmeljorowania nie da się należycie wykorzystać z powodu zabagnienia i zakwaszenia. Jeżeli weźmiemy pod uwagę, że wydajność gruntów zmeljorowanych wzrasta o 30—50% przy uprawie zbóż kłosowych i ponad 100% (do 130%) przy uprawie roślin okopowych, to zmeljorowanie gruntów w samej tylko b. Kongresówce równoznaczne będzie z powiększeniem obszaru pól uprawnych o blisko 2 miljony hektarów, to jest o cyfrę b. znaczną, jeżeli porównamy ją z ogólnym zapasem ziemi do parcelacji, który dla całego państwa wynosi zaledwie około 2.150.000 ha. Rola zatem meljoracji w uregulowaniu stosunków agrarnych w Polsce jest pierwszorzędną i skoordynowane wysiłki tak organów państwowych jak i społeczeństwa kierowane być winny w kierunku jaknajszybszego zmeljorowania wszystkich wymagających meljoracji użytków rolnych. Praca ta olbrzymia; pole do działania niezmierne. Każdy rok zmarnowany odbija się fatalnie na produkcji rolnej, tym podstawowym bogactwie naszego kraju. Dlatego też wzywam PP. Starostów do jaknajenergiczniejszego i najszerszego współdziałania ze wszystkimi czynnikami, które sprawą meljoracji są zainteresowane, w pierwszym zaś rzędzie z urzędami ziemskiemi, pracującemi z przeznaczenia swego nad naprawą ustroju rolnego w Polsce.

Rola PP. Starostów w sprawach, związanych z meljoracjami, jest b. doniosła. Ustawa wodna z dnia 19 września 1922 r. (Dz. U. R. P. № 102 z roku 1922 poz. 936) zakreśla władzom administracyjnym 1-ej instancji szerokie kompetencje zwłaszcza w dziedzinie zawiązywania i działalności tak zw. „Spółek wodnych". Z ducha i treści ustawy wodnej wynika, że właśnie „Spółki wodne" powołane są w pierwszym rzędzie do pracy nad przeprowadzeniem meljoracji, tak ogólnych jak i szczegółowych. Od ilości spółek wodnych zawiązanych na terenie Województwa Lubelskiego i **od ich sprawnej działalności** zależyć będzie przedewszystkiem szybkie usunięcie tych dolegliwości jakie odczuwa ludność wiejska na skutek małej wydajności plonów i utrudnionej uprawy gruntów podmokłych. Stosunki wodne w Województwie Lubelskim są nawet bardziej może niepomyślne niż w innych częściach Państwa; na Podlasiu (9 powiatów północnych) około 550.000 ha gruntów ornych i około 180.000 ha łąk wymaga meljoracji, co stanowi około 80% ogólnego obszaru tych użytków. W pozostałych 10 powiatach sprawa przedstawia się nieco lepiej, meljoracji wymagają tu grunta orne o obszarze około 350.000 ha (40% ogólnego obszaru gruntów ornych) i łąki o obszarze 125.000 ha (70% ogólnego obszaru łąk). Niezależnie od meljoracji szczegółowych na terenie Województwa Lubelskiego — zachodzi potrzeba uregulowania szeregu drobnych rzek i rzeczek na długości ogólnej około 1500 klm. (nie licząc Wisły i Bugu). Od regulacji tych rzek uzależniony jest ostateczny dodatni wynik meljoracji szczegółowych. To też na poczynania instytucji i osób prywatnych w tej dziedzinie należy zwrócić baczną uwagę i poczynania te wszelkiemi dostępnemi środkami popierać. Doniosłe znaczenie mieć tu będzie inicjatywa związków samorządowych (Sejmików i Wydziałów Powiatowych.

Celem szerokiego rozpowszechnienia wśród ludności rolniczej Województwa idei meljoracji, polecam PP. Starostom zorganizowanie w poszczególnych gminach specjalnych zebrań zainteresowanych właścicieli gruntów, wymagających zmeljorowania, na których to zebraniach urzędnicy delegowani przez Panów (Inspektorzy samorządu gminnego, referenci spraw wodnych i t. p.) oraz przez komisarzy ziemskich zapoznaliby ludność z zasadami Ustawy Wodnej z dnia 19 września 1922 r., Ustawy z dnia 26 października 1921 r. o popieraniu publicznych przedsiębiorstw meljoracyjnych (Dz. U. R. P. № 91 z 1921 r. poz. 671) w brzmieniu noweli z dnia 23 czerwca 1925 r. (Dz. U. R. P. № 75, poz. 524) i Ustawy z dnia 22.VII 25 r. o państwowym funduszu kredytu na meljoracje rolne (Dz. U. R. P. № 88 poz. 609).

Zgłoszone przez strony w myśl art. 191 Ustawy Wodnej prośby o przyznanie uprawnień wodno-prawnych winni PP. Starostowie rozpatrywać z możliwą szybkością, bez niepotrzebnego przewlekania. Odnośnie spółek wodnych zaznaczam, że bezzwłocznie po rozpatrzeniu podania w przedmiocie zawiązania takiej spółki należy wysłać na miejsce specjalnego delegata względnie komisarza (p. 2 art. 211 Ustawy wodnej) najlepiej w osobie referenta dla spraw wodno-prawnych, który w każdem Starostwie powinien się znajdować. Na referentów tych, a zarazem delegatów dla prowadzenia akcji założycielskiej w zakresie spółek wodnych winni PP. Starostowie wyznaczać urzędników dobrze z Ustawą wodną obeznanych i posiadających zdolności organizacyjne i obeznanych ze sposobem prowadzenia propagandy w zakresie realizacji i zagadnień gospodarczych. Delegaci ci winni dołożyć wszelkich starań, ażeby wahających się czy też niechętnych właścicieli gruntów potrzebujących meljoracji skłonić do przystąpienia do spółki wodnej. Ważnym środkiem zachęcającym interesowanych do meljoracji jest

pouczenie ich o uprawnieniach spółek wodnych co do utrzymania kredytów w myśl Ustawy z dnia 21 lipca 1925 r. Dz. Ust. № 88 p. 609 oraz Rozporządzenia Min. Ref. Roln. z dn. 14.I 27 r. Dz. U. R. P. №. 6 poz. 36.

Specjalną baczną uwagę zechcą PP. Starostowie zwrócić na uporządkowanie stosunków wodnych i na meljoracje we wsiach poddanych scaleniu na mocy ustawy z dnia 31.7 23 r. o wykonaniu reformy rolnej Dz. U. № 92 poz. 718 i rozporządzenia M. Ref. Roln. z dn. 12.IV 1926 r. (Dz. U. R. P. № 39, poz. 244). W tym celu należy nawiązać ścisły kontrakt z właściwymi terytorjalnie Pow. Urzędami Ziemskimi i wszelkie poczynania tych urzędów, bądź w kierunku przeprowadzenia najprostszych meljoracji drogą wykopania otwartych rowów przez uczestników scalenia, bądź w kierunku zawiązania spółek wodnych, jaknajusilniej popierać. Urzędy gminne należy pouczyć, że wszelkie pieniężne należności od uczestników scalenia z tytułu przeprowadzenia meljoracji wynikłe należy ściągać na żądanie uprawnionych władz w pierwszej kolejności. Tylko w ten sposób rozpoczęte prace meljoracyjne nie ulegną zastojowi. Nadzór nad spółkami wodnemi (art. 145 Ustawy wodnej) winien być przez PP. Starostów wykonywany w sposób jaknajbardziej sprężysty; w szczególności wszelkie przedstawienia Komisarzy Ziemskich w tych sprawach, zwłaszcza jeżeli chodzić będzie o opieszałe traktowaswych obowiązków przez Zarząd Spółki wodnej lub poszczególnych jej członków, winni być bezzwłoczni załatwiane.

Oczekuje że PP. Starostowie w zrozumieniu doniosłości sprawy meljoracji dla stosunków ograrnych i podniesienia wydajności i wytwórczości rolnej w Lubelszczyźnie dołożą wszelkich starań, ażeby akcja meljoracyjna w czasie jaknajkrótszym rozwinęła się w całej pełni.

Wojewoda Lubelski

(—) *A. Remiszewski.*

(Dziennik urzędowy Województwa Lubelskiego № 3 pozycja 61 ex 1927 r.)

№ 2.

Pismo okólne Wojewody Lubelskiego do Panów Przewodniczących Wydziałów Powiatowych Województwa Lubelskiego *w sprawie popierania przez związki komunalne meljoracji rolnych.*

L. 264/III.

Artykuł 7 dekretu o ordynacji powiatowej z dn. 4.II.1919 roku stanowi między innemi, że do własnego zakresu działania powiatowych związków komunalnych należy ochrona i rozwój rolnictwa.

Działalność samorządów w powyższej dziedzinie dążyć powinna przedewszystkiem do wzmożenia produkcji rolnej, która, jak wiadomo stanowi w Polsce podstawowe źródło majątku i dochodu społecznego. Jednym z głównych czynników wzmożenia produkcji rolnej jest doprowadzenie gruntów do stanu, zapewniającego zwiększoną ich wydajność. Grunta zmeljorowane dają przy zasiewie zbóż kłosowych 30—50 proc. przyrostu plonów, przy roślinach zaś okopowych 100 do 130 proc. Podjęcie więc i propagowanie akcji meljoracyjnej w kraju wysuwa się siłą rzeczy na czoło żądań związków samorządowych, zarówno powiatowych jak i gminnych.

Mając powyższe na oku, Panowie Przewodniczący zechcą spowodować powzięcie przez reprezentacje samorządowe uchwał o wstawienie do budżetów zarówno powiatowych związków komunalnych jak też i gmin wiejskich odpowiednich sum na poparcie akcji meljoracyjnej.

Sumy te mają stanowić fundusz kredytu meljoracyjnego przeznaczonego dla drobnej własności rolnej na pokrycie kosztów, związanych z zakładaniem oraz podjęciem wstępnych czynności przez spółki wodne, których zadaniem powinno być w pierwszym rzędzie dążenie do zdobycia dla kultury rolnej jaknajwiększych obszarów, dziś podtapianych lub zalanych wodą.

Pierwszym krokiem do założenia spółki wodnej mającej na celu meljorację gruntów jest przeprowadzenie studjów i pomiarów na gruncie, a następnie sporządzenie projektu i kosztorysu.

Ponieważ w dotychczasowem ustawodawstwie uzyskanie kredytu na sporządzenie projektu nie jest przewidziane przeto konieczne jest oparcie akcji założycielskiej w zakresie tworzenia spółek wodnych o samopomoc społeczną w postaci uzyskiwania na ten cel kredytów z funduszów związków samorządowych.

Ze względu na zwrotny charakter tych zasiłków odnośna akcja nie uszczupli funduszów samorządowych, gdyż dotacja na ten cel będzie stanowić nieuszczuplający się kapitał żelazny.

Projekty wykonane przy pomocy finansowej samorządów przez osoby, względnie instytucje do tego upoważnione będą mogły służyć spółkom wodnym jako podstawa do uzyskania w myśl ustawy z dnia 22 lipca 1925 r. (Dz. Ust, № 88 ex 1925 r. pożyczek z funduszu państwowego kredytu na meljoracje rolne na faktyczne przeprowadzenie na gruncie zaprojektowanych robót meljoracyjnych.

Pożyczki udzielane przez samorządy na wstępie studja i projekt meljoracyjny będą zwracane odnośnym związkom samorządowym z pożyczek, uzyskanych przez spółki wodne z funduszów państwowych.

Zaznaczyć należy, że dla ciągłości akcji meljoracyj rolnych na terenie działania odnośnego związku samorządowego niezbędne jest, ażeby zwracane w powyższy sposób pożyczki wracały do samorządowego funduszu meljoracyjnego, który ze względu na nader rozległe potrzeby naszego rolnictwa w tym kierunku równocześnie powinien rosnąć przez coroczne dalsze dotacje dodatkowe.

Ze względu na to, że koszt sporządzenia projektu, obejmującego pomiary na gruncie, przeprowadzenia analizy mechanicznej i chemicznej, próbek ziemi, wziętych z terenu, oraz niwelacji koniecznych odpływów wynosi na 1 ha gruntu przeciętnie od 15 — 20 złotych należy w zależności od przestrzeni zamierzonych robót meljo-

racyjnych na terenie danego związku samorządowego wstawiać do budżetów odpowiednio wysokie sumy.

Równocześnie należałoby przewidzieć w budżetach pow. zw. kom. pewne sumy na cele założenia przy Wydziałach Powiatowych bibljotek dzieł, traktujących o meljoracjach rolnych oraz budownictwie wodnem. Utrzymywanie takiej bibljoteki jako jednego z głównych środków propagandowych najusilniej zalecam Wydziałom Powiatowym.

Wojewoda Lubelski
(—) *A. Remiszewski.*

Lublin, dn. 27 stycznia 1927 r.

(Dziennik urzędowy Województwa Lubelskiego № 2 pozycja 34 ex 1927).

№ 3.

Pismo okólne Wojewody Lubelskiego do Panów Przewodniczących Wydziałów Powiatowych Województwa Lubelskiego *w sprawie organizacji pomocy prawnej i technicznej w dziedzinie meljoracyj rolnych.*

L. 1462/III.

W szeregu zarządzeń, z któremi w ostatnich czasach zwróciłem się do Panów, miałem sposobność niejednokrotnie dać wyraz swemu przeświadczeniu, że skierowanie rozwoju rolnictwa na właściwe tory jest jednym z pierwszych warunków podniesienia się dobrobytu społecznego i jako takie powinno stać się głównym celem naszych zamierzeń gospodarczych. Powiatowe związki samorządowe, na które ustawa nakłada obowiązek ochrony rolnictwa i staranie się o podniesienie jego poziomu, chcąc obowiązkowi temu zadość uczynić, muszą przedewszystkiem przystąpić do akcji wzmożenia produkcji rolnej przez doprowadzenie gruntów do stanu, zapewniającego zwiększoną ich wydajność.

Akcja meljoracyjna na terenie Województwa Lubelskiego znajdowała się dotychczas w zupełnym niemal zastoju, chociaż bowiem porównanie dzisiejszego stanu rolnictwa ze stanem jego z przed lat kilku wykazuje pewne polepszenie się stosunków w tej dziedzinie, jednakowoż rezultaty prowadzonej akcji okazują się zbyt nikłemi w stosunku do tego, co można było zdziałać na tem polu w ciągu ośmiu lat naszej niezawisłości politycznej.

Przyczyn takiego stanu rzeczy należy, poza zapoznaniem doniosłości samego zagadnienia, dopatrywać się w nieskoordynowaniu sił społeczeństwa w tej pracy i w nieumiejętnem jej prowadzeniu, wypływającem przedewszystkiem z nieświadomości i braku fachowych wskazówek w tej sprawie.

Chcąc na przyszłość zapobiec normowaniu się funduszów publicznych z powodów wyżej wyłuszczonych, przystępuję do zorganizowania przy Urzędzie Wojewódzkim pomocy prawnej i technicznej w dziedzinie meljoracyj rolnych w postaci biura, które będzie wszystkim związkom komunalnym służyć fachowemi radami i pomocą w dziedzinie planowanych przez te związki prac meljoracyjnych.

Ze względu na to że koszty połączone z organizacją takiego biura, jako nie przewidziane w budżecie państwowym, nie mogą być pokryte z funduszów rządowych, przeto, powołując się na moje pismo okólne z dnia 22.I br. L. 264/III i z dnia 5.II br. L. 923/III, proszę o wpłacenie z sum preliminowanych na popieranie meljoracyj rolnych, złotych 500 na mój rachunek № 2 w miejscowej Kasie Skarbowej na cele zorganizowania wspomnianego biura, przyczem proszę o traktowanie sprawy jako pilnej ze względu na zbliżającą się porę wiosenną, w której zapewne większość związków komunalnych przystąpi do rozpoczęcia prac meljoracyjnych.

Sprawozdania z wydatkowania tych kwot zostaną Wydziałom Powiatowym dostarczone, pozatem związki samorządowe będą mogły sprawdzić celowość poczynionych wydatków przez specjalną Komisję rewizyjną, która zostanie ad hoc wybrana z grona delegatów Sejmików powiatowych Województwa Lubelskiego.

Wojewoda Lubelski
(—) *A. Remiszewski.*

Lublin, dn. 23 lutego 1927 r.

4. Zasady organizacyjne spółek wodnych.

Ustawa wodna z 19.IX 1922 r. Dz. U. R. P. № 102 poz. 936 wymienia w art. 133 wypadki i cele dla których mają powstać spółki wodne; w art. 134 ust. 1 podaje warunki utworzenia spółki, w ust. 2, tego art. wylicza podstawy prawnego zaistnienia spółek, wreszcie w innych art. dopuszczalność i sposoby zawiązywania spółek.

Wedle postanowień tej ustawy spółki wodne w przeważnej ilości wypadków powstają na skutek dobrowolnego porozumienia się interesowanych, a to bądź na podstawie jednomyślnej uchwały, bądź też uchwały większości, w nielicznych zaś wypadkach tworzy się je przymusowo, na podstawie zarządzania właściwej władzy.

W każdym wypadku prawne zaistnienie spółki wodnej tak dla celów noszących charakter publiczny, jak i dla zadań leżących wyłącznie w interesie prywatnym zawisło od wyraźnego uznania jej przez właściwą władzę administracyjną. Uznanie to następuje, albo przez zatwierdzenie statutu spółki powstałej na zasadzie dobrowolnego porozumienia interesowanych, albo w osobnym akcie administracyjnym przez wydanie statutu spółki przymusowej.

Z powodu wymagania jako nieodzownego warunku zatwierdzenia władzy charakter spółek wodnych jest odmienny od innych związków i zrzeszeń. Mianowicie spółki wodne są „publiczno-prawnemi spółkami realnemi". Realny (rzeczowy) charakter spółki polega na tem, iż członkami spółki właściwie są nie osoby, ale grunty, względnie inne objekty, dla których ochrony lub meljoracji spółkę założono. Kto nabywa grunt, lub objekt należący do spółki wodnej, staje się tem samem jej członkiem i jest obowiązany do ponoszenia ciężarów wypływających z tego stosunku. **Ciężary te są ciężarami gruntowymi,**

i mają aż do wysokości 3-ch letnich zaległości pierwszeństwo przed innemi ciężarami realnymi, bezpośrednio po państwowych podatkach i innych należytościach publicznych.

W szczególności zaległe świadczenia (prestacje) członków należy, na żądanie spółki, ściągnąć w drodze egzekucji administracyjnej (patrz art. 159 i 160 ustawy wodnej).

Jeżeli spółka za zezwoleniem administracji Państwa zaciągnie pożyczkę przez wypuszczenie obligacji udziałowych albo otrzyma ją ze Skarbu Państwa, z funduszów samorządowych, lub z publicznego zakładu kredytowego upoważnionego statutem do udzielania takich pożyczek mają być zastosowane następujące wyjątkowe postanowienia:

1) datki spółki wodnej ściągane być mają w terminach płatności bez prośby lub zezwolenia zarządu spółki przez Kasy Skarbowe tak jak podatki państwowe, aż do wysokości najbliższej raty pożyczki i odsyłane do właściwej kasy, w którym to celu zarząd spółki dostarczyć ma Kasie Skarbowej potrzebnych wykazów. Administracja Państwa ma prawo ściągać od spółki zwrot nadwyżki kosztów którą urząd podatkowy przez to ponosi,

2) gdyby członek spółki dłużej niż przez rok zalegał z uiszczeniem datku na spłatę pożyczki, Kasa Skarbowa postarać się ma niezwłocznie o zahipotekowanie zaległej wierzytelności spółki na nieruchomościach dłużnika.

Przynależność gruntu do spółki ustaje, gdy grunt zgodnie z przepisami ze spółki wydzielono, albo też, gdy spółkę rozwiązano.

Ponadto realny charakter spółki objawia się także w następujących przepisach.

Większość głosów potrzebną do założenia spółki wbrew woli mniejszości, oblicza się nie według ilości osób, ale bądź według obszaru gruntów mających brać udział w spółce i ich dochodu, stanowiącego podstawę dla wymiaru podatku gruntowego, bądź według wartości i dochodu lub tymczasowo ustalonych korzyści (art. 167). Prawo głosu członków spółki, o ile obecni interesowani inaczej jednogłośnie nie postanowią, normuje się według stosunku ich udziałów w ciężarach spółki (art. 155). Koszta wykonania i konserwacji robót (udział w ciężarach spółki), dla których spółkę założono, pokrywają jej członkowie według korzyści dla nich wynikających, o ile podobnie jak wyżej interesowani jednogłośną uchwałą nie postanowią innego klucza dla repartycji tych kosztów (art. 155).

Statuty spółki muszą być uchwalone zwykłą większością głosów obecnych interesowanych obliczoną według głów (art. 215). Taka sama większość głosów zgodnie z postanowieniami wzorowego statutu jest wymaganą przy wyborze Zarządu spółki. Przewodniczącego spółki i jego zastępcę wybiera wydział bezwzględną większością głosów obliczoną według głów. Przy wyborze więc tych dwóch przedstawicieli spółki i Zarządu Spółki nie ujawnia się charakter realny spółki.

Publiczno-prawny charakter spółki wodnej objawia się wreszcie w przepisach o przymusie przystąpienia mniejszości przegłosowanej do spółki.

Wniosek o zawiązaniu S-ki. W części VI w art. od 209 do 225 zawiera ustawa wodna przepisy normujące postępowanie przy zawiązywaniu spółek wodnych.

Postępowanie może być wdrożone na wniosek interesowanych lub z urzędu. W pierwszym wypadku winni zainteresowani właściciele objektów (gruntów, zakładów i t. d.) wnieść podanie (prośbę) do właściwego Starostwa Wzór № 1.

a) Właściwem jest Starostwo, w którego granicach leży zainteresowana gmina lub teren spółki. Jeżeli natomiast teren spółki zawiązać się mającej leży w granicach kilku okręgów administracyjnych wówczas ma zastosowanie art. 188 ust. wod., wedle którego Władza administracyjna wyższej instancji wyznaczy władzę administr. pierwszej instancji (Starostwo) do przeprowadzenia rozprawy i zatwierdzenia statutu spółki wodnej.

b) Załączniki podania (wzory № 2, 3 i 4). W podaniu wniesionem do Starostwa winien być wskazany 1) cel spółki uzasadniający, że przedsiębiorstwo ma na celu dobro publiczne lub wspólny gospodarczy pożytek, 2) ogólna powierzchnia gruntów wymagających meljoracyj, albo gruntów, których meljoracja uzależniona jest od uregulowania rzeczki, jeżeli chodzi o założenie spółki celem regulacji, 3) zgoda wyrażona w dołączonej do podania uchwale gromady lub podpisy właścicieli gruntów na podaniu, 4) obszar gruntu przez nich reprezentowany, a to ze względu na realny charakter S-ki, 5) projekt techniczny wraz z obliczeniami i objaśnieniami opisem technicznym oraz kosztorysem.

c) Starostwo rozpatrując podanie wraz z załącznikami winno baczniejszą uwagę poświęcić projektowi technicznemu, a to z tego względu, że na projekcie opiera się całe postępowanie.

I tak należy zbadać, czy projekt jest celowy i czy posiada 1) potrzebne rysunki i objaśnienia zawierające wykazanie niewątpliwej korzyści którą odniosą członkowie z urządzeń S-ki i czy te rysunki będą mogły służyć za podstawę do postępowania wodno-prawnego dla wydania pozwolenia wymaganego art. 45 ust. wodnej i rozstrzygnięcia zarzutów i żądań osób nie należących do S-ki. Pozwolenie władzy wodnej potrzebne jest dla utworzenia i utrzymania odpływów wody z terenu zmeljorowanego na gruntach sąsiednich osób trzecich nie należących do spółki, ani też nie objętych projektem spółki, i odprowadzenia wody do zbiorników również stanowiących własność osób trzecich, t. j. do wody publicznej lub prywatnej. 2) Kosztorys przedsiębiorstwa, 3) wykaz gruntów ew. innych objektów oraz ich właścicieli, jak również i jednostek prawnych, które mają wziąć udział w spółce i 4) wyciągi (wykazy) katastralne (gruntowe) do oznaczenia powierzchni i czystego dochodu, zaś przy gruntach scalonych — wykazy dochodów i wartości tych gruntów.

Powyższe okoliczności należy uwzględnić również przy zawiązywaniu spółki z urzędem.

d) Delegowanie specjalnego Komisarza. Sta-

rostwo po stwierdzeniu, że do zawiązania spółki nie zachodzą żadne przeszkody ani natury technicznej ani prawnej, oraz że wniosek o zawiązanie spółki jest dopuszczalny i gospodarczo uzasadniony oraz i wykonalny pod względem technicznym **wyznacza** specjalnego Komisarza do przeprowadzenia rozprawy. Wzór № 7. W braku powyższych wymogów odrzuca Starostwo zgłoszony wniosek umotywowanem orzeczeniem.

Pożądanem jest mianowanie komisarzem specjalnym referenta spraw wodnych w Starostwie, jako obznajomionego z przepisami o zawiązywaniu spółek wodnych i o postępowaniu administracyjnem, a temsamem dającego rękojmię należytego załatwienia sprawy tembardziej, że ustawa wodna w art. 224 punkt 2 wyraźnie wskazuje na urzędników państwowych, jako na właściwych kandydatów do tej funkcji.

e) Czynności komisarza specjalnego. Zadaniem tego komisarza jest przedewszystkiem: 1) ułożenie projektu statutu spółki wedle wzoru № 5. Do najważniejszych czynności komisarza przy ułożeniu projektu statutu należy oznaczenie udziału członków w ciężarach spółki oraz prawa głosu tychże. Udział członków w ciężarach spółki normuje się wedle miary korzyści członków z urządzeń spółki (Wzór № 6). Przy spółkach zawiązanych wcelu utrzymania wód w czystości, udział członków oblicza się wedle stopnia zanieczyszczenia i nakładów czynionych dla jego usunięcia.

Prawo głosu członków spółki określa się według stosunku ich udziału w ciężarach spółki tak jednak, by każdy składający datki udziałowe, miał przynajmniej jeden głos. Natomiast w spółkach mających więcej niż 2 członków, żaden z nich nie może mieć więcej niż $^2/_5$ wszystkich głosów.

Tak w jednym jak i drugim wypadku (oznaczenie udziału i prawa głosu) jednogłośna uchwała obecnych przy głosowaniu interesowanych może postanowić inną miarę norm, naprzykład według obszaru gruntów objętych spółką.

2) Drugiem zadaniem komisarza jest uzupełnienie podania **ewentualnie** brakującymi wykazami a także o ile chodzi nie tylko o same grunta ale także o przedsiębiorstwa, np. kopalnie, zakłady przemysłowe.

3) obliczenie oczekiwanych z przedsiębiorstwa korzyści dla poszczególnych interesowanych wreszcie 4) zwołanie zebrania zainteresowanych w założeniu spółki (rozprawa).

To samo stosuje się przy postępowaniu wdrożonem z urzędu.

f) **Wezwanie do rozprawy.** Do rozprawy należy wezwać interesowanych najpóźniej na tydzień przed terminem zebrania. Termin ten w wyjątkowych wypadkach może być skrócony do 3-ch dni, a powody skrócenia terminu wezwania należy wyszczególnić w wezwaniu. W wezwaniu należy podać przedmiot rozprawy. O ile wezwania (ogłoszenia) nie odnoszą się do głosowania nad założeniem spółki, przy której wykonanie przymusu do udziału nie jest dopuszczalne, ale odnoszą się do spółki zawiązywanej w interesie dobra publicznego dla jednego z celów wyszczególnionych w art. 173 między innymi dla odwodnienia gruntów (p. 3), muszą zawierać zastrzeżenie „że niejawiących się, albo nie głosujących uważać się będzie za zgadzających się z większością głosów" (art. 221). Wzór № 9.

g) **Rozprawa.** W dniu rozprawy na zebraniu interesowanych, po udzieleniu wyjaśnień przy współdziale i pomocy znawcy technicznego, winien Komisarz dążyć do powzięcia uchwały w sprawie projektu i zawiązania spółki. W powyższym celu zarządza głosowanie.

Uchwała zawiązująca spółkę. Zależnie od wyniku głosowania w sprawie zawiązania S-ki powstaje:

1) Spółka na podstawie jednogłośnej uchwały interesowanych, gdy wszyscy obecni uczestnicy oświadczą się za zawiązaniem spółki (art. 134 ust. 2 p. 1).

2) Na podstawie uchwały większości — gdy większość uczestników przedsiębiorstwa oświadczy się za zawiązaniem spółki (art. 134. ust. 2 p. 2).

Obliczenie większości.

W drugim wypadku większość oblicza się nie według głosów głów obecnych interesowanych, lecz jeżeli mają należność do spółki tylko grunta, tak według obszaru jak i według czystego dochodu z tych gruntów które reprezentują. Wzór obliczenia większości № 10 i 11. Natomiast w innych wypadkach np. przy gruntach scalonych większość oblicza się według oszacowanych w postępowaniu komasacyjnem wartości lub dochodu gruntów reprezentowanych przez obecnych zaś przy kopalniach, zakładach przemysłowych, spółkach wodnych i innych związkach według tymczasowo obliczonych korzyści (art. 167 i 215).

Uchwała o przymusowem wcieleniu sprzeciwiających się do spółki.

Jeżeli spółka ma być utworzona dla celów wyszczególnionych w art. 167 ust. 1, a zatem i dla osuszenia gruntów rowami lub drenami, mogą być sprzeciwiający się jej zawiązaniu zmuszeni do udziału w spółce.

Przymus przystąpienia do spółki może zaistnieć, gdy:

1) przedsiębiorstwo może być celowo przeprowadzone tylko w drodze utworzenia spółki,

2) większość uczestników zgadza się na zawiązanie spółki,

3) korzyści z przedsiębiorstwa przewyższają ciężar, jaki mają ponosić sprzeciwiający się właściciele gruntów.

W celu stworzenia podstawy prawnej do zastosowania przymusu względem przeciwników winien komisarz, o ile możności w dniu powzięcia uchwały o zawiązaniu spółki, wywołać nadto odrębną **uchwałę większości obecnych,** którzy stawili się do głosowania w wyznaczonym terminie **o zastosowanie przymusu przystąpienia do spółki sprzeciwiających się jej zawiązaniu.**

Większość przy powzięciu wszystkich uchwał aż do zatwierdzenia statutu, z wyjątkiem uchwały zawiązującej spółkę, oblicza się według ilości obecnych osób. Wyjątek od tej zasady stanowi uchwała w sprawie unormowania udziału członków w ciężarach spółki i stosunku ich głosów w

wypadkach gdy obecni na zebraniu interesowani ustanowią jednogłośnie inną miarę od przewidzianej w ustawie (art. 155 wyżej omówiono).

(Większość w tym wypadku oblicza się według czystego dochodu gruntowego (wzór № 10) względnie innych danych służących do wymiaru podatku gruntowego, albo według wartości lub dochodu uczestniczących gruntów, oszacowanych w postępowaniu komasacyjnem, jeżeli zaś chodzi o udział innych objektów, jak np. kopalń i przedsiębiorstw, spółek wodnych lub innych związków, według tymczasowo obliczonej korzyści.

Wynik głosowanie należy ogłosić.

Przy uchwale co do zawiązania spółki jak również gdy ma być zastosowany przymus względem właścicieli gruntów, jako członków spółki lub innego związku o którego udział w zawiązującej się spółce chodzi, większość oblicza się według dochodu i powierzchni gruntów reprezentowanych (art. 167).

Do powzięcia uchwały w sprawie zastosowania przymusu w powyższych wypadkach mogą interesowani wybrać pełnomocników. Na żądanie sprzeciwiających się w przytaczanych już wypadkach przewidzianych w art. 167, dotyczących zawiązania spółki na podstawie uchwały większości, należy wybierać pełnomocników oddzielnie, w stosunku do oddanych głosów za i przeciw zawiązaniu spółki. Liczbę pełnomocników oznaczy Komisarz. Każdy pełnomocnik ma jeden głos. Uchwały ich zapadają większością głosów.

O ile nie powzięto innej uchwały, mogą pełnomocnicy dokonać zmiany projektu oraz za zezwoleniem komisarza na wypadek zatwierdzenia statutu zawiązać się mającej spółki, mogą zawierać umowy imieniem Spółki.

Właściciele gruntów dla których przedsiębiorstwo nie przedstawia żadnych korzyści, mogą być zmuszeni do przystąpienia do spółki, o ile to jest potrzebne dla uzyskania lub utrzymania wolnego odpływu, albo dla przeprowadzenia urządzeń odwadniających lub nawadniających. Tego rodzaju grunty są wolne od wszelkich ciężarów spółki mimo, że należą do spółki. Jeżeli ulegną uszkodzeniu szkodę winna spółka wynagrodzić.

Przeciw pociągnięciu przez Zarząd Spółki do udziału w ciężarach spółki i wymiarowi podatku udziałowego przysługuje wniesienie sprzeciwu do tegoż zarządu spółki w przeciągu czterech tygodni. Przeciw uchwale zarządu spółki może być wniesiona w przeciągu 2 tygodni skarga do władzy wodnej, jeżeli obie strony nie odwołały się do Sądu polubownego. Spory zatem o przynależność do spółki rozstrzyga Starostwo. Wniesienie skargi nie wstrzymuje wykonania uchwały zarządu spółki. Wydatki w gotówce spowodowane wnioskami lub zarzutami, które zostały odrzucone lub cofnięte ponosi wnioskodawca lub załący się.

h) Uchwała w sprawie projektu statutu spółki.

Po powzięciu uchwały zawiązującej spółkę przystępuje Komisarz w tym samym lub innym terminie (art. 214 p. 1) do rozpatrzenia i omówienia z interesowanymi projektu statutu i powzięcia w tym względzie uchwały.

Uchwałę w sprawie statutu musi po przedzić wyłożenie tegoż projektu na ośm dni przedtem do publicznego wglądu, przyczem w wezwaniu należy oznaczyć miejsce i czas wyłożenia.

Zatwierdzenie projektu statutu.

Statut spółki przyjęty uchwałą wszystkich obecnych lub większości Wzór № 10 (art. 215) zatwierdza to Starostwo, które delegowało Komisarza.

i) Ogłoszenie statutu i zaistnienie osobowości prawnej spółki.

Po zatwierdzeniu lub wydaniu statutu, zarzuty podnoszone ze względu na brak warunków do zatwierdzenia pozostają bez skutku.

Z chwilą ogłoszenia statutu w dzienniku urzędowym spółka zyskuje osobowość prawną t. j. należy uważać ją za prawnie istniejącą, a tem samem zdolną do działań prawnych. Spółka zatwierdzona ma prawo posiadać majątek, kupować, sprzedawać, zaciągać pożyczki, dalej ma prawo nakładania na swych członków obowiązków ściągania z nich w drodze administracyjnej zaległych składek.

Również dla przeprowadzenia swych zamierzeń spowodować może spółka należenie do niej niechętnych, jakoteż wywłaszczenie ich gruntów, ewentualnie obciążenie gruntów służebnościami.

k) Prawa współwłaścicieli.

Przy wszystkich głosowaniach uważa się głosy współwłaścicieli jako oddane za wnioskiem, za którym głosowała większość obecnych przy głosowaniu współwłaścicieli, obliczona według wielkości ich udziałów. (Wzór № 12).

l) Protokuł rozprawy.

Z rozprawy z interesowanymi w sprawie zawiązania spółki należy spisać protokuł, podpisany przez Komisarza, protokulanta, znawców oraz pełnomocników, jeżeli ci zostali wybrani. (Wzór № 10).

m) Koszta zawiązania spółki

jako to koszty podróży i djet urzędników państwowych biorących udział w postępowaniu, oraz resztę wydatków ponosi S-ka wodna, a tem samem po zawiązaniu, na wniosek zgłoszony przed ukończeniem rozpraw komisyjnych, może władza administracyjna zobowiązać spółkę do zwrotu celowo przez wnioskodawcę użytych wydatków w gotówce.

Pozatem wszystkie inne czynności władz dotyczące postępowania i rozpraw, a także sporządzanie i uwierzytelnianie wyciągów gruntowych, są wolne od należytości i stempli (Wzór № 8).

n) Odwołanie od zarządzeń Komisarza specjalnego.

Zażalenie na Komisarza z powodu prowadzenia postępowania i przeciw karom porządko-

wym wymierzonym przez niego z racji niewłaściwości popełnionych podczas rozprawy przez uczestników, znawców i inne osoby, należy wnieść do Starostwa tego, które delegowało komisarza.

o) Zawiązanie spółki przymusowej.

Ustawa wodna przewiduje również zawiązanie spółki przymusowej (art. 134).

Powyższe może mieć miejsce, jeżeli interesowani sprzeciwiają się zawiązaniu spółki dla celów przewidzianych w art. 173 ust. 3, a zatem w celu odwodnienia, którego domaga się interes dobra publicznego. W tym wypadku zawiązanie spółki przychodzi do skutku na podstawie statutu wydanego przez władzę administracyjną II instancji.

Wydanie takiego statutu musi poprzedzić przesłuchanie uczestników zebrania przez Komisarza co do warunków utworzenia takiej spółki i co do jej statutu.

Jak z postanowień art. 173 wynika spółki przymusowe winno się zakładać dopiero w ostateczności po wyczerpaniu wszystkich możliwych środków zmierzających do zawiązania Spółki dobrowolnej tej samej zasady w praktyce bezwarunkowo przestrzegać należy, (Wzór Nr. 11).

Jeżeli Państwo lub związki samorządowe podejmują roboty dla celów wyszczególnionych w art. 133, a zatem i odwodnienia na postawie specjalnych ustaw państwowych lub wojewódzkich przy udziale Skarbu Państwa, lub funduszów samorządowych, ma być zawiązana przymusowa spółka wodna dla rozłożenia i ściągnięcia datków przypadających na właścicieli gruntów, kopalnie, zakłady przemysłowe, spółki wodne i inne związki.

p) Nadzór Państwa i kontrola władz.

Państwo wykonywa nadzór nad spółkami wodnemi i ich działalnością za pośrednictwem Starostwa jako władzy nadzorczej I instancji i Urzędu Wojewódzkiego jako takiej władzy II instancji.

Nadzór tych władz odnosi się do prawidłowego wykonania, utrzymania i naprawy urządzeń spółek, jako też do przestrzegania, ażeby sprawy spółek były zarządzane zgodnie z ustawami i statutami.

Władza nadzorcza może wykonanie swych zarządzeń przeprowadzić przez zastosowanie bezpośredniego przymusu.

Po utworzeniu spółki ma władza nadzorcza natychmiast zarządzić wybór i utworzenie zarządu spółki według przepisów statutu Wzory № 13—15.

Jeżeli przepisany statutem wybór zarządu, lub poszczególnych jego członków, pomimo wezwania władzy nadzorczej, nie przyjdzie do skutku, przysługuje tejże prawo mianowania zastępców na miejsce brakujących członków, którzy do czasu prawidłowego wybrania brakujących członków mają spełniać ich obowiązki. Władza nadzorcza może im wyznaczyć odpowiednie wynagrodzenie na koszt spółki. Wzór № 14.

Jeżeli spółka zaniedba lub wzbrania się wstawić do budżetu lub uchwalić poza budżetem świadczeń i wydatków, które w myśl ustawy lub statutu na nią przypadają, lub przez władzę w granicach jej właściwości (kompetencji) zostały ustalone, może władza nadzorcza w uzasadnionem orzeczeniu zarządzić wstawienie do budżetu lub ustalenie nadzwyczajnego wydatku i ściągnąć potrzebne datki.

Władzy nadzorczej przysługuje również prawo złożenia z urzędu członków zarządu, którzy się dopuszczą ciężkiego zaniedbania obowiązków. Złożeni z urzędu mogą wnieść odwołanie do wyższej instancji.

Jeżeli zarząd spółki mimo wezwań władzy nadzorczej zaniedbuje należyte wykonanie, utrzymanie albo naprawę urządzeń spółki, władza nadzorcza może usunąć zarząd i na koszt spółki ustanowić komisarza i ciało doradcze złożone z członków spółki, do zarządu spraw spółki.

Do sprzedaży gruntów, albo zaciągania pożyczek, z wyjątkiem takich, przez które nie zwiększa się stan obdłużenia spółki, potrzebuje spółka zezwolenia władzy nadzorczej. Wzór № 17—19.

Statut może przepisać uzyskanie takiego zezwolenia także w innych wypadkach.

Na żądanie władzy nadzorczej muszą jej być przedłożone do przejrzenia akty spółki i odpisy budżetu, zamknięcia rachunkowego, jakoteż sprawozdań komisji rewizyjnej, oraz protokułów posiedzeń zarządu i zgromadzenia członków. Władzy nadzorczej przysługuje prawo zarządzenia nadzwyczajnych rewizji kasy spółki i całej administracji spółki, jak również brania osobiście lub przez pełnomocników udziału w rewizjach i zebraniach zarządu, oraz zgromadzeniach członków, tudzież w posiedzeniach wydziału.

Celem należytego i przejrzystego prowadzenia agend Spółki należy zaprowadzić w każdej spółce biurowość opartą na księgach jakoto dziennik podawczy (i załatwień) — protokół posiedzeń zarządu i zebrań komisji rewizyjnej, oraz księgi kasowe. (Wzór Nr. 14).

Urządzenia spółki należy przynajmniej raz do roku skontrolować. W skład Komisji rewizyjnej powinni oprócz zarządu, albo poszczególnych jego członków, wchodzić także inni członkowie spółki.

Zmiany statutu wymagają zatwierdzenia władzy nadzorczej.

Nadzór władz państwowych ustaje z chwilą ukończenia likwidacji Spółki po jej rozwiązaniu.

Rozwiązanie spółek.

Rozwiązanie Spółki może nastąpić na skutek zarządzenia władzy nadzorczej, po wypełnieniu zobowiązań wobec osób trzecich gdy:

1) zgromadzenie członków uchwali rozwiązanie większością dwóch trzecich głosów;

2) na wniosek jednego członka, gdy spółka składa się jeszcze tylko z dwóch członków;

3) gdy w przeciągu roku, licząc od zatwierdzenia statutu, nie przystąpiono do wykonania przedsiękiorstwa, albo gdy rozpoczęto prace uległy przerwie przynajmniej jednorocznej, a przerwa powstała z winy członków spółki, albo gdy skutkiem tego zmieniły się istotne warunki, na jakich statut został zatwierdzony.

Po ukończeniu likwidacji władza nadzorcza przejmuje do przechowania księgi, akta i plany rozwiązanej Spółki.

ZAŁĄCZNIKI WZORY i PRZYKŁADY.

Załącznik Nr. 1.

Wzór podania do Starostwa w sprawie zawiązania spółki wodnej.

Do
Starostwa
w . . . . . .

W sprawie zawiązania spółki wodnej.

Podpisani mieszkańcy (pełnomocnicy) i właściciele gruntów wsi . . . . gminy . . . . powiatu . . . . . przystępując do zawiązania spółki wodnej celem osuszenia gruntów swoich o powierzchni . . . . . ha, na ogólny obszar wymagający meljoracji . . . . . ha, proszą o przeprowadzenie postępowania wodnoprawnego i zatwierdzenie statutu Spółki.

Do podania dołączamy:

1) a) Uchwałę gromady z równoczesnem upoważnieniem do podpisania podania 3-ch zainteresowanych w meljoracji mieszkańców (imiona i nazwiska) i do przeprowadzenia wszystkich przedwstępnych prac aż do chwili ukonstytuowania słę zarządu uprzednio zatwierdzonej spółki albo b) listę własnoręcznych podpisów. (Uwaga: niepotrzebną alternatywę skreślić).

2) Projekt statutu spółki w 3-ch egzemplarzach.

3) Wykaz obszarów przeznaczonych przez wyszczególnionych wnioskodawców do meljoracji,

4) Projekt techniczny w 3-ch egzemplarzach wraz ze sprawozdaniem objaśniającem (opis techniczny) i kosztorysem.

5) Projekt statutu również w 3 egz.

6) Wyciąg gruntowy (katastralny) z oznaczeniem ogólnej powierzchni i czystego dochodu z gruntów wymagających zmeljorowania, a objętych projektem.

Miejscowość, data, podpisy.

Stwierdzenie autentyczności podpisów przez Urząd gm.

Załącznik № 2.

Wzór do p. 1 i 3 podania (zał № 1).

L.p.	Imię i nazwisko	Obszar przeznaczony do meljoracji	Własnoręczny podpis właśc. grunt.

Załącznik № 3.

Wskazówki do opracowania projektu technicznego z objaśnieniami tudzież przykładami obliczeń udziałów w świadczeniach na rzecz spółek, zawarte są w części drugiej niniejszego pouczenia.

Załącznik № 4.

Wzór do p. 4 podania (zał. № 1).

№ porz.	Imię i nazwisko właśc. gruntu	№ domu	№ parceli	Powierzchnia całej parceli	Obszar parceli objęty projektem meljor.	Dochód grunt. całej parceli	Dochód obszaru objętego projektem

Załącznik № 5.

Projekt Statutu spółki wodnej według wzoru ogłoszonego w № 196 Monitora z roku 1923.

WZÓR STATUTU

Statut Spółki wodnej dla meljoracji gruntów w . . . .

1. Nazwa spółki . . . .
Siedzibą spółki jest . . . .

2. Celem spółki jest wykonanie meljoracji szczegółowej gruntów według projektu sporządzonego przez . . . . z dnia . . . . i zatwierdzonego przez władzę nadzorczą oraz należyte utrzymanie wykonanych w tym celu urządzeń i budowli.

Projekt zawiera:

a) generalny (ogólny) plan techniczny, złożony z . . . . . .

b) sprawozdanie objaśniające,

c) przybliżony kosztorys przedsięwzięcia,

d) wykaz gruntów włączonych do spółki z wymienieniem ich właścicieli.

Władzy nadzorczej*) przysługuje prawo do wprowadzania zmian w projekcie.

3. Członkami spółki są właściciele gruntów wyszczególnionych w załączonym wykazie. Zobowiązania, wypływające z uczestniczenia w spółce są ciężarem gruntowym i mają do wysokości trzechletniej zaległości pierwszeństwo przed wszystkiemi innemi ciężarami gruntowemi bezpośrednio po państwowych podatkach i publicznych daninach, a gasną wtedy tylko, gdy grunt zostanie zgodnie z przepisami ustawy wodnej wydzielony z obszaru spółki, albo spółka po spełnieniu swego zadania zostanie rozwiązana.

Nabywca gruntu, włączonego do spółki, staje się jej członkiem, uzyskuje prawa i bierze na się obowiązki z tego stosunku wypływające.

4. Członkowie spółki mają prawo:

a) korzystać ze wspólnych urządzeń spółki,

b) brać udział w zarządzaniu spółką w ramach zakreślonych niniejszym statutem.

*) Władzą nadzorczą dla spółek wodnych jest w pierwszej instancji starostwo, w drugiej — urząd wojewódzki.

c) korzystać z pomocy Państwa oraz kredytów na cele spółki uzyskanych,

d) brać udział w obradach zgromadzenia członków spółki i wykonywać prawo wyborcze.

Członkowie spółki mają obowiązek:

a) wnosić we właściwych terminach do spółkowej kasy wpłaty na pokrywanie kosztów wykonania i utrzymania w należytym stanie urządzeń spółki i na regulowanie jej zobowiązań,

b) podporządkowywać się uchwałom zgromadzenia członków spółki, jak również postanowieniom zarządu i przewodniczącego w ramach statutem zakreślonych.

c) w razie wyboru do zarządu lub komisji rewizyjnej pełnić poruczone obowiązki bez żądania za to wynagrodzenia z wyjątkiem zwrotu poniesionych w gotowiźnie wydatków.

6. Organami spółki są:

a) walne zgromadzenie członków,

b) zarząd spółki,

c) przewodniczący zarządu,

d) komisja rewizyjna.

7. Walne zgromadzenie członków tworzą obowiązani do opłacania składek właściciele gruntów włączonych do spółki.

Członkom spółki przysługuje prawo występowania na walnem zgromadzeniu osobiście lub przez upełnomocnioną do tego na piśmie osobę; osobą tą może być członek najbliższej rodziny lub inny członek spółki. Członek spółki nie może na walnem zgromadzeniu zastępować więcej, niż jednego członka.

Prawo udziału w walnem zgromadzeniu członków mają: w imieniu członków ograniczonych lub niezdolnych do załatwiania spraw swoich — ich prawni zastępcy w imieniu osób prawnych będących członkami — ich uprawnieni zastępcy.

Przy głosowaniach na walnem zgromadzeniu członków spółki, wartości głosów poszczególnych członków oblicza się w stosunku wielkości opłat, przypadających na każdego członka z tytułu przynależności jego do spółki.

Każdemu członkowi spółki przysługuje prawo przynajmniej jednego głosu. Na każde . . . zł., przypadającego na członka udziału w opłatach, przysługuje temu członkowi prawo jednego głosu; otrzymane przy takiem obliczaniu ułamki głosu odrzuca się, o ile są mniejsze od połowy i dopełnia się do jedności, o ile są od połowy większe.

O ile spółka liczy więcej, niż 2 członków, to w myśl art. 114 ustawy wodnej żaden członek nie może posiadać więcej, niż dwie piąte wszystkich głosów.

Wykaz ilości głosów przysługujących każdemu z członków, sporządza zarząd i wywiesza go na przeciąg 4 tygodni u przewodniczącego w miejscu przeznaczonem do ogłoszeń (§ 18).

Wnioski o sprostowania w obliczeniach głosów mogą członkowie spółki każdego czasu wnosić do zarządu, który obowiązany jest rozpatrywać je na pierwszem z kolei posiedzeniu i w miarę możności załatwiać.

Do ważności uchwał walnego zgromadzenia członków, zwołanego w sposób w § 18 niniejszego statutu wskazany, potrzebna jest obecność nie mniej, niż połowy członków, którzy nadto muszą przedstawiać właścicieli przynajmniej połowy obszaru gruntów, włączonych do spółki. W razie nie zebrania się ilości członków dostatecznej dla prawomocności uchwał zgromadzenia zostanie zwoławalne zgromadzenie z tym samym porządkiem obrad w terminie od 7 do 14 dni po upływie terminu pierwotnie wyznaczonego. Uchwały tego zgromadzenia, zwołanego w drugim terminie są prawomocne bez względu na ilość obecnych na nim członków.

Zwykłe uchwały walnego zgromadzenia członków zapadają większością głosów obecnych; do powzięcia uchwały rozwiązania spółki potrzebna jest większość $^2/_3$ głosów obecnych.

Protokuły obrad zgromadzenia członków wraz z uchwałami wpisuje się do osobnej księgi protokułów, każdy protokuł podpisuje przewodniczący i członkowie zarządu.

8. Do zakresu czynności walnego zgromadzenia członków należy:

a) wybór przewodniczącego i członków zarządu oraz komisji rewizyjnej,

b) uchwalenie na podstawie projektu sposobu i ogólnego planu przeprowadzenia przedsięwzięcia oraz sposobu pokrycia kosztów wykonania i utrzymania w należytym stanie urządzeń spółkowych,

c) zatwierdzanie przedłożonych przez zarząd rocznych sprawozdań, rachunków, budżetu i bilansu,

d) ustanawianie wynagrodzeń dla płatnych funkcjonarjuszów spółki,

e) uchwalanie zasadniczych zmian w projekcie przy zachowaniu celu spółki, określonego w art. 2-gim statutu,

f) uchwalanie zmian w statucie spółki,

g) uchwalanie rozwiązania spółki zgodnie z przepisami art. 178 Ustawy wodnej oraz sposobu zlikwidowania interesów spółki.

Uchwały walnego zgromadzenia członków spółki, wymienione w punktach d, e, f, g wymagają dla uzyskania prawomocności zatwierdzenia władzy nadzorczej.

9. Zarząd spółki składa się z

a) przewodniczącego,

b) zastępcy przewodniczącego,

c) z . . . . członków zarządu i tyluż ich zastępców.

Członków zarządu oraz ich zastępców obiera walne zgromadzenie członków spółki na przeciąg lat . . . Wybór przewodniczącego i jego zastępcy zatwierdza władza nadzorcza. Wybranym do zarządu może być każdy członek spółki lub uprawniony zastępca członka, o ile posiada pełne prawn obywatelskie.

Wybory przewodniczącego zarządu spółki oraz jego zastępcy dokonuje się na każdy urząd oddzielnie. O wyborze rozstrzyga bezwzględna większość głosów obecnych. Jeżeli przy pierwszem głosowaniu nie osiągnie się bezwzględnej większości, następuje wybór ściślejszy między dwiema osobami, na które padła największa ilość głosów. W razie równej ilości głosów rozstrzyga przewodniczący losowaniem.

Wybory pozostałych członków zarządu i ich zastępców dokonuje się zwykłą większością głosów. O jawności lub tajności mających się odbyć wyborów decyduje większość głosów obecnych.

Jako dowód legitymacyjny dla przewodniczącego i członków zarządu oraz ich zastępców służy poświadczenie włady nadzorczej.

Zebranie zarządu zwołuje przewodniczący, zawiadamiając pisemnie członków oraz ich zastępców przynajmniej na 1 dzień przed zebraniem o terminie i przedmiocie obrad.

Zastępcy członków zarządu mogą brać udział w obradach zarządu z głosem doradczym, o ile zaś na wezwanie przewodniczącego zastępują nieobecnych członków zarządu, to przysługuje im na równi z innymi członkami zarządu głos decydujący. Dla ważności uchwał potrzebna jest obecność włącznie z przewodniczącym więcej, niż połowy członków względnie ich zastępców: uchwały powzięte przez zarząd, zwołany w drugim terminie nie później jednakże, niż w ciągu tygodnia z tym samym porządkiem obrad, mają moc obowiązującą bez względu na ilość obecnych. Na zebraniach zarządu przysługuje przewodniczącemu i członkom zarządu prawo jednego głosu; uchwały przechodzą prostą większością głosów, a w razie równego podziału głosów rozstrzyga głos przewodniczącego.

Obrady zarządu są protokułowane, a uchwały zapisywane w przeznaczonej do tego celu księdze i dokumentowane każdorazowo podpisami obecnych.

10. Zarząd zastępuje spółkę w sądzie i poza sądem i posiada prawa ustawowego zastępcy spółki. Pozatem do zakresu działania zarządu należy:

a) wykonywanie uchwał walnego zgromadzenia członków spółki,

b) zorganizowanie i przeprowadzenie zamierzanych meljoracyj w myśl postanowień § 8 p. b) walnego zgromadzenia członków spółki i zgodnie z zatwierdzonemi planami,

c) nadzór nad wykonaniem robót i należytem utrzymaniem wykonanych urządzeń,

d) obliczanie ilości głosów przysługujących poszczególnym członkom spółki i rozkład kosztów i ciężarów, powstałych z tytułu wykonania i utrzymania urządzeń spółki stownie do par. 12 statutu oraz ściąganie przypadających na członków należności,

e) regulowanie rachunków, prowadzenie kasy i księgowości ewentualnie w miarę potrzeby przez osobnego urzędnika na podstawie uchwały walnego zgromadzenia,

f) wyznaczanie członka komisji rewizyjnej,

g) przedkładanie ksiąg, rachunków, umów i t. p. dla kontroli właściwym władzom oraz komisji rewizyjnej spółki,

h) decydowanie za zgodą władzy nadzorczej w sprawie przyłączenia względnie wyłączenia poszczególnych gruntów ze spółki,

i) rejestrowanie zmian zaszłych w posiadaniu gruntów włączonych do spółki,

k) przygotowywanie wniosków na walne zgromadzenie członków spółki,

l) zwoływanie w razie potrzeby lub na pisemne żądanie $^1/_3$ członków walnych zgromadzeń członków spółki, a przynajmniej jeden raz do roku najdalej do końca lutego w celu przedłożenia sprawozdania i rachunków z wykonanych robót bilasu preliminarza budżetowego oraz sprawozdania komisji rewizyjnej,

m) dostarczenie w myśl art. 160 ustawy wodnej kasie skarbowej wykazów, potrzebnych do ściągnięcia składek na umorzenie ewentualnych pożyczek ze Skarbu Państwa, z funduszów samorządowych lub z publicznego zakładu kredytowego upoważnionego statutem do udzielania takich pożyczek.

Zarząd przedkłada szczegółowe plany przed rozpoczęciem robót władzy nadzorczej celem zatwierdzenia i uzyskania w razie potrzeby pozwolenia wodno - prawnego w myśl postanowień ustawy wodnej.

11. Do zakresu działania przewodniczącego zarządu należy:

a) przewodniczenie walnemu zgromadzeniu członków spółki,

b) zwoływanie i przewodniczenie na zebraniach zarządu spółki,

c) dokonywanie zgodnie z uchwałami zarządu spółki, tranzakcyj kupna materjałów budowlanych i zawieranie umów z dostawcami i przedsiębiorcami w ramach uchwalonego preliminarza budżetowego,

d) wydawanie w porozumieniu z zarządem rozporządzeń w celę regulowania zgodnie z projektem wspólnego użytkowania urządzeń spółki, a także rozporządzeń, mających na celu utrzymanie tych urządzeń w sprawności i wydawanie ew. przepisów wykonawczych,

e) opracowywanie bilansu i budżetu rocznego dla przedłożenia zarządowi,

f) rozsyłanie ustanowionych przez zarząd wykazów opłat oraz dopilnowywanie terminowego wpłacania należnych sum do kasy spółkowej,

g) nadzór nad czynnościami urzędników spółki i dokonywanie rewizji kasy przynajmniej 2 razy do roku,

h) załatwianie korespondencji i podpisywanie dokumentów, ogłoszeń, wezwań it.p. spółki,

i) występowanie wobec władz i urzędów w sprawach spółki,

k) nadzór nad wykonywaniem i należytem utrzymaniem wykonanych urządzeń spółki,

l) decydowanie w sprawie nieznacznych zmian projektu, bez naruszenia jednak zasad projektu, w ramach zatwierdzonego kosztorysu,

m) wykonywanie innych postanowień i uchwał zgromadzenia członków i zarządu spółki.

12. Do pokrywania kosztów budowy i utrzymania w należytym stanie urządzeń spółkowych oraz do regulowania ciężarów spółki obowiązani są członkowie spółki w stosunku do wielkości otrzymanych przez nich z urządzeń spółki korzyści*).

Koszty zawiązania spółki, wykonania studjów i opracowania projektów, sumy wydatkowane przez członków zarządu przy dokonywaniu przez nich czynności i t. p. wydatki na cele spółki o charakterze ogólnym obciążają wszystkie grunty włączone do spółki, a wielkości przypadających stąd na poszczególnych członków opłat, oblicza się w stosunku do posiadanego przez każdego z nich włączonego do spółki obszaru.

I*). Wielkości przypadających na poszcze-

*) Z czterech przytoczonych poniżej tego ustępu pozycyj (I, II, III i IV) należy przy układaniu statutu pominąć te, które w danym wypadku nie mają zastosowania.

gólnego członka spółki opłat z tytułu przeprowadzenia urządzeń drenarskich (za wyłączeniem rowów odpływowych) oblicza się w stosunku powierzchni jego gruntów objętej drenowaniem.

II. Opłaty z tytułu wykonania rowów odpływowych obciążają te grunty spółki, z których wody temi rowami są odprowadzane, przyczem wielkość opłat dla poszczególnych właścicieli tych gruntów ustala się w stosunku do posiadanego przez nich w obrębie tych gruntów obszaru.

III. Opłaty z tytułu osuszania gruntów rowami obciążają wyłącznie te grunty spółki, na które wykonywane rowy wywierać mogą wpływ dodatni, przyczem wielkości opłat dla poszczególnych właścicieli są obliczane w stosunku do posiadanego przez każdego z nich w obrębie tych gruntów obszaru.

IV. Opłaty z tytułu wykonywania urządzeń nawodniających obciążają wyłącznie te grunty spółki, które bezpośrednio nawodnieniom podlegają, przyczem wielkości przypadających na poszczególnych członków opłat oblicza się w stosunku do posiadanego w obrębie nawodnianych gruntów obszaru z uwzględnieniem wskazanych w projekcie różnic w działaniu nawodnienia zależnie od rodzaju nawodnienia, tudzież jakości i ilości doprowadzonej wody.

13. Członkowie spółki winni wnosić opłaty do kasy spółki w oznaczonym przez zarząd terminie. Niestosowanie się do tego uprawnia zarząd po bezskutecznem ponownem wezwaniu do ściągnięcia przymusowego zaległych opłat w drodze administracyjnej.

14. Pierwsze walne zgromadzenie członków spółki po jej zawiązaniu zwołuje w celu dokonania wyboru zarządu i jego przewodniczącego władza nadzorcza, sporządzając w tym celu obliczenie wartości głosów dla każdego z członków na podstawie przewidzianych korzyści z urządzeń spółki.

Następne walne zgromadzenie zwołuje zarząd w myśl art. 10 niniejszego statutu w ciągu miesiąca po otrzymaniu szczegółowego projektu w celu ponownego dokonania wyborów na podstawie dokładnego obliczenia wartości głosów członków spółki.

15. Członkowie spółki nie mogą czynić przeszkód ani utrudnień przy wykonywaniu prac przygotowawczych i robót przy budowie i utrzymaniu urządzeń spółkowych na ich gruntach. Również nie mogą sprzeciwiać się w razie zachodzącej potrzeby usuwania znajdujących się na ich posiadłościach drzew, krzewów, kamieni i t. p. przyczem przysługuje poszkodowanym prawo żądania od spółki wynagrodzenia za poczynione im wskutek tego straty i szkody.

Dla zabezpieczenia trwałości i prawidłowego działania urządzeń spółki wzbronione jest pojenie i paszenie inwentarza w rowach spółkowych, przejeżdżanie i przechodzenie lub przepędzanie inwentarza przez rowy poza miejscami do tego przeznaczonemi (mosty, przepusty, kładki, brody) oraz wszelkiego rodzaju samowolne czynności na urządzeniach spółki (odkopywanie drenów, zatrzymywanie wody w rowach i t. p.).

Wejście inwentarza oraz uprawianie gruntów w miejscach, które według projektu są od tego wyłączone, jest wzbronione.

Winni nieprzestrzegania powyższych przepisów obowiązani są do wynagrodzenia szkód, jakie spółka poniesie, przyczem przewodniczącemu przysługuje prawo dokonywania potrzebnych napraw na koszt winnych.

16. Dla kontrolowania urządzeń spółki oraz dokonywania kontroli działalności zarządu spółki w szczególności badania ksiąg, umów, rachunków, sprawdzania kasy i zamknięć rocznych powołana jest komisja rewizyjna.

Komisja rewizyjna składa się z 4 członków i 2 zastępców, wybranych przez walne zgromadzenie na lat . . z pomiędzy członków spółki oraz jednego członka zarządu.

Członków Komisji z poza zarządu wybiera walne zgromadzenie większością głosów obecnych, z zarządu wchodzi do komisji 1 członek, wyznaczony przez zarząd.

Komisja rewizyjna obowiązana jest skontrolować 2 razy do roku urządzenia spółki i przynajmniej raz do roku skontrolować całą działalność zarządu i zdać sprawozdanie z czynności na dorocznem zgromadzeniu członków.

W czynnościach komisji przy kontroli działalności zarządu członek komisji, będący równocześnie członkiem zarządu, nie ma głosu stanowczego.

O spostrzeżonych nadużyciach Komisja obowiązana jest powiadomić niezwłocznie przewodniczącego zarządu oraz władze nadzorcze.

17. O ile spółka korzysta z pomocy finansowej Państwa lub ciał samorządowych, to w zarządzie i walnem zgromadzeniu spółki brać będą z mocy art. 140 ustawy wodnej udział przedstawiciele władzy państwowej i samorządowej z prawem sprzeciwu co do niezgodnej z interesami Państwa lub samorządu działalności spółki.

18. Ogłoszenia zarządu, dotyczące członków spółki, wywieszane być mają u przewodniczącego zarządu, zastępcy przewodniczącego i u *sołtysa wsi**) w miejscu do ogłoszeń przeznaczonem, widocznem i dla każdego dostępnem.

Zwołanie walnego zgromadzenia członków wraz z podaniem terminu i porządku obrad musi być ogłoszone przynajmniej na tydzień przed terminem zebrania; również na tydzień naprzód obowiązany jest powiadomić pisemnie przewodniczący zarządu władzę nadzorczą o zwołaniu zgromadzenia członków z podaniem terminu i porządku obrad.

Ogłoszenia, dotyczące spółki, a mające na celu powiadomienie o danym przedmiocie szerszego ogółu, czynione są w miejscowym dzienniku wojewódzkim urzędowym i według uznania zarządu, w innych pismach. Ogłoszenia podpisuje przewodniczący spółki.

19. Spory w sprawach spółki mogą być za zgodą obu stron rozstrzygane przez sąd polubowny, o ile ustawa tego nie wyklucza.

Sąd polubowny składa się z przewodniczącego i dwu członków jako sędziów. Każda ze stron wyznacza swego sędziego, sędziowie zaś wybierają przewodniczącego sądu polubownego,

*) Dla miejscowości, gdzie urzędów sołtysów niema, a funkcje sołtysów sprawują naczelnicy gmin, należy w statucie zamieścić zamiast „u sołtysa wsi" — „u naczelnika gminy".

w razie braku zgody i niedojścia do skutku wyborów, przewodniczącego wyznacza władza nadzorcza.

Protokuły obrad sądu polubownego oraz wyroki są zapisywane w przeznaczonej do tego księdze, przechowywanej u przewodniczącego spółki i podpisywane przez członków sądu.

20. Dla nadzoru nad urządzeniami technicznemi spółki zarząd na mocy uchwały walnego zgromadzenia lub na żądanie władzy nadzorczej przyjmuje technika meljoracyjnego.

Załącznik Nr. 6.

Wzory obliczania udziału i stosunku głosów członków Spółki.

a) Przykład I.

Obszar objęty projektem meljoracyjnym wynosi 400 ha powierzchni gruntów należących do 5 właścicieli.

Koszta meljoracji tego obszaru wedle kosztorysu wynoszą 40,000 zł.

Poszczególni właściciele posiadają: 1) 30 ha, 2) 50 ha, 3) 90 ha, 4) 100 ha, 5) 130 ha.

Według projektu korzyść meljorowania 1 ha będzie jednakowa, a temsamem i obciążenie każdego ha winno być jednakie.

Ponieważ według kosztorysu koszta meljoracji wyniosą 40,000 zł., więc obciążenie 1 ha wynosi 100 zł., zatem na poszczególne grunta wypadnie: 1) 3000 zł., 2) 5000 zł., 3) 9000 zł., 4) 10000 zł., 5) 13000 zł.

b) Przykład II. (Porównaj część II Przykład 1).

Obszar objęty projektem meljoracyjnym wynosi 142 ha gruntu. Jedna część (klasa A.) tego obszaru o powierzchni 90 ha znajduje się w gorszych warunkach (bardziej podmokłe), druga część obszaru (klasa B), w warunkach lepszych.

Celem rozliczenia kosztów czyli udziałów dla poszczególnych członków spółki należy odnośne powierzchnie gruntów w danej klasie pomnożyć przez koszt meljoracji 1 ha.

Jeżeli przyjmiemy, że koszta meljoracji 1 ha gruntów tych klas A. wyniosą 505 zł. 68 gr., zaś gruntów klasy B. 353 zł. 62 gr. otrzymamy następujące wyniki:

Skoro do I klasy należą 4 własności gruntowe o powierzchniach 1) 15 ha, 2) 24 ha, 3) 18 ha, 4) 33 ha, zaś do klasy II należą dwie własności o powierzchni 1) 7 ha, 2) 45 ha, otrzymamy jako wynik następujący koszt meljoracji względnie udział w ciężarach dla 1) 7,585 zł. 20 gr., 2) 12.136 zł. 32 gr., 3) 9.102 zł. 24 gr., 4) 16,687 zł. 44 gr., 5) 2.475 zł. 34 gr. i 6) 15.912 zł. 90 gr.

c) Przykład III.

Obszar objęty projektem wynosi 124 ha gruntu stanowiącego własność 10-ciu członków spółki.

Grunta te znajdują się w dwu odmiennych warunkach wodnych (dwie klasy) określonych w drugim przykładzie część II niniejszego pouczenia.

Koszt meljoracji wyniesie według kosztorysu 20.250 zł.

Grunta klasy I mogą być zmeljorowane kosztem 216 zł. 97 gr. 1 ha, klasy II 120 zł. 54 gr.

Ponieważ członkowie spółki są właścicielami gruntów znajdujących się w obu klasach, z których poszczególne powierzchnie wyrażone są w drugim przykładzie części II niniejszego pouczenia otrzymamy przez pomnożenie tych powierzchni przez koszt meljoracji 1 ha stosunek udziału w ciężarach meljoracji, a mianowicie dla poszczególnych własności w I i II klasie dla:

			łącznie
1)	2 × 216,97 =	433,94 zł.	
	5 × 120,54 =	602,70 „	1036,61 zł.
2)	5 × 216,97 =	1084,85 zł.	
	5 × 120,54 =	602,70 „	1687,50 „
3)	1 × 216,97 =	216,97 „	
	8 × 120,54 =	964,32 „	1181,24 „
4)	12 × 216,97 =	2603,64 „	
	4 × 120,54 =	482,16 „	3085,72 „
5)	5 × 216,97 =	1084,85 „	
	0 × 120,54 =	0 „	1084,83 „
6)	7 × 216,97 =	1518,79 „	
	14 × 120,54 =	1687,56 „	3206,24 „
7)	0 × 216,97 =	0 „	
	4 × 120,54 =	482,16 „	482,12 „
8)	6 × 216,97 =	1301,82 „	
	11 × 120,54 =	1325,94 „	2627,68 „
9)	8 × 216,97 =	1735,76 „	
	14 × 120,54 =	1687,56 „	3423,21 „
10)	9 × 216,97 =	1952,73 „	
	4 × 120,54 =	482,16 „	2434,76 „
		20250,61 zł.	20250,00 zł.

Różnicę 61 gr, otrzymaną w kolumnie drugiej rozdzielono proporcjonalnie zmniejszając o kilka groszy ostateczne obciążenie przypadające na każdego członka spółki z tytułu projektowanych meljoracji.

Według zasady, że każdemu członkowi spółki przysługuje prawo przynajmniej jednego głosu, po przyjęciu za podstawę obliczenia stosunku głosów najniższego udziału w ciężarach spółki z przykładu I t. j. 3000 zł. otrzymamy stosunek dla 1/1 głos, 2/2 głosy, 3/3, głosy, 4/3 głosy, 5/4 głosy.

Gdy do spółki należy ponad dwu członków żaden z nich nie może posiadać ponad 2/5 wszystkich głosów,

W danym wypadku powyższa okoliczność nie zachodzi, albowiem suma głosów wynosi 13.

Odnośnie do 4 właściciela otrzymamy przy obliczaniu głosów ułamek t. j. 1000 odrzuca się ponieważ jest mniejszy od połowy udziału (statut). Identycznie obliczyć można stosunek głosu w dwuch pozostałych przykładach (II i III).

Z uwagi na okoliczność, że wykazanie miary korzyści i udziału w ciężarach spółki należy do obowiązków technika projektodawcy odnośne przykłady podano poniżej w części II.

Załącznik Nr. 7.

Wzór na delegowanie specjalnego Komisarza

Starostwo w . . . . . Data . . . . . .
L. . . .

Do

P. . . . .
. . . .
w . . . .

Na zasadzie art. 211 ustawy wodnej mianuję P. . . . . . specjalnym Komisarzem do przeprowadzenia postępowania oraz rozprawy z uczestnikami na miejscu w sprawie zawiązania Spółki wodnej w . . . . . Protokół rozprawy wraz z dowodami terminowego i formalnego jej ogłoszenia, wyłożenia w miejscu oznaczonem w wezwaniu do publicznego wglądu projektu statutu i aktami przedmiotowymi, tudzież dowodem ewentualnie zarachowanych przez wnioskodawców kosztów podróży i djet przedłoży miPan w terminie do . . . .

Starosta:

Załącznik Nr. 8.

Wzór na zarządzenie pokrycia kosztów podróży i djet komisarza.

Starostwo w . . . . . Data . . . . . .
L. . . .

Do

Urzędu gminnego

w . . . .

W związku z podaniem o zawiązanie Spółki wodnej w . . . . polecam wezwać . . . . jako pełnomocników uczestników meljoracji do złożenia w Kasie Skarbowej w . . . . kwoty . . . tytułem zaliczki na rachunek kosztów podróży i djet specjalnego Komisarza i przedłożyć Starostwu pokwitowanie w terminie do . . . .

Starosta:

Załącznik Nr. 9.

Wzór na Zarządzenie rozprawy.

Starostwo . . . . . . data . . . . .
L. . . .

Do

Urzędu gminnego

w . . . .

W związku z podaniem wniesionem przez . . . . w sprawie zawiązania spółki wodnej w . . . . . . mającej na celu . . . . polecam wezwać zainteresowanych mieszkańców właścicieli gruntów wsi . . . . najpóźniej na tydzień przed terminem rozprawy, ażeby w dniu . . . . godz. . . . jawili się do rozprawy z wyraźnem zastrzeżeniem, że niejawiących się albo niegłosujących uważać się będzie za zgadzających się z większością.

Do przeprowadzenia rozprawy deleguję w charakterze Specjalnego Komisarza . . . . . .

Zarazem polecam Urz. Gm. wyłożyć w kancelarji Urzędu dołączony projekt statutu na 8 dni przed dniem rozprawy do publicznego wglądu i o tem w wezwaniu do rozprawy zawiadomić zainteresowanych podając miejsce i czas wyłożenia.

Dowody wezwania do rozprawy, doręczenia zawiadomień i dowody wyłożenia projektu statutu do publicznego wglądu złoży Urz. Gm. do rąk Komisarza w dniu rozprawy.

W końcu polecam Urz. Gm. wezwać (nazwisko właściciela podwody) . . . . do przysłania w dniu . . . . . . godz. . . . podwody do (miejscowość) . . . . po Komisarza celem przewiezienia go na miejsce rozprawy.

Starosta:

Wzór Nr, 10. Protokuł rozprawy

w sprawie zawiązania spółki wodnej w (wioska) . . . . gmina . . . . . . powiat . . . .

Po stwierdzeniu formalności związanych z rozpisaniem rozprawy i wyłożeniem projektu statutu spółki do wglądu, przystąpił delegowany przez Starostwo w . . . . przy współudziale Inżyniera . . . . jako znawcy technicznego, do udzielenia wyjaśnień co do projektu technicznego, na podstawie którego ma zawiązać się mająca spółka przeprowadzić meljorację gruntów tym projektem objętych.

Po wyrażeniu przez uczestników zgody na wykonanie tego projektu przystąpił Komisarz do powzięcia uchwały co do zawiązania Spółki. 1) Uczestnicy jednogłośnie uchwalają zawiązać spółkę wodną lub 2) Z uczestników w ilości 800 ha, o czystym dochodzie 4000 zł., opowiedziało się za zawiązaniem spółki 500 ha, o dochodzie 3000 zł., przeciw zawiązaniu 300 ha, o dochodzie 1000 zł., (zbędną alternatywę pominąć). Wobec tego, że większość uczestników obliczona tak według gruntów, jak i dochodu, oświadczyła się za zawiązaniem Spółki, spółka została zawiązana.

Nieobecnych uznaje się za zgadzających się z uchwałą większości.

Z uwagi na to, że zamierzone przedsiębiorstwo może być przeprowadzane tylko w drodze utworzenia spółki i korzyści z przedsiębiorstwa przewyższają ciężar, jaki mają ponosić sprzeciwiający się właściciele gruntów objętych projektem, Komisarz przystąpił do wywołania uchwały w sprawie zastosowania przymusu przystąpienia do spółki sprzeciwiających się.

Z obecnych którzy stawili się do głosowania w wyznaczonym terminie opowiedziało się na 4000 zł. czystego dochodu, za zastosowaniem przymusu 3000 zł. przeciw . . . . 1000 zł. Wobec wyniku sprzeciwiający się zostali uchwałą większości przymusowo wcieleni do spółki.

Wynik powyższy podał Komisarz do wiadomości obecnych zainteresowanych.

Następnie przystąpił Komisarz do powzięcia uchwały w sprawie projektu statutu spółki.

Wynik głosowania jak powyżej 3000 zł. dochodu za 1000 zł. dochodu przeciw.

Projekt statutu został przyjęty uchwałą większości z tem, że udział w ciężarach ustalono wedle miary korzyści, oraz że na każde 100 zl. dochodu przypada 1 głos, 2) jednogłośną uchwałą obecni interesowani postanowili pokryć kosztorys przedsiębiorstwa jednakowym udziałem w wysokości po 50 zł. od 1 ha (zbędną alternatywę pominąć).

Wnioskodawcy wystąpili z żądaniem pokrycia względnie zwrotu przez spółkę wszelkich wydatków przez nich poniesionych.

Po odczytaniu protokułu i stwierdzeniu, że tak co do treści jak i sposobu przeprowadzenia rozprawy nie podniesiono i nie zapowiedziano żadnych zarzutów — ogłosił Komisarz rozprawę za ukończoną. Na tem protokuł zakończono i podpisano.

Data . . . . . ,

Podpisy: (Komisarza, wnioskodawców ewentualnie protokulanta i pełnomocników).

Wzór Nr. 11.

Obliczenie większości w sprawie zawiązania spółki wodnej.

Przykład I.

Obszar objęty projektem wynosi 1000 ha o czystym dochodzie 6000 zł.

Na zebraniu reprezentuje uczestników 800 ha powierzchni o 4000 zł. czystego dochodu.

Oświadcza się za zawiązaniem spółki 500 ha o 3000 zł., przeciw 300 ha 1000 zł.

Obliczenie wykazało większość uczestników za zawiązaniem spółki tak według powierzchni jak i dochodu.

Nieobecnych uczestników uważa się za zgadzających się z większością.

Przykł. 2. Obszar objęty projektem: 1000 ha o 2000 zł. dochodu czystego,

reprezentuje uczestników 600 ha powierzchni o 100 zł. czystego dochodu,

oświadcza się za zawiązaniem 260 ha powierzchni o 500 zł. czystego dochodu,

przeciw zawiązaniu . . . 250 . . . 300 zł. czystego dochodu,

wstrzymało się od głosowania 90 ha . 200 zł. większość za zawiązaniem: niegłosujących uważa się za zgadzających się z większością ad 1 i 2 konieczna uchwała obecnych co do przymusowego wcielenia do spółki sprzeciwiających się.

Przykł. 3. Obszar.

	1000 ha	8000 zł. dochodu
uczestn.	800 „	5000 „ „
za	600 „	2000 „ „
za	200 „	3000 „ „

z zestawienia wynika, że większość według obszaru oświadczyła się za zawiązaniem lecz równocześnie większość według dochodu przeciw zawiązaniu.

Zawiązanie spółki nie doszło do skutku. O ile zachodzą pewne dane, że żadne usiłowania niedoprowadzą do zawiązania spółki dobrowolnej, zaś w danym razie za odwodnieniem gruntów w tej miejscowości przemawia interes dobra publicznego, winien komisarz po stwierdzeniu tego faktu w protokule przesłuchać interesowanych tak co do warunków utworzenia spółki przymusowej, jak i co do statutu. Czynności z tem związane, i wynik należy ujawnić w protokule.

Starosta po otrzymaniu akt takiej sprawy winien przedłożyć je Urzęd. Woj. z wnioskiem zawiązania spółki przymusowej i wydania dla niej statutu (j. n. p. ponowna rozprawa poprzedzona propagandą i t. p.)

Wzór Nr. 12.

Obliczanie głosów współwłaścicieli.

przy 1) uchwale zawiązującej spółkę:

obecnych . . . . 5 współ. 15 ha obszaru gruntu dającego dochód 50 zł. w równej części.

Za zawiązaniem spółki oświadczyło się trzech współwłaścicieli reprezentujących 9 ha o dochodzie 30 zł.,

przeciw zawiązaniu 2 współwłaścicieli reprezentujących 6 ha o dochodzie 20 zł.

Wobec oświadczenia się większości za zawiązaniem uważa się obszar uczestniczący 15 ha i dochód 50 zł. za oddane za zawiązanie spółki wodnej.

2) przy uchwale co do projektu statutu obecnych 5 współwłaścicieli obszaru dającego 50 zł. czystego dochodu w równej części,

3 współwłaśc. reprez. 30 zł. oświadcza się za projektem,

2 współwłaśc. reprez. 20 zł. oświadcza się przeciw.

Wobec większości za projektem uważa się 50 zł. czystego dochodu oddanych za przyjęciem projektu.

Wzór Nr. 13.

Zarządzenie Starostwa w sprawie utworzenia (ukonstytuowania) zarządu spółki.

Starostwo w . . . . Data . . . .

L. . . . .

Do

Urzędu Gminnego

w . . . . . . , . .

W związku z uchwałą powziętą w dniu . . . . . . , . . . w sprawie zawiązania spółki wodnej w . . . . . . przesyłam w załączeniu 2 egzemplarze zatwierdzonego statutu tej spółki, celem doręczenia pełnomocnikom za dowodem odbioru, z tem, że trzeci egzemplarz projektu został dołączony do księgi wodnej.

Zarazem polecam wezwać pełnomocników do zwołania walnego zebrania członków Spółki w terminie od dnia . . . celem dokonania wyboru i ukonstytuowania zarządu stosownie do postanowień zawartych w statucie przy współudziale delegowanego w tym celu przedstawiciela Starostwa jako władzy nadzorczej. (Wzór Nr. 15). Sprawozdanie o wykonaniu niniejszego zarządzenia wraz dowodem doręczenia statutu i

odpisem protokułów dotyczących zatwierdzenia wyboru przewodniczącego i tegoż zastępcy, przedłoży mi Urząd Gminny w terminie do dnia . . . .

Starosta:

Wzór Nr. 14.

Zatwierdzenie wyborów Zarządu Spółki.

Starostwo w . . . . Data . . . .

L. . . , ...

Do
Urzędu Gminnego
w . . . .

Przyjmując do wiadomości treść protokułu walnego zgromadzenia z dnia . . . . . przedłożonego mi w odpisie sprawozdaniem z dnia . . . . w sprawie ukonstytuowania zarządu spółki w . . . . . dotyczącego wyboru p. . . . . na przewodniczącego, zaś p. . . . . na zastępce przewodniczącego spółki polecam Urzędowi gm. wezwać zarząd spółki do wniesienia do Starostwa podania o uregulowanie w drodze postępowania wodnoprawnego stosunków prawnych pozostających w związku z odpływem i przyjęciem wody odpływowej z terenu zmeljorowanego. (Wzór № 16). Po uzyskaniu prawomocnego orzeczenia będzie mogła spółka wystąpić do Państwowego Banku Rolnego w Warszawie o udzielenie jej pożyczki na przeprowadzenie robót meljoracyjnych. Równocześnie należy zwrócić uwagę, że aż do czasu uzyskania odnośnego zezwolenia Starostwa winien zarząd wstrzymać się od wszelkich prac, mogących naruszyć prawa osób trzecich.

O powyższem polecam zawiadomić interesowanych, doręczając przewodniczącemu i temuż zastępcy przyległe legitymacje za pokwitowaniem.

W końcu należy zalecić zarządowi, by zaopatrzył się w książki dla dziennika podawczego, protokułu zebrań walnych, posiedzeń zarządu, komisji rewizyjnej wreszcie książki kasowe i pieczęć „Spółka wodna w . . . . . (wieś—gmina—powiat)". Książki te winien zarząd przedłożyć Starostwu do zatwierdzenia. Sprawozdanie o wykonaniu wraz z dowodami doręczenia i ogłoszenia treści niniejszego zarządzenia przedłoży Urząd gminy w terminie do dnia . . . . . .

Starosta:

Wzór Nr. 15.

protokuł walnego zebrania członków spółki wodnej w . . . . . powiat . . . . . odbytej w dn. . . . . 192 . . w sprawie wyboru i ukonstytuowania zarządu spółki.

Zebranie otworzył delegowany przedstawiciel Starostwa w . . . . p. . . . . . oświadczając, że spółka wodna dla meljoracji gruntów w . . . . pod nazwą „Spółka Wodna" w . . . . . . została zatwierdzona wraz z statutem jej decyzją Starostwa z dnia . . . . . . 192 . . r.

Stwierdziwszy, że do spółki należy (ilość) . . . . członków, przedstawiających (obszar) . . . ha, zaś na zebraniu obecnych jest (ilość) . . . . członków, przedstawiających (obszar) . . . ha gruntów zaliczonych do spółki, przedstawiciel władzy uznał, że zgodnie z brzmieniem art. (7) statutu (wzorowego) spółki, zwykłe uchwały zebrania odbywającego się w (pierwszym czy drugim) terminie, powzięte większością głosów, unormowanych wedle stosunku udziału w ciężarach członków spółki, będą miały moc wiążącą dla wszystkich członków spółki.

Po ustaleniu i wciągnięciu na oddzielną listę tak określonego prawa głosów poszczególnych członków spółki, zebranie przystąpiło do wyboru Zarządu i Komisji Rewizyjzej.

Do Zarządu powołano p. (nazwisko) . . . na przewodniczącego (ilość) . . głosami, p. (nazwisko) . . na zastępcę przewodniczącego (ilość) . . głosami, na członków pp. (nazwiska) . . . . na zastępców pp. (nazwiska) . . . . Do Komisji Rewizyjnej wybrano pp. [nazwiska] . . . .

Zarazem walne zebranie rozpatrzyło i przyjęło do zatwierdzającej wiadomości, projekt meljoracji, oraz kosztorys robót i po zaznajomieniu się z warunkami zawartymi w obwieszczeniu Min. Rol. z 1.VII 1925 (Monitor Polski № 232 z 7.X 1925), na jakich Państwowy Bank Rolny udziela pożyczki z państwowego funduszu kredytu na meljoracje rolne, powzięło . . . głosami następujące uchwały:

1) Wykonać roboty objęte projektem meljoracji, w ciągu . . . lat (roku) według szczegółowego rozplanowania jakie ustali Zarząd Spółki i przystąpić do wykonania robót skoro tylko uzyskane zostaną środki na ten cel możliwie w . . . . 192 r.

2) Zaciągnąć na przeprowadzenie zaprojektowanych meljoracji pożyczkę w państwowym Banku Rolnym, z państwowego funduszu kredytu na meljoracje rolne, w wysokości do sumy . . . . zł. (słownie . . . złotych), przewidzianej kosztorysem do projektu, opracowanego przez (określenie wykonawcy projektu), który posłużył za podstawę do zawiązania spółki — na warunkach i w ratach, jakie ustali Państwowy Bank Rolny i upoważnić Zarząd do podniesienia pożyczki tej i podpisania odnośnego skryptu dłużnego.

3) Polecić Zarządowi: a) lokować pieniądze, podnoszone z P. B. R, do czasu wydatkowania ich w (powiat. Kasie pożyczkowej), b) zakupić niezwłocznie po otrzymaniu pożyczki potrzebne materjały, c) nadzór techniczny nad wykonaniem robót powierzyć . . . . . .

Data . . . .

Podpisy:

Wzór № 16.

Podanie spółki w sprawie uregulowania stosunków prawnych w związku z odpływami wody z terenu zmeljorowanego.

Spółka wodna w . . . . . . Data . . . .
L. . . . .

Do
Starostwa
w . . . .

W sprawie uregulowania odpływu wody.

Zarząd Spółki prosi Starostwo o zarządzenie postępowania wodno-prawnego w sprawie uregulowania stosunków prawnych w związku z odpływem i przyjęciem wody z terenu spółki objętego projektem meljoracyjnym.

Wzór Nr. 17.

Podanie do Banku Rolnego o udzielenie pożyczki dla spółki wodnej.

Spółka wodna w . . . . . . Data . . . .
gm. pow. . . . .

Do
Państwowego Banku Rolnego
w Warszawie.

Podanie o pożyczkę z państwowego funduszu kredytu na meljoracje rolne.

Podpisany Zarząd Spółki . . . . prosi o udzielenie pożyczki na przeprowadzenie meljoracji gruntów objętych spółką o obszarze . . . . ha rowami otwartymi (drenowaniem) w wysokości zł. . . . . . co stanowi % % drenowanie 70%, rowami otwartymi 50% sumy kosztu, przewidzianego w kosztorysie na zł. . . . .

Termin spłaty pożyczki ustalić po . . . . latach (na drenowanie zależnie od jakości gleby od 6 — 9 lat rowami na 6 lat).

Wypłatę pożyczki rozłożyć na 3 raty, ustalając płatność:
1-ej raty w sumie . . zł. w miesiącu . . 192 r.
2-ej raty w sumie . . zł. w miesiącu . . 192 r.
3-ej raty w sumie . . zł. w miesiącu . . 192 r.

Jednocześnie zobowiązuje się Zarząd spółki do: a) użycia pożyczki, jaka będzie przyznaną, wyłącznie i całkowicie na przewidziane w projekcie meljoracje, b) przystąpienia do meljoracji (wzgl. zakupu potrzebnych materjałów), najdalej w ciągu miesiąca od otrzymania pierwszej raty, c) wykonania meljoracji zgodnie z przyjętym przez P.B.R. projektem i przepisami technicznemi Ministerstwa Rolnictwa d) niewystępywanie przez członków spółki o jakiekolwiek odszkodowania za zniszczone plony, w wypadku wykonywania robót meljoracyjnych przed zbiorem plonów z pola.

Roboty meljoracyjne wykonywane będą przez . . . .

Załączniki podania:

1) Projekt techniczny zawierający:
a) plany (rysunki), b) objaśnienie, c) kosztorys w dwuch egzemplarzach, d) wykaz gruntów objętych projektem meljoracyjnym. Wzór № 21
2) Plan wykonania zamierzonych robót z oznaczeniem okresów czasu w których mają być rozpoczęte i wykonane.
3) Zezwolenie władzy wodnej (Starostwa) na wykonanie robót i odprowadzenie wody przez wykonanie urządzeń wymagających zezwolenia, które władza wodna wydaje na podstawie wyniku przeprowadzonego dochodzenia wodno-prawnego np. na odprowadzenie wody z meljorowanych gruntów przez obce grunta, lub do zbiorników stanowiących własność osób trzecich,
4) statut spółki,
5) odpis protokułu z posiedzenia wodnego zgromadzenia w dniu . . . . . . , . i odpis,
6) protokuł zebrania Zarządu . . . . . . w sprawie zaciągnięcia pożyczki, (Wzór Nr. 20).
7) Zezwolenie władzy nadzorczej, sprawującej kontrolę nad spółką (Starostwa) na zaciągnięcie pożyczki.

Pieczęć Data . . . . . .

Przewodniczący Zarządu
Spółki

Adres pocztowy spółki . . . .
„ telegraficzny . . . .
Stacja ruchu pasażerskiego . . . .

Wzór Nr. 18.

Legitymacja dla Przewodniczącego Zarządu spółki.

Starostwo w . . . . . Data . . . . .
L. . . .

Zaświadczenie.

Starostwo jako władza nadzorcza spółki wodnej w . . . . gmin. . . . . pow. . . . . zaświadcza, że p. . . . . zamieszkały w . . . . . . jest przewodniczącym zarządu tejże spółki wybranym przez walne zebranie członków spółki w dniu . . . . . . 192 . . na okres . . . lat od daty zatwierdzenia t. j. od dnia . . . .

Pieczęć Starosta

Wzór Nr. 19.

Zaświadczenie (klauzula) Starostwa na podaniu do Banku Rolnego.

Starostwo w . . . . Data . . . .
L. . . . .

Do
Państwowego Banku Rolnego
w Warszawie.

Przesyłając nadesłane mi przez Zarząd Spółki wodnej w . . . . podanie wraz 6 załącz-

nikami proszę o przyznanie pożyczki w kwocie o jaką spółka występuje, możliwe najrychlejsze asygnowanie pierwszej raty i równoczesne zawiadomienie o tem Starostwa.

Zarazem stwierdzam, że jak wynika z odpisu przyległego orzeczenia wszelkie kwestje prawne w związku z swobodnym odpływem i przyjęciem wód z terenu objętego projektem meljoracyjnym gruntów spółki zostały prawomocnie uregulowane na podstawie postępowania wodnoprawnego przeprowadzonego w myśl postanowień części 6 ustawy wodnej z 1922 r.

Starosta:

Wzór Nr. 20.

Protokuł zebrania zarządu spółki wodnej

w . . . . gm. . . . . . . pow. . . . . odbytego w dniu . . . . 192 . r. w . . .

Zebranie odbyło się pod przewodnictwem p. . . . . przy udziale członków zarządu p.p. . . . . Zarząd powziął następujące uchwały:

I. Zwrócić się do Państwowego Banku Rolnego o pożyczkę w myśl uchwały walnego zebrania z dnia . . . . . prosząc o wypłacenie jej w . . ratach a mianowicie . . . .

II. Przesłać podanie o pożyczkę państwową wraz 1) projektem, 2) statutem spółki, 3) wykazem właścicieli gruntów spółki, 4) odpisem protokułu walnego zebrania, 5) odpisem niniejszego protokułu, 6) zezwoleniem władzy wodnej w sprawie odpływu i przyjęcia wody, 7) zezwoleniem władzy nadzorczej na zaciągnięcie pożyczki — do Starostwa w . . . . z prośbą o skierowanie z poparciem do Państwowego Banku Rolnego w Warszawie.

III) upoważnić do podpisania odnośnego skryptu dłużnego podjęcia pożyczki i złożenia jej do (Pow. Kasa Pożyczkowa pp. . . . t. j. Przewodniczącego Zarządu i tegoż zastępcę.

IV) ustalić, że program robót na okres najbliższy od . . . do . . . 192 r. ma objąć

a) wykopanie rowów oznaczonych w projekcie . . . . . .

b) wykonanie działów drenarskich oznaczonych liczbami.

c) sprowadzenie potrzebnych materjałów na . . . . .

V) zakupić dla spółki książki zalecone przez Starostwo w . . . . . . i pieczęć.

Data . . . . . .

Podpisy:

Wzór Nr. 21.

Wykaz właścicieli gruntów spółki wodnej w . . . . gm. . . . . pow. . . . . .

Nr. porz.	Nazwisko i imię	Obszar			
		objekty proj. spółki			
		ha	a	m²	
	Razem .				

do L. . . . .

Niniejszy wykaz zaświadczam

Data . . . . . .

Starosta

Pieczęć.

(Podobną klauzulę należy umieścić na wszystkich załącznikach podania o ile nie zostały już uprzednio stwierdzone).

CZĘŚĆ II.

Wskazówki do opracowania projektu technicznego z objaśnieniami.

Grunta Kolonji Kopytów, przedstawione na umieszczonym we wzorze № 3 .część szkicu sytuacyjnym, projektuje się osuszyć, przyczem zbieracze drenowe, względnie główne rowy odpływowe muszą być odprowadzone do strugi płynącej północną granicą tej kolonji i przechodzącej w północno-wschodnim zakątku kolonji na grunta wsi Niemirów.

Główną przyczyną nadmiernej wilgotności gruntów kol. Kopytów, jest wysoki stan normalnej wody we wspomnianej strudze, spowodowany licznemi zakrętami, zamuleniem i zachwaszczeniem jej koryta.

Dla zabezpieczenia odpływów z kolonji Kopytów, konieczne jest przeprowadzenie częściowej korekcji tej strugi.

Wobec powyższego technik, którego zadaniem będzie sporządzenie projektu musi wykonać dwa elaboraty techniczne, a mianowicie:

1] projekt osuszenia gruntów kolonji Kopytów, który oprócz technicznego rozwiązania dla założenia spółki wodnej musi odpowiadać wszystkim warunkom — tak przytoczonym w poprzednich ustępach, jak zawartym w „Instrukcji o o sporządzaniu projektów technicznych, urządzeń meljoracyjnych i kosztorysów“ wydanej Rozp. Min. Roln. i D. P. z dnia 26.IX.1925 r. [Monitor Polski Nr. 227 z dn. 1.X.1925 r.

2] Projekt regulacji strugi na takiej przestrzeni, jaka się okaże konieczną dla zabezpieczenia odpływów z gruntów objętych poprzednim projektem osuszenia, a dającego władzom podstawę do przeprowadzenia wodno-prawnego dochodzenia i wydania zezwolenia na przeprowadzenie zamierzonych robót i odprowadzenie do strugi wód z osuszanego terenu.

Projekt ten winien opierać się na studjach i zdjęciach terenu, wystarczających dla jego opracowania pod względem technicznym, dla obliczenia kosztów, określenia celowości robót i rozkładu kosztów na poszczególne czynniki interesowane.

Prace technika w polu powinny obejmować:

1] założenie ciągu poligonowego, jako podstawy do pomiarów sytuacyjnych,

2] założenie reperów [stałych znaków wysokości] jako podstawy do pomiarów niwelacyjnych

3] zdjęcia szczegółowe sytuacyjne i niwelacyjne,

4] badania terenu,

5] studja hydrometryczne.

Na podstawie tych prac, które omówione są szczegółowo w każdym podręczniku technicznym, należy opracować elaborat techniczny, który winien obejmować:

a] sprawozdanie techniczne, podające przyczyny i cele projektu, uzasadnienie stosowanych w projekcie środków technicznych, obliczenie hydrotechniczne, spodziewane korzyści, względnie szkody i straty, których w razie zaniechania projektowanych robót spodziewać się należy wreszcie program wykonania projektu.

b] plan sytuacyjny szczegółowy, z uwidocznieniem strugi, granic poszczególnych parcel przylegających do niej, wszystkich objektów, na które projektowana regulacja może wpłynąć, projektowaną oś strugi z oznaczeniem szerokości trasy, początków, końców, wierzchołków i promieni łuków, projektowanych budowli i objektów, wreszcie wierzchołki sieci poligonowej i repery.

Ponieważ może zajść wypadek, że z przeprowadzonej regulacji odniosą korzyści i przyległe do strugi grunta sąsiedniej wsi [Niemirów], należy powierzchnię tych gruntów odgraniczyć, przedstawiając zarazem grunta te szczegółowo pod względem orograficznym, a zarazem przedstawić i korzyści, jakie grunta te z przeprowadzonej regulacji osiągną.

c) przekrój podłużny z uwidocznieniem:

1) rzędnych istniejącego dna i brzegów,

2) rzędnych zwierć, wody, odniesionych do jednego stanu wody, jakoteż rzędnych projektowanych stanów wód.

3] repery,

4) istniejących i projektowanych objektów,

5) projektowanego spadku dna,

6) schematycznego przedstawienia projektowanych łuków i prostych z podaniem ich długości, a przy łukach z podaniem promienia krzywizny i kierunku łuku.

d) przekroje poprzeczne zdjęte w czasie pomiaru i przekrój normalny, z uwidocznieniem gleby w przekrojach położonych w blizkości sond.

e) przekroje normalne z uwidocznieniem projektowanych stanów wód i budowli regulacyjnych.

f) typy budowli regulacyjnych z podaniem jakości i ilości potrzebnego materjału na jednostkę długości i na jakiej przestrzeni typ budowli ma być zastosowany.

g) plany szczegółowe objektów, o ile takie są przewidziane.

h) tabele z przedstawieniem wyników sondowań, szkiców topograficznych wierzchołków poligonowych i punktów stałych niwelacyjnych, obliczeniem bryłowatości robót ziemnych, powierzchni gruntu do wykupna i długości poszczególnych typów budowli regulacyjnych.

k) kosztorys, który należy oprzeć na przedmiarze i analizie cen jednostkowych;

Tak jak projekt szczegółowego osuszenia kolonji Kopytów—tak i projekt częściowej regulacji granicznej strugi winien być przedłożony w trzech egzemplarzach, przyczem należy się starać, ażeby format planów był jednakowy i miał wymiary 34 x 21 cm. względnie w te wymiary dał się złożyć.

Przykłady obliczenia udziału w ciężarach spółki dla poszczególnych klas gruntów meljorowanych.

Przykład 1.

Osada NN o 6-ciu gospodarstwach rolnych, łącznego obszaru 142 ha, z których poszczególne gospodarstwa zajmują

I	II	III	IV	V	VI
15 ha	24 ha	18 ha	33 ha	7 ha	45 ha

Na podstawie studjów przeprowadzonych na miejscu stwierdzono, że cztery pierwsze gospodarstwa, które w dalszym ciągu nazwiemy „klasą A“ są w gorszych warunkach i dają średnio po 10 q z 1 ha, dwa inne — nazwane dalej „klasą B“ są lepsze dają dotychczas średnio po 13q z 1 ha.

Dla zwiększenia produkcji rolnej konieczne jest przeprowadzenie meljoracyj tych gruntów, ponieważ zaś pod względem jakości gleby są one jednakowe, więc też i spodziewany z 1 ha przyszły zbiór winien być równy na całym obszarze, przyczem na podstawie badań stwierdzono, że z 1 ha może być średnio osiągnięte 20 q.

Wobec powyższego cztery pierwsze gospodarstwa otrzymują w zysku 10 q, drugie zaś tylko 7 q, czyli 10 : 7 = 1,43 razy mniej z 1 ha niż poprzednie.

W myśl więc ust. wodn. obciążenie gruntów z powodu przeprowadzonych meljoracyj powinno być w takim samym stosunku, jak i wykazane korzyści.

Ponieważ poprzednio nadmieniono, że grunta pod względem składu fizycznego gleby są jednakowe, więc też urządzenia meljoracyjne dla ich osuszenia będą jednakowego typu. Na podstawie kosztorysu wykazano, że koszt meljoracji tych gruntów wyniesie np. 63900 zł.

Opierając się na wyżej wypowiedzianem o rozkładzie kosztów, a mianowicie, że meljoracja 1 ha gruntu klasy A ma kosztować 1,43 razy więcej, niż klasy B, otrzymamy przy łącznych powierzchniach obu klas 90 + 52 = 142 ha następującą równość $90 \times 1,43 \times a + 52 \times a = 63900$ zł. gdzie „a“ jest koszt meljoracji 1 ha gruntów o mniejszej korzyści.

Z powyższej równości otrzymamy

$$a = \frac{63900}{9,0 \times 1,43 + 52} = \frac{63900}{180,70} = = 353,62 \text{ zł.}$$

Wobec powyższego obciążenie każdego ha gruntu klasy A będzie:

$$353,62 = 1,43 = 505,68 \text{ zł.}$$

zaś klasy B.

$$353,62 \times 1,0 = 353,62 \text{ zł.}$$

Mnożąc powyższe koszta jednostkowe przez ilość ha poszczególnych gospodarstw, otrzymamy obciążenia jakie te gospodarstwa będą musiały ponieść z powodu przeprowadzanych meljoracji.

Przykład 2.

Dla odwodnienia łąk obszarem 124 ha, stanowiących własność 10 właścicieli, z których każdy posiada:

1) 7 ha, 2) 10 ha, 3) 9 ha, 4) 16 ha, 5) 5 ha, 6) 21 ha, 7) 4 ha, 8) 17 ha, 9) 22 ha, 10) 13 ha.

Z powyższych łąk, część ich, a mianowicie

1) 2 ha, 2) 5 ha, 3) 1 ha, 4) 12 ha, 5) 5 ha, 6) 7 ha, 7) 0 ha, 8) 6 ha, 9) 8 ha, 10) 9 ha —

jest stale zalana wodą i nie daje żadnego absolutnie dochodu, reszta zaś — to łąki silnie podtopione, dające dotychczas z 1 ha średnio 30 q. siana kwaśnego, po cenie za 1 q. po 4 zł. Na podstawie przeprowadzonych na miejscu studjów i wykonania projektu zbadano, że produkcja siana po wykonaniu odwodnienia tych łąk podniesie się do wysokości 45 q. z 1 ha, a równocześnie podniesie się jakość siana i jego cena, wzrośnie do 6 zł. za 1 q.

Wobec powyższego dotychczasowy dochód 1 ha przedstawia się następująco:

z gruntów pierwszej grupy

$$1 \times 0 = 0 \text{ zł.}$$

z gruntów drugiej grupy

$$30 \times 4 = 120 \text{ zł.}$$

po odwodnieniu zaś otrzymamy dochód z każdego ha tych łąk

$$45 \times 6 = 270 \text{ zł.}$$

Czysty zysk (korzyść) osiągnięty z przeprowadzonych meljoracji wyniesie z gruntów klasy pierwszej:

$$270 - 0 = 270 \text{ zł. z 1 ha}$$

z klasy drugiej

$$270 - 120 = 150 \text{ zł. z 1 ha}$$

czyli, że grunta pierwszej klasy [zalane dotychczas wodą] dadzą po ich osuszeniu,

$270 : 150 = 1{,}8$ razy większą korzyść, jak grunta klasy drugiej.

Koszt wykonania wszystkich robót przewidzianych projektem meljoracji, obliczony na podstawie kosztorysu wynosi 20,250 zł., który stosownie do korzyści, a więc w stosunku 1 : 1,8 musi być rozłożony na obie klasy osuszanych łąk.

Łąk klasy pierwszej jest w sumie 55 ha, łąk zaś suchszych, klasy drugiej 124 — 55 = 69 ha.

Wobec powyższego otrzymamy

$55 \times 1{,}8 \times a + 69\,a = 20{,}250$ zł. skąd koszt osuszenia 1 ha gruntów wykazującego mniejszą korzyść z przeprowadzanych meljoracji [klasy drugiej] wynieść powinien:

$$a = \frac{20250}{55 \times 1{,}8 + 69} = \frac{20250}{168} = 120{,}54 \text{ zł.}$$

koszt zaś 1 ha gruntów klasy pierwszej

$$120{,}54 \times 1{,}8 = 216.97 \text{ zł.}$$

Na podstawie powyższych danych — mnożąc powierzchnie gruntów obu grup przez obciążenie jednostkowe [za 1 ha] otrzymamy koszty jakiemi należy obciążyć poszczególnych członków spółki.

II.

Referaty wygłoszone na zjeździe powiatowych inżynierów w Lublinie dnia 22 lutego 1927 r.

1. Referat ref. L. Zieglera o uprawnieniach wodnych.

Jedynem źródłem obecnie obowiązującego w Polsce prawa wodnego jest ustawa wodna z dn. 19/IX.1922 Dz. Ust. Nr. 102 poz. 936, która zawiera zarówno postanowienia o charakterze przepisów prawa materjalnego, odnoszących się do prawa własności użytkowania, utrzymania regulacji wód i konserwacji budowli wodnych, oraz przepisy prawa formalnego — dotyczące władz wodnych, które są powołane do regulowania spraw wodnych i postępowania w sprawach wodnych. Dla ogólnej orjentacji wystarczy ograniczyć się do omówienia zasadniczych postanowień, które przy porządkowaniu (regulowaniu) każdej sprawy wodnej, mają zastosowanie i muszą być brane pod uwagę. W pierwszym rzędzie zwrócić należy uwagę na zadania jakie ciążą na administracji publicznej odnośnie spraw wodnych.

Zadania te są podwójne i polegają 1) na wyzyskaniu wody i powiększeniu jej użyteczności, tudzież 2) na zapobieganiu lub zmniejszeniu szkód przez wodę wyrządzonych. Ponieważ korzyści jakie woda dać może pod względem gospodarczym są różnorodne i nader wielką przedstawiają wartość dochodzi zwykle przy jej używaniu do ostrych zatargów między zainteresowanymi w jej eksploatacji w wypadkach sprzeczności interesów między nimi. Najlepiej to obrazuje przykład. I tak, jeżeli celem doprowadzenia wody do młyna wybuduje ktoś jaz i dzięki temu urządzeniu uzyska wodę jako siłę popędową, jaz taki może przeszkadzać żegludze lub rybołówstwu zaś spiętrzona jazem woda może zabagnić cudze grunta.

W związku z powyższem staje przed administracją publiczną zadanie zapobiegania względnie zmniejszenia szkód przez wodę wyrządzanych. Działalność administracji publicznej pod tym względem przejawia się w różnych kierunkach. I. tak: celem ochrony przed wylewem buduje wały w nizinach nad rzekami, celem obrony brzegów przed wyrwami reguluje rzeki, celem podniesienia kultury rolnej urządza przedsiębiorstwa meljoracyjne bądź nawadniające grunty bądź odwadniające grunta.

W czasach dawniejszych roboty te musiała ludność sama wykonywać jako też starać się o utrzymanie wodnych budowli ochronnych.

Obecnie kosztowniejsze (roboty) budowle wykonuje się kosztem publicznym a mniejsze roboty pozostawia się do wykonania czynnikom zainteresowanym zorganizowanym w spółki wodne działające przy pomocy kredytów udzielanych z funduszów publicznych.

Przystępując do omówienia prawnych własności wód i sposobów ich używania podnieść należy, że ustawa wodna dzieli wody na: 1) pły-

nące i niepłynące (stojące). Własność wód stojących przyznaje ustawa właścicielom przyległych gruntów, ograniczając ich jedynie w wykonywaniu wypływających stąd uprawnień, w wypadkach podyktowanych względami na interes publiczny.

Płynące wody dzieli ustawa wodna w związku z tem, kto jest — ich właścicielem, na publiczne i prywatne.

Wodami publicznymi są wszystkie wody płynące, o ile one wskutek szczególnych tytułów prawnych i z pomocy samej ustawy nie stanowią własności prywatnej. W szczególności do wód prywatnych zalicza (art. 4) ustawa: 1) wody podziemne znajdujące się na gruncie właściciela, 2) wody zbierające się z opadów atmosferycznych, 3] wody zamknięte w studniach, stawach i t. p. oraz 4) odpływy wszystkich powyższych wód, o ile nie zlały się jeszcze do wody publicznej.

Ustawa (art. 21) odróżnia poza zwykłym także inne sposoby używania wody publicznej.

Pod zwykłym sposobem rozumie ustawa używanie wody w sposób powszechnie przyjęty, t.j. bez specjalnych urządzeń, niewykluczający takiego samego używania przez innych. W szczególności chodzi tutaj o używanie wody do kąpieli, mycia, pojenia, pławienia, jeżdżenia łodzią, prania, ślizgania się, oraz czerpania wody ręcznemi naczyniami dla gospodarstwa domowego, tudzież do wydobywania z wody roślin, pni drzewnych, mułu, ziemi piasku, żwiru, kamienia i lodu. Podobne używanie wody nie może jednak zmieniać biegu wody i linji brzegów, ani też nie może naruszać cudzych praw lub wyrządzać komukolwiek szkody. To zwykłe używanie wody publicznej jest dostępne każdemu bez osobnego zezwolenia władzy. Władzy jednak wolno wyłączyć pewne odcinki wód od tego używania i wydać przepisy porządkowe (policyjne), określające bliżej sposób tego używania.

Każde inne używanie wody publicznej może nastąpić jedynie tylko na mocy zezwolenia. Pod względem używania wód prywatnych [art. 36 i nast.] zachodzi zasadnicza różnica między wodami prywatnemi stojącemi a płynącemi. Wody prywatne stojące stanowią wyłączną własność właściciela o ile prawa jego nie są ograniczone przez prawo osób trzecich, opierające się o osobne tytuły, prywatno-prawne. Powyższe zasady mają zastosowanie i do używania wody gruntowej, t. j. wody pod ziemią płynącej, której zawłaszczenie przysługuje, wyłącznie właścicielowi gruntu przyległego.

W następstwie tego może właściciel bez zezwolenia sąsiadów i władzy kopać na swym gruncie studnie, zwiększać ich wydajność nawet wtedy, gdyby czynności te mogły niekorzystnie wpłynąć na wydajność sąsiednich studni. Zasada ta nie ma zastosowania do źródeł mineralnych i wód cementowych [art. 4 punkt c]. Natomiast co do używania płynących wód prywatnych obowiązują zupełnie inne przepisy. Przepisy te ograniczają prawa właściciela takiej wody prywatnej tak znacznie, iż wody prywatne płynące, uzyskują charakter wód napoły publicznych.

Właścicielowi wody prywatnej płynącej służy prawo własności do łożyska i użytkowania wody przepływającej. Z tego wynika, że właściciel wody prywatnej może zabronić innym osobom wydobywania z wody roślin, mułu, ziemi, piasku, szabru, kamieni i lodu, nie może zaś im zabronić używania przypływającej wody do kąpieli, mycia i czerpania „w sposób zwykły“, o ile tylko używający posługuje się celem zyskania dostępu do wody, drogą dozwoloną względnie stosuje dozwolone sposoby.

O ile chodzi o używanie przypływającej wody „w sposób inny“ niż zwykły, to takie używanie zastrzeżone jest z zasady wyłącznie właścicielowi wody, względnie osobie, która otrzymała jego pozwolenie.

Jeżeli przeciwległe brzegi prywatnej wody płynącej należą do różnych właścicieli, wtenczas mają oni prawo używania połowy przepływającej ilości wody w granicach przyległych gruntów tj. w miarę długości posiadanego brzegu.

Dalsze ograniczenia właściciela prywatnej wody płynącej dotyczą sposobu używania tej wody. Pod tym względem jest właściciel krępowany nie tylko prawami innych osób mających do niej prawo, ale i względami publicznymi, wynikającymi z ciągłości i z niezbędnej potrzeby wody. W szczególności zawiera ustawa wodna następujące przepisy:

1) Właścicielowi gruntu nie wolno samowolnie zmieniać naturalnego odpływu wody przez jego grunta płynącej, na niekorzyść ponizej leżącego gruntu. Również i właścicielowi gruntu niżej położonego nie wolno wstrzymywać naturalnego odpływu ze szkodą gruntu wyżej położonego.

O ile te zasady prawne, należące do najważniejszych norm prawa wodnego, określa się nazwą „prawa odpływu“.

2) Właścicielowi nie wolno dalej tak używać wody, ażeby wskutek tego nastąpiło jej zanieczyszczenie lub spiętrzenie, naruszające prawa osób trzecich, albo też zalanie lub zabagnienie cudzych gruntów.

3) Właścicielowi wolno odwrócić wodę z wody prywatnej (t. zw. przekopy), woda odwrócona, a nie zużyta musi być jednak, zanim się zetknie z cudzym gruntem, napowrót naprowadzoną w pierwotne koryto, chyba iż przez inne jej odprowadzenie nie ponoszą żadnej szkody osoby trzecie, mające do niej prawo.

4) Właściciel prywatnej wody płynącej nie potrzebuje zwykle zezwolenia władzy wodnej na używanie swej wody. Wyjątkowo wymaga ustawa tego zezwolenia wtenczas, jeżeliby używanie wody mogło oddziaływać na cudze prawa, albo na jakość, bieg lub wysokość wody w wodach publicznych.

W ścisłym związku z własnością wody i sposobami jej używania, wymaga omówienia kwestja własności przymulisk, odsypisk i oderwisk opuszczonego łożyska [sądzę, że definicja pojęć zbyteczna] oraz kwestja regulacji rzek i ochrona brzegów.

O przymuliskach, odsypiskach i oderwiskach traktuje ustawa wodna w art. 7 do 10.

Przymuliska i odsypiska jako przedmiot nabycia własności, wskutek przyrostu na rzecz właścicieli gruntów nadbrzeżnych, mają miejsce tylko przy płynących wodach publicznych. Przy prywatnych wodach własność odsypisk i przymulisk z

uwagi na własność odnośnych części koryta rzecznego tych właścicieli, jest w swem założeniu unormowaną. Koryto rzeczne w części która dotąd stanowiła dobro publiczne, przez pokrycie się lądem i przyłączenie do gruntu nadbrzeżnego, przechodzi na własność właścicieli tego gruntu.

Podobnie ma się rzecz z oderwiskiem jeżeli przez siłę żywiołową [wodę, zapadnięcie ziemi, usuwisko stoku górskiego] znaczna i łatwa do rozpoznania część gruntu będzie przeniesioną do tego gruntu, niżej położonego, lub na brzeg przeciwległy. Poprzedni właściciel ma prawo w ciągu 2 lat do odebrania oderwanego kawałka gruntu w drodze sądowej.

W wypadku sztucznego przyrostu, polegającego na utworzeniu **przymuliska** przez budowle regulacyjne, przypadają one tym, którzy ponoszą koszty przedsiębiorstwa z tem ograniczeniem, że po osiągnięciu celu regulacji, grunty te muszą być odstąpione właścicielom gruntów przyległych na ich żądanie za zwrotem wartości przymulisk jeżeli nie są potrzebne do żeglugi albo do umocnienia brzegów, albo też do produkcji materjałów dla robót regulacyjnych [art. 9 i 93 ustawy].

Jednakże wartość przymulisk powstałych w związku z regulacją nie może przewyższać wyłożonych kosztów regulacji.

W art. 13 i 14 traktuje ustawa wodna o zmianie łożyska.

W razie zmiany łożyska skutkiem wypadków żywiołowych, nowe koryto wody płynącej publicznej staje się dobrem publicznem, nowe zaś koryto wody płynącej prywatnej — własnością właściciela gruntów nadbrzeżnych.

W pierwszym wypadku państwo, na żądanie dotychczasowych właścicieli, gruntów, wniesione w ciągu jednego roku od zaszłej zmiany, w drodze administracyjnej, winno ich odszkodować bądź opuszczonem łożyskiem, w stosunku do powierzchni zabranego im gruntu lub bądź jego wartością. W razie zmiany koryta przez wodę prywatną nie ustanowiono podobnego obowiązku odszkodowania. W miejsce tego interesowani mają prawo w ciągu roku do przywrócenia stanu dawnego restitutio in integrum którego przeprowadzenie nie jest w ustawie wodnej szczegółowo unormowane.

O regulacji rzek i ochronie brzegów traktuje ust. wodna w art. 75 do 123. W myśl postanowień tych artykułów właściciele brzegów są obowiązani do wykonywania tego wszystkiego, czego wymaga ochrona brzegów, gruntów, budynków i dróg, o ile wskutek zaniechania ochrony zagraża niebezpieczeństwo cudzej własności.

Posiadacze brzegów za stosownem wynagrodzeniem muszą dozwolić każdemu przedsiębiorcy koncesjonowanemu przystępu i użycia brzegów do wywozu i przywozu, tudzież do składania i obrabiania materjałów, potrzebnych do stawiania i utrzymania budowli regulacyjnych, ochronnych, lub innych budowli wodnych.

Celem ochrony przed wylewami, zwłaszcza podczas niebezpieczeństwa mogącego wyniknąć wskutek przerwania brzegów lub wałów, ustawa wodna w art. 121 zobowiązuje mieszkańców zagrożonych, a w razie potrzeby i mieszkańców sąsiednich miejscowości, do dania bezpłatnej pomocy do robót ochronnych i dostarczenia na miejsce zagrożone potrzebnych narzędzi i środków przewozowych. Ten obowiązek może władza wodna zrealizować przy zastosowaniu środków przymusowych.

Również w celu usunięcia szkodliwych skutków wody — względnie umożliwienia pożytecznego jej użycia, przewiduje ustawa wodna w art. od 133 do 183 koordynacji wysiłków przez zawiązywanie spółek wodnych i dopuszcza odjęcie lub ograniczenie cudzych praw bądź to w drodze wywłaszczenia, bądź też ustanowienia praw przymusowych t. zw. służebności.

Tyle o prawie wodnem materjalnem.

Z kolei przystąpię do ogólnikowego nakreślenia prawa formalnego, a w szczególności do określenia władz wodnych i ich zakresu działania.

Władzami wodnemi, w rozumieniu ustawy wodnej są:

1] Ministerstwo Robót Publicznych.
2] Urząd Wojewódzki.
3] Starostwo.

Właściwość władz wodnych określa ustawa w art. 185 — 187 taksatywnie stanowiąc, że do zakresu działania starostwa należy wydawanie zarządzeń i orzeczeń we wszystkich sprawach wodnych, wyraźnie Ministerstwu R. P. i Urzędu Wojewódzkiemu nie zastrzeżonych. Władza wodna wyższej instancji może poruczyć załatwienie czynności urzędowych i spraw policji wodnej, należącej do jej zakresu, władzy wodnej niższej. Starosta może te czynności przekazać miejscowym zarządom technicznym, a w szczególności może poruczyć im prawo udzielania pozwolenia na wydobywanie roślin, mułu, ziemi, piasku, żwiru, kamieni i lodu z łożysk wód publicznych. Wreszcie w sprawach drobnych Starosta może poruczyć przeprowadzenie dochodzenia wodnego przełożonemu właściwej gminy.

Budowę kanałów żeglowych tudzież regulacją rzek żeglowych i spławnych zajmują się Dyrekcje Dróg Wodnych w Warszawie i Wilnie stosownie do rozporządzenia Ministra Robót Publicznych z dn. 19 Grudnia 1924 [Dz. U. poz. 1008].

Orzeczenia swe [powszechnie zwane koncesje] wydają władze wodne stosownie do art. 201-203 ustawy wodnej, na podstawie wyników dochodzenia wodno-prawnego i uchwały kolegjum wodnego względnie Rady wodnej.

2. Referat inż. St. Szramowicza o technice robót meljoracyjnych.

Główną przyczyną małej wydatności naszej wytwórczości rolnej są znaczne obszary gruntów podmokłych albo nawet zabagnionych.

W szczególności Województwo Lubelskie, posiadające ponad 1500000 ha ziemi, ma takich gruntów 900000 ha czyli 57%, przyczem w gorszych warunkach znajdują się powiaty północne (b. gubernia siedlecka) posiadające gruntów mokrych 80%. Natomiast powiaty południowe (b. gubernja lubelska) posiadają ich znacznie mniej, bo tylko 40%.

Z doświadczenia wiadomo, że dla uprawy roślin wymagany jest pewien stopień wilgotności

gleby, zbyt mała jak i zbyt wielka ilość wody jest dla nich szkodliwą. W szczególności nadmiar wody powstrzymuje przystęp powietrza do wnętrza gleby, wpływa ujemnie na wszelkie procesy sprzyjające rozwojowi roślin, gleby stają się ciężkie, zimne, trudne dla racjonalnej uprawy.

Zabagnienie znaczniejsze widoczne jest na oko. Wtedy woda stoi na powierzchni takich gruntów, które dla rolnictwa są stracone, gdyż z wyjątkiem pewnych gatunków drzew i to karłowatych, inne rośliny szlachetniejsze na nich się nie udają.

Często jednak zabagnienie nie jest tak znaczne i stwierdzić je można dopiero po szczegółowem zbadaniu stosunków miejscowych przez biegłych rzeczoznawców [hydrotechników].

Niezawodną oznaką zabagnienia jest wysoki stan wód gruntowych, stwierdzony w rowach, studniach i t. p.

Przyczyną zabagnienia gruntów jest zbieranie się na danym terenie nadmiaru wody i brak odpowiedniego odpływu.

Woda ta może pochodzić z opadów, lub też napływać z miejsc wyżej położonych. Część jej wsiąka tworząc wodę gruntową, reszta pozostaje na powierzchni—stanowiąc wodę powierzchniową.

Zabagnienie powstaje więc wskutek:

1] zwężenia koryt istniejących odpływów naturalnych lub też spiętrzenia w nich wody,

2] zbyt małego spadku terenu, wskutek czego odpływ wody jest utrudniony,

3] istnienie kotlin bez ujścia lub sztucznego wytworzenia ich przez nasypy kolejowe lub drogowe bez uwzględnienia odpływu,

4] nieprzepuszczalnego podglebia płytko położonego, tamującego przeciekanie wody w warstwy głębsze,

5] wód źródlanych, nie mających odpływu,

6] właściwości niektórych gruntów, np. torfiastych, odznaczających się nadzwyczajną zdolnością pochłaniania wody i trudnego jej oddawania.

Stosowanie środków technicznych mających na celu usunięcie nadmiaru wody, a zarazem uprzystępnienia gruntów mokrych dla kultury rolnej, nazywamy meljoracjami rolnemi.

Zależnie od przyczyn zabagnienia i stopnia wildotności, jaką w glebie utrzymać chcemy, stosujemy rozmaite zasady odwodnienia gruntów.

Przy przeprowadzaniu meljoracji należy więc ująć i odprowadzić poza teren osuszany wody, spływające na ten teren z obszarów wyżej położonych, a nadto odprowadzić nadmiar wód powierzchniowych i gruntowych z odwadnianego terenu, przez zbudowanie sieci rowów lub kanałów krytych z ujściem do rzeki, strumienia, lub większego kanału.

Wreszcie w odpowiednich warunkach [kotlinach] do tychże wyników dochodzimy, przez stosowanie środków mechanicznych. Zasadniczo mamy dwa typy odwodnienia: odwodnienie ogólne polegające na budowie nowych lub uregulowaniu starych odpływów naziemnych i odwodnienie szczegółowe terenu za pomocą rowów otwartych lub drenów.

Te ostatnie ze względu, że ilość wody niemi prowadzona jest niewielka, mogą służyć do odwodnienia niewielkich tylko powierzchni nie wykluczająa jednakże stosowania rowów otwartych, służących za odbiorniki.

Osuszenie zapomocą rowów stosujemy:

1] jeśli chodzi o możliwe szybkie odprowadzenie znacznych mas wód powierzchniowych, zmiennych co do swej ilości, zwłaszcza pochodzących z roztopów wiosennych.

2] jeśli nie zależy na zbyt równomiernem i głębokiem osuszeniu. jak n. p. na łąkach.

3] gdy chodzi o urządzenia mniej kosztowne.

4) gdy są małe spadki terenu.

Ażeby przeprowadzenie jakichkolwiek meljoracji było możliwe, muszą być dla nich zabezpieczone odpływy czy to naturalne, czy też sztuczne.

Przez odpływy naturalne rozumieć należy istniejące rzeki, potoki i t.p. ścieki wód opadowych, które w szczególności w okolicach płaskich, są przyczyną zabagnień nieraz bardzo znacznych obszarów.

Powodem tego są małe spadki, liczne zakręty i ramiona a z tem związane zmniejszenie prędkości, zamulania koryta, zarastanie, podwyższanie się zwierciadła wody wreszcie występowania jej z brzegów.

Pierwszym więc etapem robót meljoracyjnych powinno być odczyszczenie tych ścieków naturalnych, względnie jeśli by to miało być niewystarczające ich regulacja. Celem regulacji jest ułatwienie wodzie odpływu, nadanie korytu normalnych profili, umocnienie brzegów, dna a często obwałowanie rzeki uniemożliwiające swobodny rozlew w. wód.

Po przeprowadzeniu regulacji musi być prowadzona **konserwacja** (utrzymanie) tych urządzeń, polegająca na perjodycznem odczyszczaniu koryta, naprawach i ubezpieczaniu brzegów.

Ponieważ jedną z głównych przyczyn zamulania się koryt jest roślinność, której pewne gatunki znajdują w korytach idealne warunki rozwoju więc zadaniem konserwacji będzie bezwzględne i stałe tępienie tej roślinności. Najlepszą ku temu porą jest lato, gdy rośliny te dostatecznie wyrosną.

Powszechnie używanemi narzędziami do usuwania tej roślinności są: łańcuch z kos połączonych ze sobą za pomocą kolców i odpowiednio obciążonych, piły, noże, grabie, wreszcie specjalne kosiarki, umożliwiające wycinanie tych roślin nisko przy dnie.

Ze względu na to, że rosnące nad brzegami rzek drzewa swojemi korzeniami brzegi te niszczą, a opadającemi liśćmi i gałęziami wodę zanieczyszczają — sadzenie ich nad brzegami rzek winno być wykluczone.

Przechodząc z kolei do osuszenia zapomocą systemu rowów nadmienić należy, że dla osiągnięcia tego celu służy cała ich sieć.

Rozplanowanie ich opierać się musi na planie sytuacyjno-niwelacyjnym (warstwicowym) sporządzonym na podstawie przeprowadzonych poprzednio studjów w polu.

Sieć rowów obejmuje: rów główny, zwykle przeprowadzany miejscami najniższemi, rów ten przyjmuje **rowy drugorzędne**, a te znów sieć **rowów drobniejszą.**

Oprócz tego systemu rowów, mającego za zadanie odwodnienie danego terenu, w wypadkach napływu wód obcych, winne być też zastosowane rowy graniczne, które tę wodę odprowadzą poza teren osuszany.

Wszystkie rowy winny budowane według pewnych zasad technicznych, które bez szkodliwych następstw dla danego przedsiębiorstwa meljoracyjnego pominięte ani przekroczone być nie mogą:

A więc:

Spadek podłużny kanałów powinien być taki, by nie powodował zamulenia, a także i podrywania dna i boków kanałów. Jako minimum, poniżej którego schodzić nie wolno jest spadek 0,2‰.

Najodpowiedniejszy jest spadek 0,5 — 1‰. Zbyt wielkie spadki należy łamać stopniami lub też takie rowy specjalnie ubezpieczyć przed rozrywaniem dna i boków.

Głębokość rowów zależy od żądanego osuszenia gruntu, od ich wzajemnego odstępu, wreszcie od właściwości gruntu.

Na polach zwyczajnie stosowana głębokość wynosi 1,0 — 1,5 mt.

Na łąkach mineralnych 0,6 — 0,8 mtr.

Na łąkach torfiastych wystarczy ich głębokość 0,5 — 0,6 m.

Dla równomiernego osuszenia rowy winny być jednostajnie głębokie.

Nachylenie brzegów zależy od spoistości gruntów i waha się w granicach 1 : 1 — 1 : 3.

Jeżeli zachodzi konieczność budowania rowów o skarpach stromszych, winny mieć zastosowanie wzmocnienia skarp przez odarniowanie ich, brukowanie kamieniem lub betonowanie.

Szerokość dna zależy od ilości wody. Zwyczajne rowy osuszające otrzymują 0,3 — 0,4 mtr., rzadko 0,5 mtr. W rowach szerokich przy małych ilościach wody może następować zamulanie, zachwaszczanie, dla tego też ogólnie jest pożądanem, ażeby warstwa wody wynosiła min. 20 cm.

W gruntach b. słabych dno musi być umocnione, przyczem zalecane jest zakładanie specjalnych progów drewnianych lub kamiennych, które przeciwdziałają uszkodzaniu dna wskutek nadmiernej prędkości przepływu z drugiej zaś strony ułatwiają odczyszczeniu koryta. Gdy przepływ wody waha się w szerokich granicach stosuje się przekroje podwójne.

Kopanie rowów należy przeprowadzać stopniowo, tj. wykonać poprzednio niewielki rów dla spływu wody powierzchniowej i powolnego spływu wód gruntowych i powiększyć je później do profilu normalnego.

Wykonanie przekroju pełnego w szczególności w gruntach b. mokrych i lekkich może spowodować zamulenie rowu wskutek naporu wody na jego boki.

Odstęp rowów osączających

Na łąkach mineralnych przy głębok. 0,75 mtr. zwyczajnie stosowany odstęp wynosi 50-100 mtr., na torfiastych przy głębokości 0,60 mtr. 25-50 mi. w/g Inż. Kornelli przy głębok. **do 1,20 mtr.**—odstęp tych rowów waha się w granicach 30-100 mtr.

Drenowanie.

Jest odwodnieniem gruntów zapomocą systemów kanałów krytych. Obecnie używa się do tego celu rur drenowych o średnicy 4—16 c/m i długości około 30 c/m.

Działanie ich polega na osączaniu gruntu z nadmiaru wilgoci przez złącza (styki), któremi woda gruntowa pod ciśnieniem hydrostatycznem, zwiększającem się z głębokością dostaje się do drenów i niemi odpływa poza obręb meljorowanego terenu.

Skutek drenowania jest taki sam, jak przy osuszaniu rowami, a więc:

1) następuje obniżenie poziomu wody gruntowej, co umożliwia głębszy rozwój korzeni roślin uprawnych,

2) przewiewność gleby, przez udostępnienie powietrza do warstw głębszych,

3) łatwy rozkład substancji organicznych dostarczonych glebie w postaci nawozów naturalnych,

4) podwyższenie temperatury gleby,

5) gleba przez zdrenowanie staje się pulchniejszą i wreszcie,

6) na polach zdrenowanych możliwe jest daleko idące uproszczenie organizacji gospodarstwa.

Głębokość drenowania zależną jest od wielu czynników, a więc:

1) od pożądanego obniżenia wody gruntowej,

2) od stopnia zwięzłości gruntu drenowanego,

3) od grubości warstwy, jaką pragniemy udostępnić korzeniem,

4) od głębokości zakorzenienia się roślin uprawianych,

5) od głębokości zamarzania gruntów i. t. p.

Zwykle stosowana w gruntach przepuszczalnych głębokość założenia drenów wynosi 1,20 — 1,30 mtr.

Zwykle stosowana w gruntach przepuszczalnych głębokość założenia drenów wynosi 1,0—1,10 mtr. przy odpowiednio zmniejszonej rozstawie.

Torfy zależnie od swej zwięzłości wymagają głębokości 1,0 — 1,20 — 1,30, a nawet 1,50 mtr., łąki 0,9 — 1,10 mtr. Drenowanie płytsze jest niebezpieczne ze względu na zarastanie korzeniami.

Ogrody 1.50 — 2.0 mtr. przyczem należy unikać zbytniego zbliżania się do drzew które korzeniami swemi ciągi drenowe mogą uszkodzić.

Odstęp drenów zależy od przepuszczalności gleby, jej składu mechanicznego, uwarstwowienia, struktury naturalnej i wielu innych czynników. W każdym razie winien on być taki, ażeby zabezpieczał równomierne osuszenie oraz przewietrzanie gleby. Bardzo należy uważać, aby odstęp ten nie był za mały, gdyż może spowodować przesuszenie gruntu, a przytem niepotrzebne podrożenie meljoracji.

Zależnie od gleb odstęp drenów waha się w granicach od 30 mtr. dla gruntów piaszczystych i 10 mtr. dla najcięższych iłowatych.

Roboty wykonawcze przeprowadza się na podstawie projektu poprzednio sporządzonego.

Wytycza się więc przedewszystkiem kierunki zbieraczy, które odpowiednio oznacza się palika-

mi, przeprowadza niwelacje i wyznacza głębokość rowków.

Wykonanie rowków dokonuje się do należytej głębokości, poczem następuje układanie rurek. Po założeniu zbieracza — przystępuje się do kopania rowków dla sączków, przyczem ziemię z warstwy pierwszej odkłada się na jedną stronę, z warstw głębszych na stronę drugą.

Do kopania rowków używa się szpadli drenarskich, wyrównania dna dokonuje się przy pomocy łyżki drenarskiej, gdy zachodzi potrzeba podsypania rowka to nasypaną ziemię ubija się t. zw. ubijakiem.

Rurki drenowa układa się przy pomocy haka drenarskiego.

Wprawny robotnik może wykonać dziennie 25—35 mtr. rowka przy 1.30 m. głębokości dla sączków 4—5 c/m.

Układanie rurek rozpoczyna się od górnego końca rowków, przyczem, ażeby nie nastąpiło zamulenie pierwszą rurkę zamyka się kamieniem lub gliną. Rurki winny stykać się dobrze, aby wyjęcie pojedyńczej rurki było niemożliwe.

Jeden robotnik może dziennie położyć około 300 mtr. rurociągu drenowego. Zbieraczy mniej.

Łączenie rurociągów drenowych między sobą (sączków ze zbieraczami) wykonuje się przez wykucie w rurkach otworów i odpowiednie ich złożenie.

Przy wykonywaniu tych robót należy baczyć ażeby rurki były odpowiednio dopasowane i zabezpieczone przed zamuleniem.

Zasypywanie rurek odbywa się stopniowo; początkowo przez zeskrobywanie ziemi z boków rowka, a następnie ziemią otrzymaną z wykopów.

W warunkach specjalnie trudnych, przy gruntach rozrzedzonych, kurzawkach i t. p. dno rowu należy wzmocnić przez podsypanie go żwirem, szabrem, szlaką, a nawet przez poprzednie ułożenie podkładów z łat lub desek.

Sieć rurociągów drenarskich odprowadza wodę do rowów otwartych. Dno tychże musi być tak założone, ażeby wyloty były ponad wodą normalną.

Powszechnie używane wyloty są drewniane, kamienne, betonowe, żelazne.

Gdzie woda nie może być odprowadzoną w sposób wyżej przedstawiony (naturalny), tam stosuje się odpływ sztuczny. Wtedy zbieracze kierowane są do wspólnego zbiornika, położonego w najniższej części terenu, skąd wodę podnosi się mechanicznie i odprowadza na bok kanałem otwartym.

Według danych statystycznych wzrost plonów po zmeljorowaniu gruntów wynosi średnio 50%, a koszta poniesione na te roboty opłacają się w przeciągu 2 do 5 lat.

Bliższe dane dotyczące meljoracji, sposobu przeprowadzania, amortyzacji ich, wzrostu produkcji, sposobów udzielania kredytów znajdują się w dziełach specjalnych: „Nauka Meljoracji" Cz. Skotnickiego, prof. Politechniki Warszawskiej, „Meljoracje w Polsce" Inż. M. Prokopowicza, „Meljoracja rolna" inż. Wierzbickiego, „Błędy naszej meljoracji" inż. Ponikowskiego.

3. Referat inż. St. Mostowskiego o przeprowadzaniu dochodzeń wodno-prawnych przy urządzeniach i zakładach o sile wodnej.

W myśl art. 229 ustawy wodnej z dnia 19 września 1922 r. Dz. U. R. P. № 102, art. 936 każdy Zakład wodny czy to już istniejący czy też nowo-powstający winien być **zapisany do księgi wodnej.** Rozporządzenie Ministra Rob. Publicz. z dnia 7 maja 1924 zawarte w Dz. U. R. P. z dnia 31 maja 1924 r. Nr. 44 art, 468 wyszczególnia co ma być w księdze wodnej zapisane. Między innemi w § 1 pod. 4 powiedziane jest, że do księgi wodnej mają być zapisane: „uprawnienia wodne (rybackie) i sposób użytkowania wody, zasadnicze wymiary odnoszące się do wysokości piętrzenia, ilości wody zezwolonej do użytkowania i do znaków wodnych, z powołaniem liczb i dat orzeczeń względnie protokułów".

Ponieważ istniejące na obszarze Województwa Lubelskiego zakłady wodne w bardzo nielicznych wypadkach mogą wykazać się zatwierdzonem przez byłe władze rosyjskie prawem, odnoszącem się do **wysokości piętrzenia,** zajdzie zatem przy wielu zakładach wodnych potrzeba oznaczenia wysokości piętrzenia wody, oraz wydania odpowiednich orzeczeń, pod jakiemi warunkami może zakład korzystać ze spiętrzenia wody w rzece. Orzeczenie może być wydane na podstawie **dochodzenia wodno-prawnego** odbytego na miejscu przy udziale rzeczoznawcy technicznego. Dochodzenie wodno-prawne rozpisuje Urząd Wojewódzki jako władza właściwa do wydawania pozwoleń i zarządzeń co do zakładów o sile wodnej. Równocześnie z rozpisaniem dochodzenia zostają przesłane plany obrazujące stosunki wodne przy młynie, które wyłożone zostają do publicznego wglądu w Urzędzie gminnym w obrębie którego zakład wodny istnieje. Planami tymi posługuje się rzeczoznawca przy dochodzeniu wodno-prawnem. Czynność rzeczoznawcy polega na opisie stanu faktycznego jaki zostanie znaleziony na miejscu, na zbadaniu, czy przedłożone plany zgadzają się z rzeczywistością oraz na wydaniu opinji technicznej, która posłuży organowi technicznemu Województwa do wydania opinji dla władzy wodnej, pod jakiemi warunkami będzie ta władza mogła wydać zezwolenie na spiętrzenie wody przy zakładzie wodnym.

Czynność przy badaniu stosunków wodnych przy zakładzie wodnym **należy rozpocząć od pomiaru grubości warstwy na progu szluzy spiętrzającej wodę.** W planach podana jest cota progu szluzy a dodana do tej coty grubość warstwy wody da nam cotę spiętrzonej wody w rzece. Tę cotę należy porównać z cotą spiętrzenia zaznaczoną w planach i wówczas zorjentujemy się czy woda spiętrzona w rzece w dniu dochodzenia odpowiada spiętrzaniu o które właściciel zakładu prosi. Zarazem należy sprawdzić czy przedłożone plany urządzeń wodnych zgadzają się z rzeczywistością oraz zwrócić uwagę na to w jakim stanie urządzenia te znajdują się.

O ile urządzenia wodne wymagają remontu winien rzeczoznawca zaznaczyć w protokule **co należy zrobić, by urządzenia te doprowadzić**

do dobrego stanu. Po dokonaniu czynności powyższych, przy urządzeniach wodnych należy dokonać obchodu rzeki w górę od młyna na długości działania cofki spiętrzenia. (długość ta winna być obliczona w sprawozdaniu technicznem). Podczas ochodu należy badać czy przedłożony plan sytuacyjny jak też i profil podłużny zgadzają się z rzeczywistością, następnie jak wysoko wznoszą się przyległe do rzeki grunta ponad zwierciadło wody spiętrzonej w rzece, jaki mają te grunta spad od rzeki czy do rzeki, jaki jest stan ich wilgotności czy zatopione, czy podtopione, czy też suche oraz jaki jest stan roślinności na nich. Zaznaczyć również należy czy do rzeki przylegają łąki czy też grunta orne. W razie zalania gruntów wodą podać mniej więcej powierzchnię uszkodzonych gruntów. O ile zachodzi okoliczność podtapiania grutów zbadać czy bezpośrednio przyczyną podtapiania jest spiętrzenie wody w rzece czy też przyczyniają się do tego inne czynniki jak np. źródliska wytryskujące z pod stoków i t. p. O ile przed młynem istnieje staw będący magazynem wody dla niego i ten staw jest ogroblowany lub też rzeka jest ogroblowaną należy zwrócić uwagę na groblę mianowicie ile korona grobli wznosi się nad zwierciadłem wody, jaki jest stan gruntów za groblą, jaki jest stosunek wysokościowy zwier. w o d y do gruntów za groblą, czy istnieją o ile zachodzi tego potrzeba rowy z groblą i czy te rowy spełniają swoje zadanie. Jeżeli grobla stawowa stanowi zarazem drogę publiczną, należy to zaznaczyć w protokule dochodzenia z tem do jakiej kategorji dróg, droga ta należy.

Jeżeli na przyległych do rzeki gruntach zauważono rowy meljoracyjne należy zbadać czy rowy te mają dobry odpływ czy ujście ich znajduje się nad zwier. wody spiętrzonej oraz czy woda z rzeki nie wchodzi do rowów. Gdy do rzeki mają ujście rowy odpływowe z pól drenowanych należy zbadać czy roboty drenowe z powodu spiętrzenia wody w rzece nie są narażone na podtapianie.

W protokule należy zaznaczyć, czy woda spiętrzoną jest na samej rzece, czy też na kanale odprowadzonym od rzeki, również wskazanem jest zwrócenie uwagi w jakim stanie znajduje się koryto rzeki, czy jest czyste czy zarośnięte chwastami, chwasty bowiem w korycie rzeki powodują dodatkowe spiętrzanie wody, co może w znacznej mierze przyczyniać się do pogorszenia się stosunków wodnych na przyległych gruntach.

O ile w niewielkiej odległości od badanego zakładu wodnego znajduje się powyżej następny zakład wodny, należy zbadać czy utrzymywane spiętrzenie przy badanym zakładzie nie powoduje podtapiania motorów wodnych zakładu powyżej leżącego. Jeżeli zachodzi wypadek podtapiania należy zbadać o ile należałoby obniżyć spiętrzenie przy badanym zakładzie, żeby zakład powyżej leżący mógł sprawnie pracować. Badanie to polega na tem, że przy zastanem spiętrzeniu, które należy zaznaczyć, mierzy się ile motorów wyżej leżącego zakładu zanurzonych jest we wodzie. Następnie należy polecić opuszczenie wody przez wyjęcie zastawek i po pewnym czasie, gdy zwierciadło wody w rzece obniży się, zbadać jakie tego będą skutki.

Czasem może zajść potrzeba zbadania jak przedstawiają się stosunki wodne na przyległych do rzeki gruntach, gdy woda zostanie spuszczoną przez dłuższy czas i jak wtedy ułoży się zwierc. wody w korycie rzeki. W tym wypadku należałoby zaznaczyć wysokość spiętrzenia wody na śluzie w dniu dochodzenia oraz w korycie rzeki. Uskutecznić to można przez zabicie w korycie rzeki w pewnych od siebie odległościach szeregu pali, a na nich przez zabicie gwoździ równo ze zwierc. wody, lub też przez odpowiednie zacięcie zaznaczymy stan wody w korycie przy spiętrzeniu wody, następnie należy polecić spuszczenie wody na przeciąg czasu od 2 do 3 tygodni i po tym czasie pomierzyć o ile zwierc. wody na śluzie i w korycie rzeki obniżyło się od znaków poprzednio zrobionych. W protokule należy zapisać stan gruntów przy pierwszem badaniu jak one się przedstawiają przy następnem badaniu.

Koniecznem jest zbadanie jak przedstawia się koryto rzeki poniżej młyna a mianowicie jak usytuowane są brzegi rzeki naprzeciw śluzy upustowej i czy wody wielkie podczas otwarcia śluzy mogą powodować obrywanie brzegów, jeżeli ten wypadek zachodzi należy odmierzyć na jakiej długości winno być zrobione zabezpieczenie brzegu.

Należy również wyjaśnić przez zbadanie świadków czy wielkie wody wiosenne przechodzą swobodnie przez otwartą śluzę czy tez uchodzą innemi drogami.

Wszelkie zarzuty stawiane przez strony interesowane co do wysokości spiętrzania wody lub też szkód powodowanych tem spiętrzeniem winien rzeczoznawca zbadać, wyjaśnić je i wyrazić co do nich swą opinję.

Podczas dochodzenia należy starać się o dobrowolne uchylenie zarzutów i przyjście do skutku porozumienia między interesowanymi a o ile to nie da się uskutecznić winien rzeczoznawca zaopinjować o potrzebie ustanowienia służebności lub wywłaszczenia gruntów na rzecz przedsiębiorstwa.

To co podczas obchodu znaleziono należy dokładnie opisać w protokule, w którym winien rzeczoznawca podać swą opinję na podstawie poczynionych spostrzeżeń, jak stwierdzone w dniu dochodzenia spiętrzenie oddziaływa na przyległe do rzeki grunta i w jakim stopniu z powodu spiętrzenia narażone są interesy osób trzecich.

W razie potrzeby umieszczenia tymczasowego znaku wysokości spiętrzania wody, a może to mieć miejsce przy podtapianiu motorów wodnych zakładu powyżej leżącego lub nadmiernych szkodach wyrządzonych na przyległych do rzeki gruntach cudzych należy ustanowić tymczasowy znak wysokości spiętrzania. Znak taki najlepiej w postaci klamry winien być umieszczony w miejscu widocznem (np. na ścianie przyczółkowej szluzy lub łotoków) i dokładnie opisany w protokule.

O ile rzeczoznawca zauważy, że przedłożone plany nie dają dokładnego obrazu stosunków wodnych przy badanym urządzeniu lub też nie

dozwalają w należyty sposób określić jakie skutki wywołuje zaprojektowane spiętrzenie wody winien to zaznaczyć w protokule oraz podać w jakim kierunku plany mają być uzupełnione.

Plany winny być zaopatrzone w dwie klauzule, jedną, że wyłożone były do publicznego wglądu, drugą, że użyte były przy dochodzeniu wodno-prawnem.

192.

Ogłoszenia o zarejestrowanych stowarzyszeniach.

Na zasadzie postanowienia Wojewody Lubelskiego zostały wciągnięte do rejestru stowarzyszeń i związków następujące stowarzyszenia:

Postanowienie Wojewody		№ rejestru	Nazwa Stowarzyszenia	Siedziba Stowarzyszenia	
Data	Liczba			miejscowość	powiat
9.V.1927	3202/I	844	Gminne Kółko Myśliwskie	Stoczek	Łukowski
9.V. „	3444/I	845	Wiejskie Kółko Myśliwskie	Majd. Ruszowski gm. Łabunie	Zamojski
9.V. „	3535/I	846	Puławskie Powiatowe Towarzystwo Łowieckie	Puławy	Puławski
9.V. „	3115/I	847	Kółko Rolnicze	Kozice gm. Trojanów	Garwoliński
9.V. „	3137/I	848	Kółko Rolnicze	Warszawice	Garwoliński
9.V. „	3258/I	849	Kółko Rolnicze	Starościn gm. Samoklęski	Lubartowski
9.V. „	4319/I	850	Towarzystwo Ochotniczej Straży Pożarnej	Zaburze gm. Radecznica	Zamojski
9.V. „	4320/I	851	Towarzystwo Ochotniczej Straży Pożarnej	Majdan Nepryski gm. Krasnobród	Zamojski
9.V. „	4396/I	852	Towarzystwo II-ej Ochotniczej Straży Pożarnej	Międzyrzec	Radzyński
9.V. „	3257/I	853	Chełmskie Chrześcijańskie T-wo Dobroczynności w m. Chełmie	Chełm	Chełmski
9.V. „	3476/I	854	Stowarzyszenie Dobroczynne „Gmiłas Chešed"	Biała Podl.	Bialski
12.V. „	3538/I	855	Gminne Kółko Łowieckie	Dominów gm. Zemborzyce	Lubelski
12.V. „	3586/I	856	Gminne Kółko Łowieckie	Rudnik	Krasnostawski
12.V. „	3585/I	857	Gminne Kółko Łowieckie	Rybczewice	Krasnostawski
12.V. „	3474/I	858	Kółko Rolnicze im. Kazimierza Wielkiego	Krypy gm. Borze	Węgrowski
12.V. „	3826/I	859	Kółko Rolnicze	Szaniawy Poniaty gm. Trzebieszów	Łukowski
12.V. „	3319/I	860	Kółko Rolnicze	Nowodwór gm. Kamionka	Lubartowski
12.V. „	4897/I	861	Kółko Rolnicze	Wąwolnica gm. Drzewce	Puławski

193.

RUCH SŁUŻBOWY

do dnia 25 Maja 1927 r.

a) w Urzędzie Wojewódzkim.

Tadeusz Majewski Starosta w Sokołowie mianowany Radcą Wojewódzkim i przydzielony do służby w Urzędzie Wojewódzkim.

Inż. Andrzej Wasilewski urzędn. VII st. sł. Okr. Dyr. Rob. Publ. w Lublinie ustalony w służbie państwowej i mianowany referendarzem w VII st. sł.

Feliks Franczak urz. VII st. sł. ustalony w służbie państwowej i mianowany Naczelnikiem Rachuby w VII st. sł.

Lek. wet. Adolf Semel przyjęty w charakterze referenta weterynarji z uposażeniem VII st. sł.

b) w Starostwach:

Bolesław Miedzybłocki Starosta w Chełmie ustalony w służbie państwowej.

Kazimierz Wielanowski Starosta we Włodawie przeniesiony na takież stanowisko do Starostwa w Tomaszowie.

Włodzimierz Adlof mianowany Starostą na powiat Włodawski w VI st. sł.

Dr. Ryszard Kopciewicz pow. lek. w Starostwie w Biłgoraju przeniesiony na takież stanowisko do Starostwa w Rypinie Woj. Warszawskiego.

Konrad Osterloff pow. lek. wet. w Starostwie w Krasnymstawie przeniesiony na takież stanowisko do Starostwa w Rypinie Woj. Warszawskiego.

Inż. Jakób Kowalewski urz. VII st. sł. i Kierownik Zarządu Drog. we Włodawie przeniesiony do Urzędu Wojewódzkiego w Wilnie.

Inż. Edward Kranz urz. VII st. sł. ustalony w służbie państwowej i mianowany architektem powiatowym w VII st. sł. w Starostwie w Zamościu.

B.

194.

Uruchomienie agencji pocztowej Drzewce — Nałęczów pow. Puławskiego.

W agencji pocztowej Drzewce — Nałęczów, pow. Puławskiego zaprowadzono służbę telegraficzną i telefoniczną.

195.

Rozszerzenie granic miasta Biłgoraja.

W Dzienniku Ustaw Nr. 35/927 p. 312 zostało głoszone rozporządzenie Rady Ministrów z 1/IV b. r. z mocą obowiązującą z dniem 1/IV br. o wydzieleniu z gminy Puszcza-Solska w powiecie Biłgorajskim wsi Bojary i Różnówka i włączeniu ich do miasta Biłgoraja.

C.

OGŁOSZENIA:

1) Sprostowanie.

W Dz. Urz. № 9 z dn. 16.V b. r. str. 161 w dziale III punkt b) zamiast „w mieszkach" ma być „w mieszkaniach" jak również na str. 154 tegoż N-ru w ostatnim wierszu prawej kolumny zamiast „jedna znaczna" ma być „jednak znaczna".

2) Postępowania spadkowe.

Wydział hipoteczny w Hrubieszowie obwieszcza, iż otwarte zostało postępowanie spadkowe po zmarłym Bolesławie Szaneckim, współwłaścicielu nieruchomości w Hrubieszowie pod hipotecznymi №№ 3 i 194.

Termin zamknięcia postępowania spadkowego i regulacji spadku wyznaczony został na dzień 19 grudnia 1927 roku, w którym interesowani winni zgłosić prawa swoje do tego spadku w kancelarji hipotecznej w Hrubieszowie pod skutkami prekluzji.

Po raz drugi:

Wydział hipoteczny w Hrubieszowie obwieszcza otwarcie postępowań spadkowych po zmarłych:

Herszu-Berze vel Herszku Szuchmanie, właścicielu sklepu w Hrubieszowie № hipoteczny 89,

Chanie Zylbermincowej, właścicielce połowy nieruchomości w Hrubieszowie № hipoteczny 119.

Janklu-Icku Zylbermincu, właścicielu drugiej połowy wymienionej nieruchomości i wierzycielu: ewikcji 14,000 rubli na nieruchomości Hrubieszowskiej № hipoteczny 105 zaintabulowanej zabezpieczonej tą ewikcją ogólnej kwoty rubli 4732 kop 50, odsetek i kosztów oraz dwu ostrzeżeń na rubli 289 kop 45, zaintabulowanych na nieruchomości Hrubieszowskiej № hipoteczny 52.

Tadeuszu-Konstantym Ładuńskim, właścicielu połowy części nieruchomości Hrubieszowskiej № hipoteczny 406 i praw do drugiej połowy takowej.

Termin zamknięcia postępowań spadkowych i regulacji powyższych spadków wyznaczony na dzień 3-go sierpnia 1927 roku, w którym interesowani winni zgłosić prawa swoje do tych spadków w kancelarji hipotecznej w Hrubieszowie, pod skutkami prekluzji.

Po raz drugi:

Wydział Hipoteczny przy Sądzie Pokoju w Sokołowie obwieszcza, że otwarte zostały postępowania spadkowe po zmarłych:

1) Abramie-Josku Szusterze, współwłaścicielu nieruchomości miejskiej w Sokołowie, oznaczonej hipotecznym № 48 i

2) Ruchli Łęczner, współwłaścicielce nieruchomości miejskiej w Sokołowie, oznaczonej hipotecznym № 48.

Termin zamknięcia tych postępowań wyznaczony został na dzień 7 września 1927 r. i w tym terminie osoby interesowane winny zgłosić swoje prawa do tych nieruchomości w kancelarji Hipotecznej w Sokołowie pod skutkami prekluzji.

Pisarz Hipoteczny *J. Bieliński.*

3) Konkurs na lekarza weterynaryjnego w Węgrowie.

Wydział Powiatowy w Węgrowie ogłasza

KONKURS

na stanowisko lekarza weterynarji z uposażeniem według VII grupy szczebel a. płac urzędników państwowych plus 15% dodatku komunalnego.

Oferty wraz z życiorysem, oraz odpisami świadectw dotychczasowej pracy i dyplomu nadsyłać do Wydziału Powiatowego do dnia 10 czerwca b. r.

Posada do objęcia od 1-go lipca 1927 roku.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego
Starosta (—) *D-r. Lutman.*

4) Przetarg na budowę nawierzchni brukowej w Strzyżowie.

Urząd Wojewódzki (Okr. Dyr. Rob. Publ.) w Lublinie ogłasza niniejszem przetarg ofertowy pisemny na budowę nawierzchni brukowanej w Strzyżowie pow. Hrubieszowskiego na drodze państwowej Hrubieszów — Uściług o ogólnej pow. bruku około 10.000 m² na odcinku dług. 2·200 m. b. Wyszczególnienie i ilość robót do wykonania są ujęte w ślepe kosztorysy. Zakup i dostawa materjału kamiennego należy do przedsiębiorcy

Nawierzchnia ma być wykonana jako dziki bruk z kamienia łamanego twardego gatunku o wysokości pieńków 12 — 18 cm. o górnej powierzchni płaskiej.

Całkowite wykonanie budowy nawierzchni winno być ukończone do dnia 1 października 1927 r.

Ogólna ilość robót i dostawy może być zwiększoną lub zmniejszoną o 25%. Oferty w zalakowanych kopertach z napisem „oferta na budowę nawierzchni drogowej w Strzyżowie" winne być składane w Urzędzie Wojewódzkim (Okr. Dyr. Rob. Publ.) Plac Litewski 5 do godz. 12-ej dnia 15 czerwca 1927 r.

Do oferty muszą być dołączone: kwit Kasy Skarbowej na złożone wadjum w wysokości 5% oferowanej sumy i opieczętowana próbka kamienia, z którego ma być wykonana nawierzchnia.

Oferty winny zawierać: nazwisko i dokładny adres oferenta, oświadczenie, że oferent zapoznał się z warunkami przetargu i dostawy i że warunkom tym całkowicie się poddaje.

Treść i forma oferty winna być ściśle zastosowaną do przepisów Ministerstwa Robót Publicznych z dnia 31 lipca 1926 r. L.III-396/26 w przedmiocie oddawania robót i dostaw w zakresie działania M. R. P.

Oferty nadesłane po terminie, oferty bez wadjum, oferty bez oświadczenia, że oferent zna warunki przetargu i całkowicie im się poddaje, oraz oferty, nieodpowiadające jakimkolwiek warunkom przetargu, — nie będą rozpatrywane.

Urząd Wojewódzki (Okr. Dyr. Rob. Publ.) zastrzega sobie prawo wyboru oferty niezależnie od oferowanej ceny, oraz prawo unieważnienia przetargu.

Złożone do przetargu wadjum w zależności od decyzji Komisji przetargowej może być zatrzymane do ostatecznego roztrzygnięcia przetargu przez Ministerstwo Robót Publicznych.

Szczegółowe informacje o warunkach przetargu i ślepe kosztorysy otrzymać można w biurze Urzędu Wojewódzkiego (Okr. Dyr. Robót. Publ.) pokój № 31.

Za Wojewodę
Dyrektor-Inżynier
(—) *K. Jankowski.*

Wydział Powiatowy Sejmiku Lubartowskiego ogłasza

P r z e t a r g

na dostawę 450 m³ tłucznia (szabru) do konserwacji drogi wojewódzkiej Lubartów—Parczew na km. 1 do 6.

Termin składania ofert do dnia 7 czerwca 1927 r.

Szczegółowe warunki przetargu przejrzeć można w biurze Wydziału Powiatowego w Lubartowie.

Lubartów, dnia 23 maja 1927 r.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego
Starosta Lubartowski
(—) *A. Krauze.*

5) Regulacje hipotek nieruchomości.

Wydział Hipoteczny powiatu Sokołowskiego obwieszcza, że na dzień 2 września 1927 r. wyznaczony został termin do pierwiastkowych regulacji hipotek dla następujących nieruchomości:

1) placu w mieście Sokołowie przy ulicy Bóżnicznej, należącego do Gdala Cepelewicza i Pejsacha Zielonego w równych częściach niepodzielnie, nabytego przez nich od Abrama Tuchwebera i Szaji Zielonego,

2) placu w mieście Sokołowie przy ulicy Długiej pod policyjnym № 56-a, zawierającego szerokości od ulicy Długiej 13 łokci prócz wjazdu, a długości 36 łokci, należącego do Berka i Basi-Marjem z Guzowskich małżonków Buchbinder, Srula-Jankla syna Dawida Rozenbauma i Judka syna Arona Krajtmana,

3) placu w mieście Sokołowie przy ulicy Siedleckiej, pod policyjnym № 130, należącego niegdyś do Abrama i Ruchli małżonków Garbarz, a obecnie do Lejzora Hendla, nabytego przez niego od Berka Buchbindera, Joska Lewity i spadkobierców po Ruchli Garbarz,

4) czterech osad rolnych włościańskich, pozostałych po zmarłych Aleksandrze i Katarzynie małżonkach Powierzach, położonych w obrębie wsi Łazów, zapisanych w tabeli likwidacyjnej pod № 39 — morgów 13 prętów 209, pod Nr. 56 — morgów 9 prętów 75 i pod Nr. 58—morgów 9 prętów 58 i w obrębie wsi Sewerynówka, zapisanej w tabeli likwidacyjnej pod Nr. 38 o przestrzeni morgów 11 prętów 294, należących obecnie do spadkobierców po wspomnianych małżonkach Powierzach

i 5) placu w mieście Sokołowie przy ulicy Rogowskiej pod policyjnym Nr, 198/348, zawierającego szerokości od ulicy Rogowskiej 12 łokci, a długości 25 łokci, należącego do Kielmana Gilberga, nabytego przez niego od Abrama Strusmana i Arji Wajmana.

W oznaczonym terminie osoby interesowane winny zgłosić swoje prawa w kancelarji hipotecznej w Sokołowie pod skutkami prekluzji.

Pisarz Wydziału Hipotecznego
przy Sądzie Pokoju w Sokołowie
J. Bieliński.

6) Sporządzenie nowych ksiąg ludności w gm. Kamień.

Urząd gminy Kamień, starostwa puławskiego, podaje do publicznej wiadomości, że na miejsce wywiezionych do Rosji w roku 1915, ksiąg stałej ludności gminy Kamień, przystąpił obecnie do sporządzania nowych ksiąg.

Wobec powyższego wzywa się wszystkie osoby zainteresowane, które były lub mają prawo być zapisane do ksiąg ludności stałej gminy Kamień, aby w terminie do dnia 15 sierpnia 1927 roku, zgłosiły się osobiście lub piśmiennie i wykazały się dokumentem publicznym, wystawionym przed upływem 1915 roku, stwierdzającym przynależność ich do gminy tutejszej.

Prócz tego, należy przedłożyć wszystkie metryki urodzenia na wszystkich żyjących członków rodziny, zaś żonaci i zamężne winny złożyć metryki swego ślubu w celu zapisania ich do nowych ksiąg ludności stałej.

O ile w terminie wyżej wskazanym ktokolwiek nie złoży wymienionych dokumentów, to w późniejszym czasie będzie mógł być zapisanym do ksiąg ludności stałej tutejszej gminy, jedynie na podstawie ogólnych przepisów.

Urząd gminy prosi wszystkie Urzędy gminne i Magistraty miast o podanie powyższego do publicznej wiadomości osobom zainteresowanym.

7) Założenie Kasy pożyczkowo-oszczędnościowej w gminie Dąbie.

Na zasadzie zarządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o organizacji i ustaleniu statutów gminnych kas wiejskich pożyczkowo - oszczędnościowych z dnia 30 grudnia 1924 r. (Dz. U.R.P. Nr. 118/1924 r. poz. 1069) i rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych, wydanego w porozumieniu z Ministrem Skarbu z dnia 13 marca 1925 r. o statucie normalnym gminnych kas pożyczkowo-oszczędnościowych (Dz. U.R.P. Nr. 35/1925 poz. 239) została założona gminna kasa pożyczkowo-oszczędnościowa, dla gminy Dąbie z siedzibą we wsi Gręzówka.

Kapitał zakładowy kasy ustalono w sumie zł. 4940.

Kasa może zaciągać zobowiązania w dwudziestokrotnej wysokości kapitałów zakładowego i zasobowego kasy.

8) Udzielenie zezwolenia na uruchomienie komunikacji samochodowej.

Dyrekcja Robót Publicznych w Lublinie pismem z dnia 1.IV.1927 r. L. 3022/IX udzieliła Stanisławowi Głąbińskiemu zam. w Żelechowie pozwolenie № 9 na uruchomienie i utrzymanie osobowej komunikacji samochodowej pomiędzy Żelechowem a Łukowem i Żelechowem a Stoczkiem — na okres od 1.IV.27 r. do 31.III.28 r. za opłatą:

Rozkład jazdy:

W poniedziałek, środę i czwartek: wyjazd z Żelechowa godz. 7, przyjazd do Łukowa godz. 8.30.

wyjazd z Łukowa godz. 16 przyjazd do Żelechowa godz. 17.30.

We wtorek: wyjazd z Żelechowa godz. 6, przyjazd

do Stoczka godz. 7, wyjazd ze Stoczka godz. 16, przyjazd do Żelechowa godz. 17.

Opłata za przejazd:

Z Żelechowa do Łukowa lub odwrotnie osoby cywilne zł. 4.

Z Żelechowa do Łukowa lub odwrot. urzędn. państ. i wojsk. zł. 3.20.

Z Żelechowa do Łukowa lub odwrot. dla uczącej się młodzieży 2 zł., bagaż ręczny do 10 kg. bezpłatnie, za każde dalsze 5 kg. po 0,50 zł.

Inspekcyjna służba drogowa korzysta z przejazdu bezpłatnie, na odcinkach drogi powierzonych ich dozorowi.

Przewozić nie wolno: nabitej broni, materjałów wybuchowych, łatwopalnych, żrących, cuchnących i brudzących.

9) Postępowania scaleniowe gruntów:

Na zasadzie art. 18 Ustawy z dnia 31 lipca 1923 roku o scalaniu gruntów (Dz. Ust. R. P. Nr. 39/1926 r. poz. 244) Okręgowy Urząd Ziemski w Lublinie podaje do publicznej wiadomości, że orzeczeniem Okręgowej Komisji Ziemskiej w Lublinie z dnia 29 stycznia 1927 roku postanowiono: I. Wniosek gospodarzy wsi Majdan Krynicki, gminy Krynica, pow. Tomaszowskiego o wdrożenie postępowania scaleniowego gruntów ich wsi zgłoszony do Powiatowego Urzędu Ziemskiego w Tomaszowie w dniu 5.VI zatwierdzić. II. Do obszaru scaleniowego włączyć 1) wszystkie grunty ukazowe wsi Majdan Krynicki 153,9798ha 2) wszystkie grunty zaserwitutowe wsi Majdan Krynicki 61,2672 ha, 3) wszystkie grunty uregulowane w księdze wieczystej dóbr ziemskicb p.n. „Kolonja Majdan Krynicki" część I-sza 64.9450 ha, czyli ogółem objąć jednym obszarem scaleniowym 316,2480 ha gruntu. III. Odpisy niniejszego orzeczenia doręczyć stronom z wyjaśnieniem, że to orzeczenie może być zaskarżone przez osoby zainteresowane do Głównej Komisji Ziemskiej za pośrednictwem Okręgowej Komisji Ziemskiej w Lublinie w ciągu dni trzydziestu, licząc od dnia następującego po dniu doręczenia stronom odpisów motywowanego orzeczenia. Wobec niezaskarżenia orzeczenia przez osoby zainteresowane w terminie i trybie właściwym stało się ono prawomocnem i podlega natychmiastowemu wykonaniu.

10) Zagubione dokumenty.

Starosta Bialski ogłasza:

Jan Supronowicz z osady Kodeń powiatu Bialskiego zagubił świadectwo obywatelstwa polskiego wydane przez Starostwo Bialskie z dn. 4.XI.1926 r. L. 25644.

Starosta Chełmski ogłasza:

„Unieważnia się skradzioną legitymację służbową Nr. 3180, wydaną przez Kuratorjum Okręgu Szkolnego Warszawskiego na nazwisko Wolwowicza Władysława, oraz książeczkę wojskową wydaną przez P. K. U. Chełm rocznik 1901".

Starosta Konstantynowski ogłasza:

Po raz trzeci:

Sadło Józef s. Kazimierza ur. w r. 1904 zam. w Maciejowie Starym gm. Wysokie zgubił we wrześniu 1926 r. książeczkę wojskową wydaną mu przez D-two Okręgowego Zakładu Uzbrojenia Nr. 5 w Krakowie.

Wagner Moszek Wolf zam. w Żółkiewce zgubił książeczkę wojskową wydaną przcz P.K.U. Zamość.

Starosta Lubartowski ogłasza:

Lechowi Janowi 1893 zamieszkałemu w Kurowie powiatu Lubartowskiego skradziono książeczkę wojskową wydaną przez P.K.U. Chełm.

Po raz drugi:

Karpiński Michał ze Spiczyna zgubił pozwolenie na broń wydane Mu przez Starostę Lubartowskiego w 1926 r.

Starosta Lubelski ogłasza:

Zgubiono kartę rejestracyjną samochodową wydaną przez Dyrekcję Robót Publicznych w Lublinie za Nr. 3108 taksometru Nr. 27 na imię Wincentego Czaplickiego i Pawła Kozłowskiego zam. w Lublinie.

Z kwesty urządzonej w dn. 14 kwietnia 1927 r. na rzecz niezamożnej żydowskiej młodzieży szkolnej w Lublinie osiągnięto zysku 302 zł. 55 gr. Zarząd.

Kwesta na rzecz Straży Ogniowej Ochotniczej w Bełżycach w dniach 31 maja i 1 czerwca 1925 r. dała czystego zysku 60 zł. Zarząd.

Ze sprzedaży znaczka w dn. 13 listopada 1926 r. na rzecz Koła Polskiej Macierzy Szkolnej w Lublinie osiągnięto zysku 522 zł. 11 gr. Zarząd.

Z kwesty urządzonej w dn. 2 lutego 1927 r. w Lublinie na rzecz Związku Młodzieży Polskiej osiągnięto czystego zysku 278 zł. 43 gr. Zarząd.

Ze sprzedaży w dniu 8 listopada 1926 r. znaczka na rzecz Żydowskiego T-wa Dobroczynności w Lublinie „Hachnosas Kało" (Pomoc Ubogim Dziewczętom) osiągnięto zysku 88 zł. 87 gr. Zarząd.

Z kwesty urządzonej w dn. 5 grudnia 1926 r. na rzecz T-wa Św. Wincentego a Paulo w Lublinie osiągnięto zysku 788 zł. 09 gr. Zarząd.

Z kwesty urządzonej w dniu 21 kwietnia 1927 r. na rzecz Opieki Szkolnej Szkoły Powszechnej Nr. 4 w Lublinie osiągnięto zysku 406 zł. 55 gr. Zarząd.

Ze sprzedaży znaczka w Lublinie w dn. 25 kwietnia 1927 r. na rzecz T-wa „Hachnosas Orchym" osiągnięto czystego zysku 109 zł. 72 gr. Zarząd.

Ze sprzedaży znaczka w dniu 10 maja 1927 roku w Motyczu na rzecz T-wa Straży Pożarnej Ochotniczej w Palikijach osiągnięto zysku 52 zł. 50 gr. Zarząd.

1) Ze sprzedaży znaczka w dn. 1 i 2 listopada 1925 r na groby Bohaterów osiągnięto zysku 1166 zł. 56 gr. Komitet kwesty.

2) Z kwesty urządzonej w dniu 1, 2 i 3 listopada 1926 r. na rzecz T-wa Opieki nad Grobami Wojennymi osiągnięto zysku 698 zł. 25 gr. Komitet kwesty.

Z kwesty urządzonej w Piaskach w dn. 17 listopada 1926 r. na rzecz Zjednoczenia Szkół żydowskich osiągnięto czystego zysku 87 zł. 72 gr. Zarząd.

Ze sprzedaży znaczka w dn. 24.III b. r. oraz nalepek w dn. 22 i 23 marca 1927 roku na rzecz Centralnego Stowarzyszenia Opieka nad dziećmi i sierotami żydowskiemi Oddz. w Lublinie osiągnięto czystego zysku 527 zł. 51 gr. Zarząd.

Z kwesty urządzonej w dn. 27 maja 1626 r. na rzecz T-wa „Linas Hacedek" w Lublinie osiągnięto czystego zysku 4 zł. 34 gr. Zarząd.

Z kwesty urządzonej w dniu 20 kwietnia 1927 r. na rzecz IV Żyd. Bezpr. Kasy Pożyczkowej w Lublinie osiągnięto czystego zykku 457 zł. 01 gr. Zarząd.

Z kwesty urządzonej w dn. 15 kwietnia 1927 r. na rzecz T-wa Gimnastycznego Sport „Hakoach" w Lublinie osiągnięto czystego zysku 375 zł. Zarząd.

Sprawozdanie Komitetu Organizacyjnego kwesty „Na mogiły poległych Bohaterów" przeprowadzonej w dn. 1, 2 i 3 listopada 1926 r. w Lublinie.

Przychód:

1) ze sprzedaży nalepek	72,00 zł.
2) ze sprzedaży albumów i pocztówek okolicznościowych	32,65 „
3) z kwesty ulicznej za znaczki i ofiary złożonej do rąk Komitetu	746,62 „
Razem	851,27 zł.

Rozchód:

1) na iluminację cmentarza garnizonowego na lak, papier, szpilki etc. w/g rachunków	153,02 zł.
Saldo	698,25 zł.

Sześćset dziewięćdziesiąt osiem złotych 25 groszy zostało wpłacone do P. K. O. na konto czekowe Nr. 3114 Polskiego T-wa Opieki nad Grobami Bohaterów w Warszawie.

Jednocześnie Komitet organizacyjny wyraża podziękowanie wszystkim Paniom i Panom, którzy wzięli udział w kweście, jak również organizacjom: „Katol. Zw. Kobiet", „Stow. Bratniej Pom. S. U. Lub.", Zaw. Straży Ogniowej i T-wu „Sokół".

Starosta Radzyński ogłasza:

Franczemski Witold, urodzony w roku 1886, syn Wojciecha i Anieli zam. w Międzyrzeczu zgubił dowód osobisty wydany przez Starostwo w Radzyniu dn. 14.V.26 r. Nr. 146 Serji 712800, książeczkę z P. K. U. Zamość i kwit lombardu w Warszawie o zastawieniu obrączki za 40 zł.

Kawa Berko, urodzony w roku 1875, syn Józefa i Chany Dwojry, zam. w Międzyrzecu zgubił dowód osobisty wydany przez Starostwo w Radzyniu dnia 24.V.1923 r. Nr. 1267 Serji Nr. 464.402.

Koza Aleksander z Rudy, gm. Biała zgubił świadectwo na klacz wydane przez wójta gm. Biała Nr. 1926 z dn. 28.VIII.1926 r.

Starosta Siedlecki ogłasza:

Helbichowej Irenie zamieszkalej w majątku Chlewiska gm. Zeliszew, pow. Siedleckiego skradziono dowód osobisty wydany przez Starostwo w Siedlcach 15.XI.1922 roku Nr. 162/23624 Serji 231862.

Po raz drugi:

Bartodziejska Czesława, zam. w Siedlcach, ulica Florjańska Nr. 1, nauczycielka Gimnazjum Prusa, zagubiła legitymację nauczycielską wydaną przez Kuratorjum w Warszawie.

Starosta Sokołowski ogłasza:

Fechner Kazimierz, zamieszkały w Sokołowie, rocznika 1905 zgubił książeczkę wojskową, wydaną przez PKU Ostrów-Łomżyński.

Po raz drugi:

Kitliński Wojciech zam. w Dybowie, gm. Olszew, powiatu Sokołowskiego zgubił książeczkę wojskową, wydaną przez P.K.U. Ostrów Łomżyński rocznika 1891.

Paluba Chaim, zam. w Kosowie, gminy Kosów powiatu Sokołowskiego, zgubił książeczkę wojskową 1891 r. wydaną przez P.K.U. Ostrów Łomżyński.

Starosta Tomaszowski ogłasza:

Piątniczka Dyonizy zam. w Podlodowie, gm. Łaszczów skradziono książeczkę wojskową wydaną mu przez P.K.U. Hrubieszów.

Ogłoszenia.

Jaworska Marja nauczycielka w Lublinie, zagubiła legitymację osobistą Nr. 10732 wydaną przez Kuratorjum Okręgu Szkolnego Warszawskiego.

Jasik Andrzej mieszkaniec gm. Zakrzew, powiatu Krasnostawskiego zagubił książkę wojskową i kartę mobilizacyjną wydaną przez P. K. U. w Zamościu.

Krzyżanowski Jan mieszkaniec osady Cukrowni Garbów pow. Puławskiego zagubił wyciąg z ksiąg ludności, zaświadczenie lekarskie i zaświadczenie wydane przez P. K. U. Puławy.

Po raz trzeci:

Raczyński Antoni Stefan urzędn. XI gr. w rezerwie zam. we wsi Włostowice gm. Puławy zgubił kartę demobilizacyjną wydaną przez D.O.K. w Lublinie 1921 r.

Redakcję zakończono 7 czerwca 1927 r.

Drukarnia M. Kossakowska w Lublinie.

Wzór № 8 część II

